

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΑΡ. ΦΥΛ. 152 ΧΡΟΝΟΣ 32ος, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2022 - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Η κόλαση είναι άδεια.
Οι δαίμονες όλοι είναι εδώ.
Σαίξπηρ

- Το νέο Δικαστικό Μέγαρο Πειραιά
- Ο πόλεμος στην Ουκρανία
- Πανδημία, Δίκαιο και Κράτος

Η εποχή όπου ανατρέπονται τα αυτονόητα

Editorial

Σαν να μην έφτανε η πανδημία, που εδώ και δυο χρόνια έχει απλώσει τη ζοφερή σκιά της πάνω από την ανθρωπότητα, ήρθαν και τα μαύρα σύννεφα του πολέμου να θαμπώσουν το λιγοστό φως που είχε απομείνει. Πόλεμος! Το αποτρόπαιο πρόσωπό του είναι και πάλι παρόν, υπενθυμίζοντας με τον πιο σκληρό και απάνθρωπο τρόπο ότι, ακόμα και σήμερα, απαιτείται από τόσους αιώνες πολιτισμού, το είδος μας παραμένει το πιο σκληρό και αιμοβόρο που έζησε ποτέ σ' αυτόν τον πλανήτη. Για μια ακόμη φορά χιλιάδες άμαχοι νεκροί, εκατομμύρια άλλοι να εγκαταλείπουν τις εστίες τους και να παίρνουν το δρόμο της προσφυγιάς, κορμιά νεαρών στρατιωτών να κείτονται άψυχα στους παγωμένους δρόμους και στα λασπωμένα χωράφια. Γιοι, αδελφοί, σύζυγοι, πατεράδες... Και στο περιθώριο της Ιστορίας, εκείνοι που δεν θα ξαναδούν ποτέ τους αγαπημένους τους.

«Η κόλαση είναι άδεια. Οι δαίμονες όλοι είναι εδώ!»! Πόσο θλιβερά επίκαιροι μοιάζουν οι στίχοι του Σαίξπηρ. Η ειρήνη, η ασφάλεια, ο σεβασμός και η αλληλεγγύη στον συνάνθρωπο, η τήρηση των κανόνων του δικαίου, η προστασία της ανθρώπινης ζωής και των ατομικών δικαιωμάτων, όλα όσα μάθαμε να θεωρούμε ως δεδομένα, ως αυτονόητα στον λεγόμενο πολιτισμένο κόσμο, μοιάζουν να αναιρούνται με περισσή ευκολία. Όπως κάθε πόλεμος έτσι κι αυτός, αποτελεί ένα μεγάλο βήμα της ανθρωπότητας από το φως στο σκοτάδι.

Παρ' όλα αυτά η καθημερινότητα είναι πάντα παρούσα, με τα προβλήματά της να αξιώνουν διαρκή προσήλωση και λύσεις. Στα καθ' ημάς, οι δικηγόροι του Πειραιά αγωνιούμε και αγωνιζόμαστε για την κατασκευή του νέου δικαστικού μεγάρου της πόλης, η οποία βρί-

σκεται σε κρίσιμο σταυροδρόμι, όπως αναφέρει ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Π. **Ηλίας Κλάππας** στο πρώτο άρθρο του περιοδικού, με το οποίο ενημερώνει τους συναδέλφους για τις ενέργειες και τις προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι και σήμερα από τον ίδιο και τη διοίκηση του Συλλόγου, ώστε ο Πειραιάς να αποκτήσει το δικαστικό μέγαρο που του αρμόζει.

Στις «δύσκολες εξισώσεις» για τη Χώρα μας, που προκύπτουν με αφορμή τον Ρωσο-ουκρανικό πόλεμο, αναφέρεται ο **Δ. Σταθακόπουλος**, στο όπως πάντα τεκμηριωμένο άρθρο του. Και, επειδή, όπως είναι φυσικό, πολλή συζήτηση γίνεται για τις παραβιάσεις του διεθνούς νομιμότητας, ο **Ν. Κωνσταντινίδης** αναλύει την «ανεξίτηλη», όπως την αξιολογεί, συνεισφορά της δίκης της Νυρεμβέργης στο διεθνές δίκαιο. Η ενεργειακή κρίση είναι μια ακόμη παράπλευρη συνέπεια του πολέμου και η **Λ. Αποστολίδου** μας συστήνει στο πρωτότυπο κείμενό της τις ενεργειακές κοινότητες, μέσω των οποίων οι πολίτες μπορούν να γίνουν «αυτοπαραγωγοί της ενέργειάς τους».

Η πανδημία μπορεί λόγω του πολέμου να βγήκε από το πρώτο πλάνο, όμως είναι ακόμα παρούσα. Για όλα εκείνα που ανέδειξε, αλλά και την επίδρασή της στο δίκαιο και στο κράτος, γράφει ο **Παν. Δέγλερης** στο εξαιρετικό άρθρο του. Όμως, εκτός από την πανδημία και τον πόλεμο, δυστυχώς είναι πάντα παρόν και το έγκλημα, τον φόβο του οποίου αναλύει η **Μάρθα Κάσση**.

Κατά τα λοιπά, ο **Β. Αναγνώστου** ενημερώνει για τις αποφάσεις του ΣτΕ σχετικά με τη νομιμότητα κατασκευής του νέου προβλήτα της COSCO στην Πειραιϊκή, η **Μ. Σταματογιάννη** γράφει για την πλούσια δραστηριότητα του CCBE, ο ακούραστος **Θ. Σταμόπουλος** δεν σταματά να επισημαίνει τα καλά και τα άσχημα, η **Κική Τσαγκαράκη** τιμά τη μνήμη του Αλέκου Φασιανού, του «ζωγράφου της αυλής μας». Ο **Θ. Αρβανιτόπουλος** θυμάται τον τόσο πρόωρα χαμένο καλό συνάδελφο Γιάννη Μαράντο, ενώ ο **Μ. Κοτσώνης** αποχαιρετά τον σημαντικό λογοτέχνη και δικηγόρο Φάνη Μούλιο. Η 21^η Μαρτίου είναι η ημέρα Ποίησης και ο πλέον αρμόδιος, πιστός υπηρέτης της **Δημ. Πιστικός**, σπουδαίος ποιητής και ο ίδιος, γράφει για αυτήν την «τέχνη κοινής ωφέλειας», όπως εύστοχα την χαρακτηρίζει.

Δυστυχώς και αυτήν την περίοδο έφυγαν από κοντά μας καλοί κι αγαπημένοι συνάδελφοι: Ο Μπάμπης Χαραλάμπους, ο Αντώνης Κουτσοφίος, η νεότερη Βάλια Γρίβα. Σε αυτούς είναι αφιερωμένο το τελευταίο μέρος του περιοδικού.

Η Συντακτική Επιτροπή της Δ.Ε. εύχεται σε όλους Καλή Ανάσταση και σύντομα να διαλυθούν όλα τα σκοτάδια.

Ηλίας Τζιτζικάκης
Συντονιστής Συντακτικής Επιτροπής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡ. ΦΥΛ. 152 ΧΡΟΝΟΣ 32^{ος}, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ- ΜΑΡΤΙΟΣ 2022

ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ISSN: 1108-7315
ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ.: 210-4176.251
http://www.dspeir.gr
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΗΛΙΑΣ ΚΛΑΠΠΑΣ
 ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΗΛΙΑΣ ΤΖΙΤΖΙΚΑΚΗΣ
 ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
 itzitzikakis@gmail.com

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΛΙΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ
 apostev@gmail.com
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ
 lakoutsis.p@gmail.com

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:
 Αβραμίδης Γιάννης
 Αλειφεροπούλου Μαρίνα
 Αποστολίδου Λίλη
 Βλάχος Μιχάλης
 Βούτας Ιωάννης
 Γεωργούλια Ιωάννα
 Θεοδωράτου Ιωάννα
 Καρυδάς Κυριάκος
 Λακούτσας Πέτρος
 Μάναλης Κώστας
 Μιχαλακάκος Θεόδωρος
 Μπενεταίου Νικολέττα
 Πατρίκοπούλου Ελένη
 Πιστικός Δημήτριος
 Σαουντζάκης Γιώργος
 Τσαγκάρη - Μπαϊζου Κική
 Τσελέντης Διονύσης
 Τσουρούλης Ευάγγελος
 Σαρρής Θεόδωρος
 Φλωροπούλου - Μακρή Μαίρη

* Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή μη δεν επιστρέφονται
 * Τα ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν προσωπικές απόψεις
 * Επιτρέπεται η αναδημοσίευση κειμένου υπό τον όρο να αναγραφεί η πηγή

Κ **Τυπογραφείο**
Καραγιάννη

Νοταρά 92, Πειραιάς 185 35 | **τηλ.:** 210 4136 322 - 210 4170 479
e-mail: typokaragianni@gmail.com | **site:** typokaragianni.gr

ΕΝΤΙΤΟΡΙΑΛ του Ηλία Τζιτζικακή	σελ. 1
Περιεχόμενα	σελ. 2
Η κατασκευή νέου Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά σε κρίσιμο σταυροδρόμι	σελ. 3
Ρωσο-ουκρανική κρίση και οι δύσκολες εξισώσεις για την Ελλάδα του Δημητρίου Σταθακόπουλου	σελ. 6
Πανδημία, δίκαιο και κράτος- Η συνεχής μετάλλαξη των τιθέμενων ζητημάτων –Σκέψεις και σημειακές επισημάνσεις του Παναγιώτη Δέγλερη	σελ. 9
Σύλλογος των Νέων κι Ασκουμένων Δικηγόρων Πειραιά- Αποτελέσματα αρχαιρεσιών	σελ. 13
Μία διαφορετική κοινότητα: Η Ενεργειακή Κοινότητα της Λίλης Αποστολίδου	σελ. 16
ΣΥΝΕΔΡΙΑ-ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ	σελ. 18
CCBE της Μαρίας Σταματογιάννη	σελ. 20
ΛΙΜΑΝΙ ΠΕΙΡΑΙΑ νέος προβλήτας κλπ έργα της COSCO, αποφάσεις του ΣτΕ του Ευάγγελου Αναγνώστου	σελ. 22
ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ του Πέτρου Λακούτση	σελ. 23
10 ^ο Διεθνές Συνέδριο Ναυτικού Δικαίου	σελ. 24
ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΣΠ	σελ. 26
Ο Φόβος του εγκλήματος εντός των τειχών της Μάρθας Κάσση	σελ. 27
75 Χρόνια από τη δίκη της Νυρεμβέργης ανεξίτηλη η συνεισφορά της στο Διεθνές Δίκαιο του Νικόλαου Κωνσταντινίδη	σελ. 30
Επισημάνσεις του Θωμά Σταμόπουλου	σελ. 35
Στίξεις του Δημήτρη Πιστικού	σελ. 37
ΦΑΣΙΑΝΟΣ της Κικής Τσαγκάρη-Μπαϊζου	σελ. 40
Βάλια Γρίβα in honorem	σελ. 42
Γιάννης Μαράντος: Είκοσι χρόνια σιωπηρής παρουσίας, του Θεόδωρου Αρβανιτόπουλου	σελ. 43
Για το Φάνη Μούλιο του Μανώλη Κοτσώνη	σελ. 45
In Memoriam Αντώνιος Κουτσοφιάς –Χαράλαμπος Χαράλαμπος	σελ. 46
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ (Τρανταλίδης)	σελ. 47
ΣΚΑΚΙ-ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΣΚΕΨΗΣ	σελ. 48

του Ηλία Κλάππα
Προέδρου ΔΣΠ

Η κατασκευή νέου Δικαστικού μεγάρου Πειραιά σε κρίσιμο σταυροδρόμι

1. Η νέα Διοίκηση του Συλλόγου ανέλαβε τα καθήκοντά της ενόσω βρισκόταν σε εξέλιξη ο μειοδοτικός διαγωνισμός που προκήρυξε το ΤΑΧΔΙΚ τον Μάρτιο του 2021 για την κατασκευή του νέου Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά. Οι δύο προσφορές που τελικά υποβλήθηκαν άνοιξαν στις 9 Δεκεμβρίου 2021, τρεις μόλις ημέρες μετά την ολοκλήρωση των δικηγορικών εκλογών. Το πόρισμα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής που έκρινε απαράδεκτες με βάση την προκήρυξη τις δύο προσφορές και η τελική απόφαση του ΔΣ του ΤΑΧΔΙΚ που κήρυξε άγονο τον διαγωνισμό **επέτρεψε στον Σύλλογο να λύσει τη θεσμική σιωπή που ηθελημένα τήρησε** όσο διαρκούσε η εξέταση των προσφορών προκειμένου να μην παρερμηνευτεί με κανένα τρόπο η όποια θέση του.

2. Με σκοπό να καθορισθεί η θέση του Συλλόγου στις νέες συνθήκες που διαμορφώθηκαν, συγκλήθηκε εκτάκτως τον Φεβρουάριο το ΔΣ του Συλλόγου με μοναδικό θέμα το νέο Δικαστικό Μέγαρο Πειραιά, στο οποίο προσκλήθηκαν και συμμετείχαν, με την εξαίρεση για λόγους προσωπικούς του πρώην Προέδρου Β. Βενέτη, οι πρώην Πρόεδροι του Συλλόγου Στ. Μανουσάκης και Γ. Σταματογιάννης, καθώς και οι Αντιπρόεδροι της προηγούμενης διοίκησης Π. Πετρόπουλος και Γ. Καραμιζάρης. Σκοπός της διευρυμένης αυτής συνεδρίασης του ΔΣ ήταν, αφενός, **να υπάρξει συνέχεια στη δράση του Συλλόγου για το τόσο σοβαρό αυτό θέμα και, αφετέρου, να ακουστούν όλες οι απόψεις και να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή νομιμοποίηση στην όποια απόφαση.**

Το Συμβούλιο, βλέποντας ότι η συνδυαστική λύση του κτιρίου της πρώην Ραλλείου και του ανακαινισμένου κτιρίου της Σκουζέ δεν είχε την αποδοχή της Πολιτείας, **έκρινε ότι, ακολουθώντας τις ίδιες αρχές και προτεραιότητες βάσει των οποίων είχε προκρίνει την λύση αυτή τα προηγούμενα χρόνια, θα έπρεπε να κάνει βήματα ώστε να συναντήσει την επιθυμία της Πολιτείας να υπάρχει ένα ακίνητο για όλα τα δικαστήρια του Πειραιά που σήμερα κάνουν χρήση χώρων εμβαδού περίπου 15.000 τμ, λαμβάνοντας ασφαλώς υπόψη και τις αυξημένες σε χωρητικότητα ανάγκες της δικαιοσύνης στον Πειραιά.**

Το Συμβούλιο ομόφωνα αποφάσισε, μετά την κήρυξη άγονου του μειοδοτικού διαγωνισμού, να προτείνει στην Πολιτεία το ακίνητο των παλαιών Τελωνείων Πειραιά επί της Ακτής Κονδύλη αρ.32, για τη δημιουργία νέου Δικαστικού Μεγάρου Πειραιά και ζήτησε από την Πολιτεία να προβεί σε άμεσες ενέργειες για την οικονομική και τεχνική υποστήριξη του έργου.

Το ακίνητο που προτείνει ο ΔΣΠ είχε απασχολήσει τους αρμόδιους φορείς και την περίοδο 2019-2020 χωρίς όμως να του δοθεί η αρμόζουσα προσοχή και προτεραιότητα. Πρόκειται για ένα ακίνητο που **είναι κοντά στο κέντρο του Πειραιά, έχει μέτωπο στο λιμάνι, είναι κοντά σε μέσα σταθερής τροχιάς και μπορεί να υποστηρίξει ένα κτίριο με την εμβληματικότητα που ταιριάζει στην Δικαιοσύνη και στην πόλη.**

3. Προκειμένου να ενισχύσουμε τα επιχειρήματά μας και να δυναμώσουμε τις θέσεις μας συγ-

κροτήσαμε **Επιτροπή Κτιρίου** με διαπαραταξιακό χαρακτήρα και τη συμμετοχή των νυν και πρώην αντιπροέδρων και με γνωμοδοτικό χαρακτήρα προς το ΔΣ. Η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, κάλεσε στις συνεδριάσεις της τα πρώην μέλη του ΔΣ που έχουν ασχοληθεί επισταμένως με το θέμα του δικαστικού μεγάρου, τόσο στα πλαίσια του Συμβουλίου όσο και συγγραφικά, Γ. Καρδαρά και Π. Δέγλερη, καθώς και οικονομικό εμπειρογνώμονα, προκειμένου να μας διευκρινίσει θέματα σχετικά με την δεσμευθείσα χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης για το σκοπό ανέγερσης δικαστικού μεγάρου.

4. Ως Διοίκηση του συλλόγου αποφύγαμε κινήσεις εντυπωσιασμού και δεν κινήσαμε με όρους δημοσίων σχέσεων και δημοσιότητας ούτε επιδιώξαμε πολιτική αντιπαράθεση με την Πολιτεία για το θέμα αυτό. Αντίθετα, **επιχειρήσαμε να αναδείξουμε τα θετικά της πρότασής μας ενώπιον της Πολιτείας** και την γνωστοποιήσαμε στον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Τσιάρα, τον οποίο συνάντησα τόσο ως Πρόεδρος όσο και με το Προεδρείο του Συλλόγου, καθώς και στον Υπουργό Επικρατείας και μέλος του Συλλόγου μας κ. Γεραπετρίτη.

Επίσης, επιδιώξαμε **να δημιουργήσουμε συμμαχίες και να κινητοποιήσουμε τους φορείς της πόλης του Πειραιά** με επικεφαλής τον Δήμο και τον Δήμαρχο της πόλης, κ. Μώραλη, καθώς το ζήτημα του δικαστικού μεγάρου αφορά τον Πειραιά στο σύνολό του και όχι μόνο τους φορείς της Δικαιοσύνης.

Ο Δήμαρχος ανταποκρινόμενος στο αίτημα του Δικηγορικού Συλλόγου, συγκάλεσε στις αρχές Μαρτίου **άτυπο Συμβούλιο Πόλης** στο οποίο συμμετείχαν και τοποθετήθηκαν σχετικά ο Υφυπουργός Εμπορικής Ναυτιλίας κ. Κατσαφάδος, οι βουλευτές του Πειραιά, η Αντιπεριφερειάρχης, οι επικεφαλής των μεγαλύτερων δημοτικών πα-

ρατάξεων και οι Πρόεδροι επιστημονικών φορέων και επιμελητηρίων του Πειραιά.

Σε συνέχεια της συνεδρίασης του Συμβουλίου Πόλης και προκειμένου να γνωστοποιηθούν στην Πολιτεία τα συμπεράσματά του, επιδιώχθηκε και πραγματοποιήθηκε **συνάντηση με τον Υπουργό Δικαιοσύνης** στην οποία συμμετείχαμε τόσο εγώ ως Πρόεδρος του Συλλόγου όσο και ο Δήμαρχος του Πειραιά.

Στο μέσον Τσάρας Υπουργός Δικαιοσύνης, αριστερά Ηλίας Κλάππας, Πρόεδρος ΔΣΠ, Αθηνά Γλύκα-Χαρθαλάκου Αντιδήμαρχος οικονομικού, δεξιά Γιάννης Μώραλης, Δήμαρχος Πειραιά

5. Θεωρούμε ότι η δημιουργία νέου Δικαστικού Μεγάρου βρίσκεται σε ένα **κρίσιμο σημείο**.

Απασχολεί όλους μας η **διασφάλιση ότι δεν θα απωλέσουμε το κονδύλιο** των 64 εκ. ευρώ που έχει δεσμευθεί για το σκοπό αυτό από το Ταμείο Ανάκαμψης και το κονδύλιο των 17 εκ. περίπου από το Ταμείο Δημοσίων Έργων και, βεβαίως, ενδιαφέρει όλους μας να μην χαθεί ακόμα μια ευκαιρία για να επιλυθεί επιτέλους το στεγαστικό πρόβλημα των δικαστηρίων Πειραιά.

Ωστόσο, οι δικηγόροι Πειραιά στον αγώνα τους για το νέο Δικαστικό Μέγαρο **τονίζουν διαχρονικά δυο πράγματα**, όπως επιβεβαιώνει άλλωστε η

κινητοποίηση και η Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας τον Οκτώβριο 2013 για το θέμα αυτό. Αφενός, τονίζουν την ανάγκη να γίνει **άμεσα το δικαστικό μέγαρο** γιατί οι συνθήκες απονομής της δικαιοσύνης στα υπάρχοντα δικαστικά κτίρια είναι απαράδεκτες και επικίνδυνες και γιατί για πρώτη φορά υπάρχουν κονδύλια που αναμένουν για το σκοπό αυτό τόσο από το Ταμείο Ανάκαμψης όσο και από το Ταμείο Δημοσίων Έργων και δεν πρέπει να χαθούν.

Από την άλλη, όμως, οι Δικηγόροι τονίζουν ότι **τους ενδιαφέρει και η τοποθεσία** που θα γίνει το Δικαστικό Μέγαρο. Δεν αρκεί να είναι γενικά εντός του Δήμου Πειραιά, αλλά πρέπει να είναι κοντά στο κέντρο της Πόλης και κοντά σε μέσα σταθερής τροχιάς. **Ο μόνος τρόπος να παντρευτούν και οι δυο αυτές ανάγκες είναι η επιλογή του ακινήτου των πρώην τελωνείων επί της Ακτής Κονδύλη και οδού Αιτωλικού** και η διενέργεια διαγωνισμού για την κατασκευή δικαστικού μεγάρου στην τοποθεσία αυτή. Η εναλλακτική λύση στην πρόταση αυτή είναι η διενέργεια νέου μειοδοτικού διαγωνισμού. Πλην όμως στην περίπτωση αυτή, όπου το μόνο κριτήριο επιλογής θα είναι η μικρότερη προσφερόμενη τιμή και όπου τα γεωγραφικά όρια για την υποβολή των προσφορών θα είναι ενδεχομένως διευρυμένα, σε σχέση με τον πρώτο διαγωνισμό που κηρύχθηκε άγονος, με μόνο περιορισμό τα όρια του δήμου Πειραιά, είναι ενδεχόμενο να οδηγηθούμε σε λύση που δεν θα είναι ικανοποιητική ούτε για τους δικηγόρους ούτε για τον Πειραιά ως προς την τοποθεσία.

6. Προφανώς, η τελική απόφαση για το Δικαστικό Μέγαρο εναπόκειται στην Πολιτεία. Ο Δικηγορικός Σύλλογος και οι Δικηγόροι δεν παίρνουν αποφάσεις. Προτείνουν και διεκδικούν και έχουν αποδείξει ότι στις επιλογές τους καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει το συμφέρον της πόλης και της Δικαιοσύνης. Ο Δικηγορικός Σύλλογος εν-

διαφέρεται για ένα κτίριο που θα βοηθά την πόλη και την κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα σε αυτή και δεν θα είναι στις παρυφές της αποκομμένο από την υπόλοιπη ζωή της πόλης.

Ταυτόχρονα, **ο Δικηγορικός Σύλλογος ενδιαφέρεται για ένα κτίριο που θα αντιπροσωπεύει και θα αποδίδει τον ξεχωριστό ρόλο της Δικαιοσύνης για την θεσμική και κοινωνική ζωή της πόλης.** Ο Πειραιάς είναι ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια της Μεσογείου με τεράστια ναυτική ιστορία και η αρμοδιότητα των Δικαστηρίων Πειραιά δεν αφορά μόνο την ηπειρωτική επικράτεια, αλλά επεκτείνεται και σε νησιά. Στον Πειραιά εδρεύει και δραστηριοποιείται μία μεγάλη κοινότητα δικηγόρων που ασχολούνται με το ναυτικό δίκαιο με σημαντική διεθνή απήχηση και ρόλο και για αυτό, άλλωστε, στα Δικαστήρια του Πειραιά έχει ιδρυθεί και λειτουργεί Τμήμα Ναυτικών Διαφορών με δικαιοδοσία που εκτείνεται σε ολόκληρο τον νομό Αττικής, με συντρέχουσα μάλιστα αρμοδιότητα για τις λοιπές εκτός Αττικής ναυτικές διαφορές.

7. Για όλους αυτούς τους λόγους το ακίνητο των παλαιών Τελωνείων, ιδιοκτησίας του Υπουργείου Οικονομικών, επιφάνειας 5,5 περίπου στρεμμάτων που κτίζει περίπου 23.000 τμ και βρίσκεται στο μέτωπο του λιμανιού είναι η ενδεδειγμένη λύση για το χρόνιο πρόβλημα των Δικαστηρίων Πειραιά και για να ικανοποιηθεί, επιτέλους, ένα διαρκές αίτημα και ο αγώνας γενεών δικηγόρων.

Η λύση αυτή θέλει πολιτική βούληση. Θα είναι, όμως, μία λύση που θα ικανοποιήσει την πόλη και τους δικηγόρους και δεν θα μεταθέσει την επίλυση του προβλήματος στη ρώσικη ρουλέτα ενός μειοδοτικού διαγωνισμού, στον οποίο ο προτείνων την οικονομικότερη λύση επικρατεί, ανεξαρτήτως πού θα βρίσκεται εντός του του Δήμου Πειραιά το προτεινόμενο από αυτόν ακίνητο.

Ρωσο-ουκρανική κρίση και οι δύσκολες εξισώσεις για την Ελλάδα

του Δρ. Δημήτρη Σταθακόπουλου
Δικηγόρου Πειραιά
Δρ. Παντείου Πανεπιστημίου - Οθωμανολόγου

Την αναγνώριση της ανεξαρτησίας Ντόνετσκ και του Λουχάνσκ (Донецк – Луганск) από τη Ρωσία θα μπορούσα να τη χαρακτηρίσω ως κορυφαίο στρατήγημα, που "άδειασε" όλο το δυτικό αφήγημα. Αν η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία πριν την αναγνώριση της ανεξαρτησίας Ντόνετσκ και του Λουχάνσκ θα τελούσε εν αδίκω. Γι αυτό και δεν το έκανε. Όμως, μετά την αναγνώριση, "δικαιούται" να βοηθήσει, ως εγγυήτρια ή αμυνόμενη πλέον, αν χρειαστεί, τις ως άνω ανεξάρτητες περιοχές, από τυχόν επιθέσεις της Ουκρανίας και όσων την συνδράμουν.

Αυτό ωστόσο μας θυμίζει κάτι παρόμοιο που έκανε η Τουρκία το 1939 για να πάρει την Αλεξανδρέττα από τη Συρία και δυστυχώς το 1974 με την Κύπρο.

Σαφώς το όλο θέμα μπορούμε να το δούμε και ως αντανάκλαση της διάλυσης της Γιουγκοσλαβίας από τους Δυτικούς, με συνέπειες που τους γυρίζουν μπούμερανγκ σήμερα στην Ουκρανία, αφού η Ρωσία χρησιμοποιεί τα ίδια επιχειρήματα που χρησιμοποίησαν κι αυτοί για να διαλύσουν τη Γιουγκοσλαβία.

Όμως, με αυτές τις εξελίξεις "οι καμπάνες χτυπούν και για μας", αν ό μη γένοιτο συμβεί κάτι παρόμοιο στο μέλλον στη Θράκη με αίτημα αυτονομίας, αναγνώριση από Τουρκία, ανοχή του NATO, αφού είμαστε σύμμαχοι με την Τουρκία (sic) και τη δημιουργία περιοχής ΕΟΖ (Ειδικής Οικονομικής Ζώνης), πρωτίστως για αλλότρια συμφέροντα.

Δεν πρέπει να παραβλέπουμε και το θέμα της Αλεξανδρούπολης, που ίσως δεν θα χρησιμοποιηθεί από τους Αμερικανούς ως βάση φόβητρο κατά της Άγκυρας, αλλά τελικά ως περιοχή εγγύησης και σταθερότητας (μαξιλάρι) της Θρακικής ΕΟΖ, μεταξύ Ελλάδας - Τουρκίας.

Το ίδιο καθεστώς δρομολογεί και απευχόμαστε να δημιουργηθεί στο Αιγαίο, στα νησιά μας που

πιέζει η Τουρκία για αποστρατικοποίηση.

Απαιτείται ομόνοια, γνώση, κατανόηση για την αποτροπή υλοποίησης των δυσμενών σεναρίων εις βάρος της χώρας μας.

Ο παράγοντας LNG

Αναφορικά με το ενεργειακό που σαφώς είναι ο πρωταγωνιστής της παρούσας κρίσης: Η προσφορά LNG (Liquefied natural gas - υγροποιημένο φυσικό αέριο), αναμένεται να διπλασιαστεί μέχρι το 2040. Οπότε η ζήτηση για πλοία που θα μεταφέρουν το καύσιμο αυτό θα εκτοξευτεί. Καθόλου τυχαίο που οι Έλληνες εφοπλιστές τα τελευταία χρόνια έχουν στρέψει σε αγορές πλοίων μεταφοράς LNG.

Το LNG, αποτελείται κυρίως από μεθάνιο, που συγκριτικά με τα συμβατικά καύσιμα μειώνει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) κατά 20-30%. Οι εκπομπές οξειδίων του θείου (SO_x) είναι μηδενικές, ενώ οι εκπομπές οξειδίων του αζώτου (NO_x) αρκετά περιορισμένες και ως εκ τούτου θεωρείται οικολογικό, αν και ακριβότερο του αερίου αγωγών. Ήδη, οι εταιρείες που αγοράζουν πλοία μεταφοράς LNG εξασφαλίζουν πολυτελείς ναυλώσεις. Εφόσον υπάρχουν επαρκή διαθέσιμα αποθέματα LNG, οι μεταφορείς του (και φυσικά οι Έλληνες) επενδύουν σε αυτό.

Η διαμοίραση της αγοράς LNG (από ΗΠΑ, λοιπές χώρες) και φυσικού αερίου αγωγών (από Ρωσία κ.ά), θα φέρει και την άμεση εκτόνωση της κρίσης στην Ουκρανία όταν αυτή επιτευχθεί με μια win - win κατάσταση μεταξύ των μεγάλων ενεργειακών παικτών.

Εν τω μεταξύ, η Αίγυπτος υπερπολλαπλασίασε τις εξαγωγές της LNG σε Τουρκία και Κίνα. Παράλληλα, η Ελλάδα θα πάρει πράσινη καλωδιακή ενέργεια από την Αίγυπτο και η Ελληνικών συμφερόντων ναυτιλία, θα ωφεληθεί.

Εν κατακλείδι, προβολή σημαίας και επίδειξη

δύναμης των μεγάλων δυνάμεων έγινε. Όπλα πουλήθηκαν, κινήσεις γεωπολιτικής έγιναν και γίνονται στη διεθνή σκακιέρα, με αφορμή εν προκειμένω το ενεργειακό. Η επιστροφή του ασώτου

Ο Μακιαβέλι με το έργο του *il principe*/ ο ηγεμών, έξι αιώνες μετά και πάλι θριάμβευσε. Το ερώτημα είναι, αν μετά απ' όλα αυτά, ωφελούνται οι λαοί, ή απλά τα ανθρώπινα δικαιώματα και η Δημοκρατία χρησιμοποιούνται ως άλλοθι και μανδύας οικονομικών συμφερόντων των μεγάλων και μόνον.

Παραφράζοντας τη γνωστή παραβολή του ασώτου: "Όπου πατέρας, λέγε Δύση, όπου καλό παιδί λέγε Ελλάδα και όπου άσωτος - ο οποίος συγχωρείται και ο πατέρας θυσιάζει υπέρ του, το μόσχο το σιτευτό - λέγε Τουρκία".

Σαφώς και αυτός ο κόσμος των συμφερόντων, της δύναμης, της εξουσίας, της διπλοπροσωπίας δεν θ' αλλάξει ποτέ, ή τουλάχιστον στην παρούσα φάση. Συνήθως το κακό, έρχεται μεταμφιεσμένο με "καλές" προθέσεις. Η ιστορία είναι ζωντανό δυναμικό φαινόμενο και όχι στάσιμη ή απλά παρελθόν.

Γι' αυτό και δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η Τουρκία, κατεχοχήν και διαχρονικά ως χώρα είναι ο «Επιτήδειος Ουδέτερος» (βλ. Frank Weber, εκδ. ΓΕΣ 1985) και του δόγματος «σύμμαχός μου είναι ο χρόνος και η υπομονή» (βλ. σχετ. Λέων Τολστόι *война и мир*/ Πόλεμος & Ειρήνη) και γι' αυτό δεν αντιδρά όπως αναμένουν οι αναλυτές της Δύσης.

Τουναντίον, ως *sui generis* / ιδιόμορφη, έχει αντιδράσεις – που φαίνονται «απρόβλεπτες και εκτός λογικής» για τους πολλούς – πλην όμως

πλήρως αναμενόμενες για τους γνώστες.

Μας συμφέρει ο Ερντογάν;

Τα ελάχιστα αντιπολιτευόμενα Τουρκικά ΜΜΕ προωθούν αξιολογήσεις αμφισβήτησης του Προέδρου Ερντογάν, ως βεβαιότητες κατάρρευσής του.

Οι Κεμαλιστές από μόνοι τους δεν μπορούν να εκλέξουν Πρόεδρο, οπότε ο άνθρωπος που συγκεντρώνει απογοητευμένους Ερντογανικούς και την ανοχή της αντιπολίτευσης είναι ο Μπαμπατζάν. Πρόσωπο που προωθεί η Γερμανία και γενικά χαίρει εκτίμησης στη Δύση, θεωρώντας πως θα φέρει την Τουρκία πιο κοντά σε αυτή, συμβάλλοντας στην αποκατάσταση του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ποιος θα συνέφερε την Ελλάδα να ηγείται στην αντίπερα όχθη του Αιγαίου;

Υπενθυμίζω πως η χώρα μας έχει δεινοπαθήσει από το 1922, 1955, 1964, 1974, 1996, με τις δράσεις των Ρεπουμπλικάνων / Δημοκρατικών Κεμαλιστών.

Μεταξύ δύο «κακών», στην παρούσα προτιμώ απέναντι τον Πρόεδρο Ερντογάν, που ασχέτως τι λένε οι "απροβλεπτο-λάγνοι", πιστεύω πως είναι πλήρως προβλέψιμος και αντιμετωπίσιμος, αν μελετάς τον αξιακό του κώδικα και αντιδράς σωστά και όχι με υπεροψία/ απαξία, διότι τότε θα χάσεις.

Αν εκλεγεί Πρόεδρος από την ενωμένη αντιπολίτευση, η Τουρκία αφενός θα ανακάμψει εσωτερικά, κοινωνικά, αφετέρου θα γίνει πάλι *primus ante pares* / πρώτη μεταξύ ίσων, στη δυτική συμμαχία, εις βάρος των συμφερόντων της Ελλάδας.

Γνωρίζουμε και προβλέπουμε πλέον τον Πρόεδρο Ερντογάν, ελπίζοντας να τον διαχειριστούμε καλύτερα, από την άγνωστη πολιτική των αντιπάλων του, που έχουν μόνο δυναμικές προτάσεις άμεσης ρήξης με τη χώρα μας.

Οι εκτιμήσεις της Τουρκικής αντιπολίτευσης που κάποιοι θεωρούν βεβαιότητες, δεν είναι ακόμα τόσο κατασταλαγμένες, ενώ σίγουρα θα τα βρούμε μπροστά μας. Καλό θα ήταν να μην κατευνάζεται η Ελληνική κοινή γνώμη με φαντασιακά σενάρια επίλυσης διαφορών, γιατί απλά δεν συγκλίνουν κάπου για να λυθούν.

Αποστρατικοποίηση των νησιών και η ιστορία

Όσον αφορά τους ισχυρισμούς της Τουρκίας για αποστρατικοποίηση των νησιών καλό είναι να γνωρίζει η Ελληνική κοινή γνώμη δεν είναι πρώτη φορά που η Άγκυρα εγείρει αξιώσεις αποστρατικοποίησης των νησιών του Ανατολικού και Βορείου Αιγαίου, αμφισβητώντας παράλληλα την Ελληνική κυριαρχία στα πλαίσια του αναθεωρητικού δόγματος της γαλάζιας πατρίδας/ *navi vatan*, το θέμα έχει προϊστορία.

Αφενός, η Τουρκία εξ αρχής θεώρησε ότι έπεσε θύμα των συμμάχων της Ελλάδας, ούσα η ίδια σε αδυναμία το 1923 (Συνθήκη Λωζάνης), αφετέρου έθετε το θέμα συχνά (1955, 1964) και από το 1996 μονίμως, με τη λίστα *Egemenligi Anlasmalarla Yunanistan'a Devredilmemis Ada Adacikve Kayaliklar*», δηλαδή «νησιά, νησίδες και βραχονησίδες των οποίων η κυριότητα δεν παραχωρήθηκε στην Ελλάδα με διεθνείς συμφωνίες και συνθήκες».

Η λίστα φέρεται να περιλαμβάνει 152 νησιά, νησίδες και βραχονησίδες του Αιγαίου και Κρητικού Πελάγους, τα οποία η Τουρκία επεδίωκε να «γκριζάρει» στο πλαίσιο των νέο-οθωμανικών σχεδιασμών του προέδρου Ερντογάν, αλλά ήδη διεκδικεί, μέσω της αποστρατικοποίησής τους. Η Ίμβρος και η Τένεδος, παραχωρήθηκαν στην Τουρκία - με ελληνικό πληθυσμό στο σύνολό τους- επειδή βρίσκονταν στην είσοδο των Στενών των Δαρδανελίων. Η Συνθήκη της Λωζάνης προέβλεπε την πλήρη αποστρατικοποίησή τους, μαζί με τη Λήμνο και τη Σαμοθράκη.

Όμως, το 1936 με τη Συνθήκη του Μοντρέ, η Τουρκία πέτυχε ν' αλλάξει το καθεστώς των Στενών, προχωρώντας στον άμεσο επανεξοπλισμό τους. Σε άμεση αντίκρουση, προέβη η Ελλάδα, με εξοπλισμό της Λήμνου και της Σαμοθράκης.

Επομένως, νομικά κρίνοντας και ερμηνεύοντας, η Τουρκική απαίτηση για αποστρατικοποίηση των δύο ελληνικών νησιών του Β.Α. Αιγαίου, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λωζάνης, αποτελεί αυθαίρετη ερμηνεία, εφόσον είναι σε ισχύ η Συνθήκη του Μοντρέ (*legis specialis derogat legis generalis*) με την οποία στρατιωτικοποιήθηκαν τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος από τους Τούρκους.

Άρα για λόγους αμοιβαιότητας , ορθώς η Ελλάδα τα έχει στρατικοποιημένα. Κάτι που τότε

αποδέχθηκε συναινετικά η Τουρκία δια του πρέσβη της στην Αθήνα, Ρουσέν Εσρέφ.

Περαιτέρω όμως και επικουρικά, συντρέχει και το άρθρο 51 του καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ "περί νόμιμης άμυνας", όταν έχουν προηγηθεί η Κύπρος (1974), τα Ίμια (1966) και διατηρείται ενεργή αποβατική στρατιά Αιγαίου στα παραλία της Μ. Ασίας.

Η καταχρηστική αμφισβήτηση της ελληνικότητας των νησιών Χίου, Λέσβου, Σάμου και Ικαρίας, ομοίως δεν ευσταθεί, αφού τα νησιά αυτά έχουν ρητά κατοχυρωθεί στην ελληνική επικράτεια με τη Συνθήκη της Λωζάνης (1923).

Ομοίως και σύμφωνα με το άρθρο 15 της Συνθήκης της Λωζάνης, η Τουρκία παραιτήθηκε , υπέρ της Ιταλίας , επί της κυριαρχίας της στα Δωδεκάνησα (Αστυπάλαια, Ρόδο, Χάλκη, Κάρπαθο, Κάσο, Τήλο, Νίσυρο, Κάλυμνο, Λέρο, Πάτμο, Λειψούς, Σύμη, Κω), καθώς και των εξαρτωμένων νησίδων τους , συμπεριλαμβανομένου του Καστελλόριζου.

Το καθεστώς των Δωδεκανήσων, ορίστηκε αμετάκλητα με τη Συνθήκη των Παρισίων (1947, άρθρο 14, στην οποία η Τουρκία δεν ήταν συμβαλλόμενη), όπου η Ιταλία εκχώρησε στην Ελλάδα την πλήρη κυριαρχία της στα Δωδεκάνησα (Αστυπάλαια, Ρόδο, Χάλκη, Κάρπαθο, Κάσο, Τήλο, Νίσυρο, Κάλυμνο, Λέρο, Πάτμο, Λειψούς, Σύμη, Κω και Καστελλόριζο) μετά των παρακειμένων νησίδων.

Τέλος, στα άρθρα 16 και 12, της Συνθήκης της Λωζάνης, η Τουρκία ρητά παραιτήθηκε από κάθε διεκδίκηση των νησιών και των νησίδων πέραν των τριών ναυτικών μιλίων απ' τις ανατολικές ακτές της.

Πανδημία, δίκαιο και κράτος → Η συνεχής μετάλλαξη των τιθέμενων ζητημάτων Σκέψεις και σημειακές επισημάνσεις

του Παναγιώτη Δέγλερη, Δικηγόρου Πειραιά
Αν. Καθηγητή Νομικής Πανεπιστημίου Frederick
Αντιπρόεδρου Τμήματος Νομικής

Α. Μια «αντιστοίχιση» μεταλλάξεων

A.1. Η συνεχής μετάλλαξη των ζητημάτων που τίθενται και απασχολούν τον δημόσιο διάλογο, τη νομική σκέψη και την πολιτεία φαίνεται ότι σταθερά ακολουθεί – σαν σε πλήρη αντιστοίχιση- τις ίδιες τις μεταλλάξεις του ιού Covid-19. Από τοπικό σε εθνικό ζήτημα (Κίνα) αρχικά, σε περιφερειακό αργότερα, σε παγκόσμιο στη συνέχεια (Πανδημία), με συνεχείς νέες πρόσθετες μεταλλάξεις (Δέλτα, Όμικρον).

Σε επίπεδο κρίσης προσλαμβάνεται ως «τοπική» αρχικά μόλυνση, αλλά με τη διασπορά μεταλλάσσεται σε πανδημία και υγειονομική κρίση αρχικά, σε κοινωνική και οικονομική παγκόσμια κρίση, με ένα πρόσθετο «αποτύπωμα» απαισιοδοξίας πλέον στον ψυχισμό του παγκόσμιου πληθυσμού και πολλά ανησυχητικά στοιχεία για τις αναρίθμητες επιπτώσεις.

A.2. Παράλληλα αξίζει να τονισθεί ότι στη διαδρομή των αιώνων («από τον Μαύρο Θάνατο μέχρι σήμερα») η εκάστοτε πανδημία αποτελεί ένα εξαιρετικά σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο που αναμφίβολα δεν εξαντλείται στην ασθένεια και τη νόσηση και τη θεραπεία.¹

A.3. Η πανδημία του Covid-19 και τα μέτρα «κα-

ραντίνας» που επιβλήθηκαν για αποτροπή διάδοσης του ιού έθεσαν αναμφίβολα σε δοκιμασία τα Συντάγματα, τους δημοκρατικούς θεσμούς και τα θεμελιώδη δικαιώματα σε όλες σχεδόν τις χώρες του πλανήτη αλλά και στην Ελλάδα, ενώ πλέον η πανδημία θεωρείται ότι αποτελεί ένα συλλογικό τραύμα, μια δοκιμασία για την ανθεκτικότητα όλων μας.

A.4. Διαγραμματικά μόνο – σαν επισημάνσεις – η πανδημία μπορεί να υποστηριχθεί ότι ανέδειξε:

- α.** μια τεράστια οικονομική - κοινωνική κρίση
- β.** μια «αλλοίωση» του δημοκρατικού πολιτεύματος
- γ.** ένα νέο καθεστώς αλήθειας μέσω του ιατρικού κανόνα (norm) έναντι του δικαιοῦ νόμου
- δ.** μια σύγχρονη μορφή κράτους, με μία νέα ολιγαρχία των επαϊόντων, που αλλάζει τους δημοκρατικούς όρους θέσμησης, με υποβάθμιση της ισότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης
- ε.** καθιστώντας κυρίαρχο τον «φόβο» της νόσησης και του θανάτου στη νέα «πραγματική κανονικότητα».

1. Βλ. Frank M. Snowden: «Επιδημίες και Κοινωνία. Από τον Μαύρο Θάνατο μέχρι σήμερα», Εκδ. Πατάκη 2021, σελ. 200 επ.

Πρόκειται αναμφίβολα για ένα μετασχηματισμό της τέχνης διακυβέρνησης των ανθρώπων, με τη «βιοπολιτική» πλέον προσέγγιση απέναντι σε μια νέα μαζική απειλή για το τι σημαίνει ο «επικίνδυνος άλλος».²

B. Μια περίοδος «έκτακτης ανάγκης» ήμια νέα «κατάσταση εξαίρεσης»;

Η βιοπολιτική

B.1. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης για πολλές δεκαετίες παρέμεινε ένα μάλλον «αόρατο» ζήτημα³ για τη συνταγματική θεωρία αλλά και τον δημόσιο διάλογο, ενώ η προσφυγή σε αυτή θεωρείται πάντα ένα έσχατο μέτρο.

Η κατάσταση εξαίρεσης (Δημοκρατία της Βαϊμάρης – Carl Schmitt) αποδεσμεύει την επίκληση της κατάστασης ανάγκης από κάθε νομικό όριο («ο κυρίαρχος είναι αυτός που αποφασίζει για την εξαίρεση»).

Γι' αυτό ακριβώς και η δυσπιστία όλων στη δικαιολόγησή της.

Η προσπάθεια των ευρωπαϊκών συνταγμάτων και των ευρωπαίων πολιτών, μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, είναι να θέσουν την έκτακτη ανάγκη εντός των ορίων του δικαίου. Πάντα βέβαια με τον όρο της προσωρινότητας των όποιων μέτρων λαμβάνονται, που όμως η χρήση τους δεν παύει να είναι περιορισμός της ελευθερίας.

B.2. Σαν επισήμανση - μόνο ειδικά για το θέμα αυτό - αξίζει η αναφορά στον τίτλο της σχετικής μονογραφίας του Giorgio Agamben, που προφητικά επισημαίνει: «Κατάσταση εξαίρεσης: όταν η «έκτακτη ανάγκη» μετατρέπει την εξαίρεση

σε κανόνα», με χαρακτηριστικό παράδειγμα την Patriot Act μετά την 11η.9.2001, αναφερόμενος στο καθεστώς εξαίρεσης όταν αυτό λειτουργεί χωρίς να βασίζεται στο δίκαιο (Guantanamo).

B.3. Ο «θαυμαστός καινούργιος κόσμος που δημιούργησε η πανδημία και το νέο «βιοπολιτικό» παράδειγμα που αναδύθηκε είναι τελικά κατασκευασμένο από υλικά που προϋπήρχαν», αναφέρει χαρακτηριστικά στο βιβλίο του⁴ ο Καθηγητής Ξενοφών Κοντιάδης.

Ενώ παράλληλα ξαναγίνεται επίκαιρη – σαν εργαλείο σκέψης και ανάλυσης η προσέγγιση του M. Foucault για τη βιοεξουσία και τη βιοπολιτική. Ο M. Foucault (1926 – 1984) στα τέλη της δεκαετίας του '70 εισήγαγε την έννοια της βιοπολιτικής, μέσα από μία σειρά παραδόσεων στο Κολλέγιο της Γαλλίας (1978 – 1979). Η βιοπολιτική αφορά στις τεχνικές διαχείρισης και ρύθμισης της ζωής και του θανάτου των ανθρώπινων πληθυσμών από την εκάστοτε εξουσία. Αυτό σημαίνει πως έχει τη δυνατότητα να διαμορφώνει και να μορφοποιεί τη ζωή του ανθρώπινου είδους όπως θέλει και χρειάζεται, ώστε να εδραιωθεί και να αυξάνει τη δύναμή της, ενώ σκοπός της είναι η ρύθμιση της ασφάλειας και της ευημερίας του ανθρώπινου είδους.⁵

Η ασφάλεια και η ευημερία είναι δύο όροι αλληλοεξαρτώμενοι και από τη στιγμή που δεν έχουμε ιδεολογικούς προσανατολισμούς το μόνο που μένει είναι η διαχείριση της ίδιας της ζωής. Έχοντας ένα αποπολιτικοποιημένο πλήθος, που ενδιαφέρεται μόνο για την «τακτοποίηση των συμφερόντων» του, ο μόνος και πιο εύκολος δρόμος για να το διαχειριστεί η εξουσία είναι

2. Βλ. και Κωνσταντίνο Τσουκαλά: «Το Πολιτικό στη σκιά της Πανδημίας», Εκδ. Καστανιώτη, 2021

3. Βλ. και Χριστίνα Μ. Ακριβοπούλου: «Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης και τα όρια της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων» σε Εφημ. Δ.Δ. 5/2020 σελ. 623 επ.

4. «Πανδημία, Βιοπολιτική και Δικαιώματα. Ο κόσμος μετά τον Covid – 19», Εκδ. Καστανιώτη, 2020.

5. Βλ. Γιώργο Κόκκινο: «Αξια και ανάξια ζωή. Ευγονική, εκφυλισμός, βιοπολιτική: ο γιατρός στο ρόλο του κοινωνικού θεραπευτή και του εθνικού αναμορφωτή», Εκδ. Ταξιδευτής, 2021.

μέσω του φόβου. Με αυτόν τον τρόπο η εκάστοτε εξουσία καθίσταται ικανή να εδραιωθεί και να επιβληθεί εξυπηρετώντας τα δικά της συμφέροντα. Αυτή είναι η βιοπολιτική, που πρέπει να την κατανοήσουμε σαν ένα νέο κεφάλαιο της πολιτικής που δεν είχαμε αντιληφθεί.

B.4. Καθίσταται έτσι προφανές ότι το δίκαιο και τα δικαιώματα - η Δημοκρατία αλλά και η Δικαιοσύνη είναι οι μεγάλοι χαμένοι της πανδημίας, αναφέροντας ότι αναδείχθηκαν πλείστα όσα συνταγματικά ζητήματα με τη νέα «θεοκρατία» των τεχνοκρατών και των αλγορίθμων, με απρόβλεπτες θεσμικές συνέπειες, ενώ είναι πάντα παρόν το ενδεχόμενο του «συνταγματικού μιθριδατισμού».

Όπως δε χαρακτηριστικά κατέγραψε ο Καθηγητής Σπύρος Βλαχόπουλος:

«Αν δεχόμαστε τον πρόσκαιρο περιορισμό των συνταγματικών μας δικαιωμάτων για να συνεχίσουμε να τα έχουμε, αυτό δεν σημαίνει ότι επιτρέπεται να εθιστούμε στην απώλειά τους».⁶

Γ. Οι συνεχείς μεταλλάξεις έκαναν «ορατό» πλέον έναν νέο Λεβιάθαν;

Γ.1. Η πανδημία αποτέλεσε τον καταλύτη ή και τον επιταχυντή για την επιβολή και την επικράτηση μιας σειράς πρακτικών, περιορισμών και συμπεριφορών, που τελικά δεν μας ήταν άγνωστες. Ίσως είναι επίκαιρη μία ελάχιστη αναφορά στο ίδιο το εξώφυλλο της αρχικής έκδοσης του «Λεβιάθαν» του έτους 1651, το οποίο και αποτυπώνει παραστατικά τις σκέψεις του συγγραφέα Thomas Hobbes για τη θέσμιση της πολιτικής κοινότητας.

Η ακριβής δε περιγραφή αυτής της γκραβούρας θα μπορούσε να αποδοθεί ως εξής:

- Μία γιγάντια ανθρώπινη (ανδρική) μορφή (αντ-

λημένη από τη Βίβλο -Παλαιά Διαθήκη - Βιβλίο του Ιώβ), υψώνεται θεόρατη πάνω από την ύπαιθρο και τις πόλεις των ανθρώπων.

- Στο κεφάλι του έχει ένα στέμμα και κρατά απόλυτα συμβολικά ένα ξίφος στο ένα χέρι και ένα σκήπτρο στο άλλο.
- Το σώμα του όμως αποτελείται από χιλιάδες ανθρώπινες μορφές.

Πάνω δε ακριβώς από την εικόνα αυτή καταγράφεται μία φράση από το 41ο Κεφάλαιο του Ιώβ: Non est potestas Super Terram quae comparetur/ Job. 41.24 "There is no power on earth to be compared with him"

Δηλαδή: Δεν υπάρχει εξουσία πάνω στη γη που να συγκρίνεται με τη δική του.

Γ.2. Με την ιστορική αναφορά αυτή και τη νέα «ορατότητα» το Κράτος εμφανίζεται «αίφνης» ως λύση (και όχι ως πρόβλημα). Μια «νέα» θεοκρατία δημιουργείται και το Κράτος επανέρχεται σε δεσπόζουσα θέση - μια εξέλιξη που αναμφισβήτητα εγκυμονεί κινδύνους για τη δημοκρατία.⁷

Τίποτε πλέον δεν θεωρείται δεδομένο. Αντίθετα οφείλουμε να διατηρούμε επιφυλάξεις αλλά και να καταθέτουμε αμφισβητήσεις για τον συνήθη «κοινό νο», μιας και οφείλουμε να αποκωδικοποιήσουμε ένα ολόένα και πιο περίπλοκο κόσμο.

Γ.3. Πρόκειται αναμφίβολα για την πλήρη αποδόμηση της συναίνεσης και του κοινωνικού συμβολαίου και τον κατακερματισμό της ζωής.

Οι πολίτες μετέχουν πλέον ως ενεργά απέχοντες, ενώ ο ορατός πλέον Λεβιάθαν είναι «η κατάργηση της δυνατότητας αμφισβήτησης του νόμου». Η ηθική θεμελίωση της δημοκρατίας υποχωρεί και στη θέση της εμφανίζεται η αποπολιτικοποιημένη - ουδέτερη - τεχνική και προκαθορισμένη καθη-

6. Βλ. Σπύρο Βλαχόπουλο: «Συνταγματικός μιθριδατισμός. Οι ατομικές ελευθερίες σε εποχές πανδημίας», Εκδ. Ευρασία, 2020, σελ.35 επ.

7. Βλ. και The Economist: «The Triumph of big government», November 20th- 26th, 2021

μερινότητα, δηλαδή με νέα πραγματικότητα με αξιακή ρευστότητα, με τις λύσεις να δίδονται από τους αλγόριθμους των τεχνοκρατών.

Η Δημοκρατία αλλά και η Δικαιοσύνη είναι οι μεγάλοι «χαμένοι» της πανδημίας, ενώ πρέπει να τονισθεί ότι το τέλος της πανδημίας - είναι βέβαιο- δεν συμπίπτει με το τέλος της κρίσης.

Γ.4. Γι' αυτό παρίσταται αναγκαία όσο ποτέ η υπεράσπιση της συμμετοχής, της δημοκρατικής λειτουργίας της συμπερίληψης (η δημοκρατία συμπεριλαμβάνει πλούσιους και φτωχούς, εργάτες, αστούς, άστεγους, άνεργους, μικροαστούς, μεγαλοαστούς, μετανάστες) με συνολική άσκηση των δικαιωμάτων, με μία νέα απαίτηση συμμετοχής - θέσμησης δημοκρατικά νομιμοποιημένου δικαίου και με νέες δημοκρατικές συναινέσεις. Με δυνατότητα ελέγχου όλων των εξουσιών από το δίκαιο και τη δικαιοσύνη εντός του κράτους δικαίου, με σαφή στόχο τις κοινωνικές αξίες, την απόδοση δικαίου και την καταπολέμηση των αδικιών και των ανισοτήτων.

Δ. Αντί επιλόγου:

Δ.1. Είναι απαραίτητη η ανάγκη ενός αναστοχασμού, ανάγκη για μία νέα προσέγγιση της Δικαιοσύνης, που θα έχει στόχο τη σύγκλιση (και όχι απόκλιση) μεταξύ θέσμησης Δικαίου και λειτουργίας της Δικαιοσύνης.

Δ.2. Ενώ για το συχνά αναφερόμενο αίτημα της επιστροφής στην «κανονικότητα» μπορεί να παρατηρηθεί ότι αναμφίβολα οι κοινωνίες τείνουν

να εξελίσσονται μέσα από αντινομίες και αντιφάσεις ή και εκρήξεις και σε κάθε κρίση (εντελώς παράλογα) «νοσταλγούμε» τα προ αυτής και ίσως και να τα εξωραϊζουμε.

Στην Αμερική του 1929 - της τρομακτικής οικονομικής ύφεσης- το σύνθημα του H. Hoover(σε αντιπαλότητα με τον Fr. Roosevelt) ήταν: «Return to normalcy» αντί του δόκιμου «normality». Το σύνθημα αυτό έχει κυριαρχήσει μάλλον άκριτα και σήμερα, χωρίς όμως να σκεφτόμαστε για ποια κανονικότητα και αν θα ήταν ανεκτή ή εφικτή ή επιθυμητή η επιστροφή στην προ πανδημίας αλόγιστη και καταστροφική κανονικότητα.

Δ.3. Η όποια τέτοια «επιστροφή», που πολλοί επιζητούν, προορίζεται να αποτύχει αν δεν αλλάξουμε τις προτεραιότητές μας.⁸

Ίσως πρέπει να αναθεωρήσουμε πολλές «σταθερές» απόψεις μας για τα «εγγενή όρια» του πολιτικού, να θεωρήσουμε ότι η ίδια η έννοια της «κανονικότητας» είναι πλέον κάτι το αμφισβητήσιμο και ίσως ότι «οι πανδημίες» μπορούν και προσλαμβάνονται όχι ως περίοδοι αναστολής της ιστορικής εξέλιξης αλλά πιθανά και ως επιταχυντές της.⁹

Δ.4. Αίφνης σαν να γίνεται και πάλι επίκαιρος ο σχολιασμός της 11ης θέσης του Karl Marx για τον Feuerbach: «Οι φιλόσοφοι έχουν επιχειρήσει με διάφορους τρόπους μόνο την ερμηνεία του κόσμου – η πραγματική πρόκληση είναι η μεταβολή του».¹⁰

8. Βλ. και Robert Boyer: «Οι καπιταλισμοί στη δίνη της πανδημίας», Εκδ. Πόλις, 2021, σελ. 45 επ.

9. Βλ. William H. McNeil: «Λαοί και Πανδημίες», Εκδ. Παπαδόπουλος, 2021

10. Βλ. Karl Marx: «Χειρόγραφα 1844», μτφρ. Ν. Μπαλή, Διεθνής Βιβλιοθήκη, 1974, σελ. 9

Σύλλογος των Νέων κι Ασκούμενων Δικηγόρων Πειραιά

Την 25η/3/22 έλαβαν χώρα οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου των Νέων κι Ασκούμενων Δικηγόρων Πειραιά. Η κεντρική αίθουσα εκδηλώσεων του Δικηγορικού μας Συλλόγου γέμισε από τις νέες και νέους συναδέλφους που μετείχαν μαζικά στις αρχαιρεσίες. Των εκλογών προηγήθηκε γενική συνέλευση στην οποία και έλαβε χώρα απολογισμός των δράσεων του απερχόμενου ΔΣ. Απετέλεσε κοινή συνιστάμενη όλων, η πεποίθηση να σταθούν δίπλα στο νέο Συμβούλιο και να είναι αρωγοί σε κάθε βήμα του Συλλόγου.

Ο απερχόμενος πρόεδρος, Απόστολος Κόντος, στην αποχαιρετιστήρια ομιλία του στάθηκε στο έργο του Συλλόγου μέχρι σήμερα αλλά και στις προκλήσεις που έρχονται για τους νέους εκπροσώπους.

«Αγαπητοί συνάδελφοι/ισες και φίλοι/ες,

Στο μυαλό μας οι εκλογές δεν μπορεί παρά να είναι μέρα γιορτής. Δυστυχώς όμως, σήμερα, νιώθουμε όλοι αμήχανα καθώς την ώρα που θα έπρεπε να πανηγυρίζουμε το νέο ξεκίνημα του Συλλόγου μας, στη γειτονιά μας ηχούν οι σειρήνες του πολέμου. Άλλος ένας πόλεμος που θα προκαλέσει νέα караβάνια προσφύγων. Η χειρότερη ίσως αφορμή για να προστεθεί στα στοιχεία που έχει να κερδίσει ο Σύλλογος μας εφεξής και ένα επιπλέον, να θωρακιστεί ο ρόλος του νέου συναδέλφου στο Προσφυγικό και να απλοποιηθούν επιτέλους οι νομικές διαδικασίες για την προστασία των προσφύγων μπροστά σε τέτοια γεγονότα.

Θα προσπαθήσω να κάνω ένα σύντομο απολογισμό του έργου που έκανε ο Σύλλογος τα τελευταία χρόνια καθώς και για τις προκλήσεις που θα κληθεί να αντιμετωπίσει. Ξεκινώντας, θέλω να ευχαριστήσω από καρδιάς τα υπόλοιπα μέλη του ΔΣ και τους φίλους που συνεργαστήκαμε όλο αυτό το διάστημα. Η

στάση και το ενδιαφέρον τους κατέστησε τιμή για εμένα να εκπροσωπώ με την ιδιότητα του προέδρου το Σύλλογο μας για δύο συνεχόμενες θητείες.

Η προσπάθεια μας εξ αρχής, επικεντρώθηκε στην επισήμανση και επίλυση των δομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει κάθε νέα και νέος συνάδελφος. Αναδείξαμε πως οι συνθήκες εργασίας που επικρατούν στο κλάδο μας παραπέμπουν σε εργασιακό μεσαίωνα. Καμία κατοχύρωση επαγγελματικών δικαιωμάτων, μισθοί πείνας, ανύπαρκτο ωράριο, υπερεκμετάλλευση του νέου και της νέας συναδέλφου συμπληρώνουν το παζλ της απασχόλησης σε δικηγορικές εταιρείες.

Δε διστάσαμε να διασταυρώσουμε τα ξίφη μας με τον κ. πρόεδρο της ολομέλειας των

Δικηγορικών Συλλόγων και να ζητήσουμε εμφαντικά από το Σύλλογο Πειραιώς να τεθεί θέμα κατοχύρωσης ελάχιστης αμοιβής για κάθε ασκούμενο δικηγόρο και διασφάλισης καταβολής της. Η πρόταση μας ρεαλιστική και εφαρμόσιμη: Καταβολή αμοιβής τουλάχιστον ύψους 580,00€ από το Δικηγόρο- εργοδότη στο Δικηγορικό Σύλλογο, όπου αυτόματα θα αποδίδεται στον εργαζόμενο-ασκούμενο Δικηγόρο. Παράλληλα, προτείναμε την παροχή φορολογικών κινήτρων και ενισχύσεων από τον ΟΑΕΔ (όπου άλλωστε καταβάλουμε εισφορές) υπέρ των Συναδέλφων που απασχολούν δικηγόρους κατά την πραγματοποίηση της άσκησης τους.

Την ίδια επιμονή επιδείξαμε απέναντι στον ευτελισμό που βιώνουν οι συνάδελφοι που

με υψηλό αίσθημα ευθύνης αναλαμβάνουν υποθέσεις νομικής αρωγής. Απευθυνόμενοι στις αρμόδιες Υπηρεσίες πιάσαμε για την επιτάχυνση των διαδικασιών για την πληρωμή εκ μέρους του ΤΑΧΔΙΚ των ενταλμάτων, για την καταβολή αξιοπρεπών αμοιβών και φυσικά για την κατάργηση των εξόδων/χαρτοσήμων που απαιτούνται κατά την αίτηση πληρωμής τους. Παράλληλα, με γνώμονα την οικονομική ελάφρυνση των συναδέλφων μας αλλά και με σεβασμό στις ανάγκες του Δικηγορικού μας Συλλόγου αιτηθήκαμε, προτείναμε και πετύχαμε τη μείωση του ετήσιου τέλους για την ανανέωση των ταυτοτήτων.

Αντίστοιχα, κατόπιν αίτησής μας στο ΔΣ του Δικηγορικού μας Συλλόγου η διενέργεια επιμορφωτικών σεμιναρίων αναφορικά με την εφαρμογή του Κανονισμού 679/2016 της Ε.Ε. (GDPR) από τον ΔΣΠ με έκπτωση για τους νέους δικηγόρους Πειραιά.

Στην κατεύθυνση αυτή, αιτηθήκαμε την παροχή εκπώσεως για τα μέλη του Συλλόγου των Νέων κι Ασκούμενων Δικηγόρων Πειραιά για τα προγράμματα του ΚΕΔΙΠ. Εκτιμούμε πως ο ως άνω Φορέας αποτελεί επένδυση του Δικηγορικού μας Συλλόγου προερχόμενη από τα κεφάλαια των δικηγόρων του Πειραιά κι επιμένουμε να θεωρούμε πως η παροχή έκπτωσης για τα μέλη του Συλλόγου των Νέων κι Ασκούμενων συναδέλφων μας μόνο θετικά θα πρέπει να κριθεί.

Απέναντι στη Διοίκηση χρειάστηκε πλειστάκις να επισημάνουμε το αυτονόητο. Στην προκήρυξη του διαγωνισμού για την πλήρωση των θέσεων στα Δικαστήρια της χώρας φροντίσαμε να πιάσουμε το Υπουργείο για την επιπλέον μοριοδότηση των υποψηφίων που είχαν ολοκληρώσει τις σπουδές τους και ήταν κάτοχοι πτυχίων νομικής

Συνεχίζοντας το δρόμο της εξωστρέφειας, ο Σύλλογος μας έδωσε πολλάκις το «παρόν» στις Γενικές Συνελεύσεις του ΔΣΠ, σε Νομικά Συνέδρια ακόμη και στα Μ.Μ.Ε. περιγράφοντας χωρίς στρογγυλέματα τις συνθήκες εργασιακού μεσαίωνα που βιώνει κάθε νέος συνάδελφος και τα δομικά προβλήματα του κλάδου εν γένει. Η επιβολή του Φ.Π.Α., η κατάργηση του αφορολογήτου, η προκαταβολή φόρων, τα

τέλη επιτηδεύματος, οι ασφαλιστικές εισφορές, η απομείωση της Δικηγορικής ύλης, οι συνθήκες απονομής της Δικαιοσύνης, οι τροποποιήσεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σε βάρος της λαϊκής οικογένειας, η τριχοτόμηση του Πρωτοδικείου Αθηνών και η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση του Δικαστικού Μεγάρου στην πόλη μας, βρήκαν το Σύλλογο μας εμφαντικά και σε κάθε τόνο απέναντι τους.

Την ίδια επιμονή επιδείξαμε και στα εσωτερικά του Συλλόγου μας. Σε αγαστή συνεργασία με την συντακτική ομάδα της Δικηγορικής Επικαιρότητας πετύχαμε την επανέκδοση του «Παρίσταμαι» με την ενσωμάτωσή του στην απαιτητική μα κυρίως φιλόξενη έκδοσή της. Παράλληλα, με συνετή διαχείριση και σεβόμενοι την δυσπραγία που επικρατεί στο δικηγορικό σώμα καταφέραμε ν' αυξήσουμε το αποθεματικό του ταμείου μας δίχως να αναλωθούμε σε ανούσιες εκδηλώσεις ενώ ταυτόχρονα πετύχαμε την παροχή εκπώσεων σε επιστημονικές εκδόσεις και βάσεις δεδομένων για τα μέλη μας.

Ακόμη και την τελευταία εβδομάδα πριν τις αρχαιρεσίες και ενώ παραμένουμε τυπικά στη Διοίκηση του Συλλόγου (αφού λόγω covid έχουν αναβληθεί οι εκλογές δύο φορές) υπέβαλε αίτημα ο γραμματέας του Συλλόγου, Ο Διονύσης ο Πλέσσας, να παραχωρηθεί χώρος για τους Νέους κι Ασκούμενους Δικηγόρους στην έδρα του Δικηγορικού μας Συλλόγου.

Σε θεσμικό επίπεδο, ο Σύλλογος μας φρόντισε να είναι παρών και συνδιαμορφωτής κάθε προσπάθειας για τη συνεργασία με τις υπόλοιπες ενώσεις Νέων κι Ασκούμενων συναδέλφων της χώρας. Καρπός των προσπαθειών αυτών φάνηκε πως ήταν η ίδρυση πανελλαδικού συντονιστικού οργάνου με τη συμμετοχή των Ενώσεων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, ευελπιστώντας για την περαιτέρω και ουσιαστική αξιοποίησή του.

Οφείλουμε ωστόσο να θέσουμε πρώτα στους εαυτούς μας το ερώτημα, μπορούμε να είμαστε ικανοποιημένοι απ' όλα τα παραπάνω; Ας απαντήσουμε με παρρησία: περήφανοι ΝΑΙ, ικανοποιημένοι ΟΧΙ!!!

Εξίσου ουσιαστική και δημόσια οφείλει να είναι και η αυτοκριτική μας. Παρά τις

προσπάθειες μας, ο Σύλλογος μας δεν πέτυχε να σπάσει στην πράξη την απομάκρυνση των συναδέλφων από μαζικές διαδικασίες ώστε να συσπειρώσει στην αντίθετη κατεύθυνση ενεργά και δραστήρια μέλη. Δεν πετύχαμε να φέρουμε στη καθημερινότητα του Νέου κι Ασκούμενου Συναδέλφου το ενδιαφέρον για τις δραστηριότητες του Συλλόγου με αποτέλεσμα να μην αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες που μπορεί να μας προσφέρει. Ούτως, δεν καταφέραμε να αξιώσουμε αποτελεσματικά και στο βαθμό που επιθυμούσαμε το σύνολο των αιτημάτων μας ενώ παράλληλα να «εργαλειοποιήσουμε» τη δουλειά μας στο διαδίκτυο (δυνατότητα που μας κληρονόμησε το προηγούμενο ΔΣ) και να έχουμε εντονότερη παρουσία στην έκδοση του περιοδικού της «Δικηγορικής Επικαιρότητας».

Τα στοιχεία για τη νέα διοίκηση πολλά. Η έδρα του Συλλόγου, η διαδικτυακή εκπροσώπηση του, η αναμόρφωση του θεσμού της άσκησης, η απροθυμία της Ολομέλειας να δεχθεί την κατοχύρωση των εργασιακών μας δικαιωμάτων, η διατήρηση εκπτώσεων από το Σύλλογο και το ΚΕΔΙΠ αποτελούν μία σταγόνα στον ωκεανό. Εκτιμώ όμως, πως η ποιότητα των μέχρι στιγμής υποψηφίων μας δίνει την ελπίδα πως ο Σύλλογος όχι μόνο θα σταθεί στο ύψος των περιστάσεων αλλά θα ξεπεράσει κατά πολύ τα απερχόμενα ΔΣ.

Δίχως να καλλιεργούμε αυταπάτες για τις δυνατότητες του Σ.Ν.Α.Δ.Π. , οφείλουμε την ίδια στιγμή να μην υποβαθμίζουμε τη δυναμική που περικλείει. Ας αναλογιστούμε αγαπητοί, πως οι Νέοι κι Ασκούμενοι συνάδελφοι μετρούν εκατοντάδες σε αριθμό και περικλείουν πρόσωπα υψηλού ακαδημαϊκού υπόβαθρου μα και επαγγελματικής δεοντολογίας. Με συντονισμένες δράσεις ο Σύλλογος μας είναι δυνατό να λειτουργήσει ως μοχλός πίεσης για μια σειρά από κατακτήσεις και ανάδειξης των μελών του. Πεδίο δόξης λαμπρό οι εκλογές που θα λάβουν χώρα να μη χρησιμοποιηθούν ως ευκαιρία αυτοπροβολής των συμμετεχόντων αλλά να στοχεύσουν στην ουσιαστική και αντιπροσωπευτική εκπροσώπηση κάθε Νέου κι Ασκούμενου Συναδέλφου μας. Σας εύχομαι ολόψυχα, καλή επιτυχία!!!»

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ ΕΝΩΣΗΣ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΔΣ ΣΕ ΣΩΜΑ

Την Παρασκευή 25 Φεβρουαρίου 2022 πραγματοποιήθηκαν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Ασκούμενων και Νέων Δικηγόρων Πειραιά (Ε.Α.Ν.ΔΙ.Π) για την περίοδο 2022-2024.

Τα αποτελέσματα των αρχαιρεσιών έχουν ως εξής: **Ψήφισαν 50, έγκυρα 50, άκυρα 0, λευκά 0.**

Αναλυτικά ανά υποψήφιο τα αποτελέσματα έχουν ως εξής:

- 1) Παναγιώτης Σταματογιάννης: 34 ψήφοι**
- 2) Αντώνιος Κεπεσίδης: 23 ψήφοι**
- 3) Μαρία Δελεγραμμάτικα: 22 ψήφοι**
- 4) Στέφανος Απέργης: 21 ψήφοι**
- 5) Ιωάννα Σταθά: 15 ψήφοι**
- 6) Ευγενία Χαραλαμπέα: 13 ψήφοι**
- 7) Αλέξανδρος Χαράλαμπος Μπαλάσκας: 13 ψήφοι**
- 8) Παυλίνα Σμυρνή: 9 ψήφοι**
- 9) Ειρήνη Κοντογεώργου: 8 ψήφοι**
- 10) Κωνσταντίνος Φλέγκας: 8 ψήφοι**

Οι επτά (7) πρώτοι εξελέγησαν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.Α.Ν.ΔΙ.Π και οι τρεις (3) επόμενοι αναπληρωματικά μέλη του Δ.Σ.

Την Τετάρτη 2 Μαρτίου 2022 συγκροτήθηκε σε σώμα το νεοεκλεγέν Δ.Σ. της Ε.Α.Ν.ΔΙ.Π. Όλα τα μέλη του προεδρείου εξελέγησαν ομόφωνα ως εξής:

Πρόεδρος: Αντώνιος Κεπεσίδης
Γεν. Γραμματέας: Παναγιώτης Σταματογιάννης
Αντιπρόεδρος: Στέφανος Απέργης
Ταμίας: Μαρία Δελεγραμμάτικα
Μέλη: Ιωάννα Σταθά, Αλέξανδρος Χαράλαμπος Μπαλάσκας, Ευγενία Χαραλαμπέα

της **Λίλης Αποστολίδου**
Δικηγόρου Πειραιά

Μια διαφορετική κοινότητα: Η Ενεργειακή Κοινότητα

Παρά το πλήθος των νομοθετημάτων και των με-
γαλεπήβολων σχεδίων συνεχίζουμε να παραμέ-
νουμε ουσιαστικά ανενημέρωτοι για βασικά θέματα
γύρω από την ενεργειακή μετάβαση όπως πχ ποιο το
απαιτούμενο χρονικό διάστημα για να έχουν σταθερή
αποδοτικότητα οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Α.Π.Ε.),
ή πόσο κοντά είμαστε τελικά στον θάνατο των ορυκτών
καυσίμων ή ποια η λειτουργία του χρηματιστηρίου
ρύπων και πώς επηρεάζει η πράσινη μετάβαση τις
τιμές της ενέργειας; Ερωτήματα, όμως, όπως τα πα-
ραπάνω έχουν ιδιαίτερη σημασία εάν αναλογιστεί
κανείς ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια της κοινής
ενεργειακής πολιτικής της έχει στόχο την αλλαγή του
ενεργειακού μείγματος κάθε χώρας και την επικράτηση
των Α.Π.Ε ήδη από το 2030.

Δεν γνώριζα τίποτα για τις ενεργειακές κοινότητες
(Ε.Κοιν.) μέχρι που έμαθα για την Ε.Κοιν. Καρδίτσας ,
η οποία είναι και η παλιότερη που υπάρχει στην
Ελλάδα και έχει ως αντικείμενο τη αξιοποίηση ενέργειας
μέσω της βιομάζας .Μετά διαπίστωσα ότι ενεργειακές
κοινότητες υπάρχουν παντού σήμερα στην Ελλάδα
διάσπαρτες στην ηπειρωτική και νησιωτική χώρα.
Μέσα τους κρύβουν ένα μωσαϊκό κόσμων, πολίτες
ευαισθητοποιημένους στα περιβαλλοντικά ζητήματα,
πολίτες με στόχο τη μείωση του κόστους της κατανα-
λωμένης από αυτούς ενέργειας, επιχειρήσεις ή Ο.Τ.Α.
με ευρύτερους σχεδιασμούς, επιστήμονες με ρηξικέ-
λευθες ιδέες για την αξιοποίηση των Α.Π.Ε. Η αιτιολογική
μάλιστα έκθεση του νόμου 4513/2018 για τις ενε-
ργειακές κοινότητες (Ε.Κοιν.) αναφέρει ότι στόχος του
νόμου είναι η ενδυνάμωση του ρόλου των πολιτών
και των τοπικών φορέων στον ενεργειακό τομέα. Και
είναι γεγονός ότι και στην Ευρώπη σήμερα έχουμε
πολλά παραδείγματα ενεργειακών κοινοτήτων με τη
συμμετοχή εκατοντάδων πολιτών .Ο ίδιος άλλωστε ο
ν.4513/2018 είναι εναρμονισμένος με την κοινή ενε-
ργειακή πολιτική της Ε.Ε. την οποία η Ελλάδα σ' ένα
μεγάλο βαθμό είναι υποχρεωμένη να ακολουθεί.

Οι ενεργειακές κοινότητες είναι λοιπόν αστικοί συ-
νεταιρισμοί αποκλειστικού σκοπού μέσω των οποίων
οι πολίτες μπορούν να δραστηριοποιούνται στον ενε-
ργειακό τομέα αξιοποιώντας τις Α.Π.Ε. Στον πυρήνα
της δημιουργίας τους είναι η ιδέα οι άνθρωποι να
μην αποκλείονται από θέματα που πρωταρχικά τους
αφορούν, όπως η ενεργειακή μετάβαση. Λειτουργούν
όμως μόνο με αυτόν τον γνώμονα ή θα μπορέσουν να
λειτουργήσουν μόνο έτσι;

Το θεσμικό πλαίσιο για τις Ε.Κοιν. είναι πλούσιο
με κύριο νομοθέτημα τον ν.4513/2018 όπως ισχύει
σήμερα μετά τις πρόσφατες τροποποιήσεις του
(ν.4759/2020, ν.4843/2021). Το καταστατικό τους εγ-
κρίνεται από το Ειρηνοδικείο και καταχωρείται στο
ΓΕΜΗ. Το αντικείμενό τους είναι ευρύτατο διακρινόμενο
σε υποχρεωτικές και μη δραστηριότητες και ενδεικτικά
αναφέρω την παραγωγή, αποθήκευση ή πώληση ενέρ-
γειας από σταθμούς Α.Π.Ε. ή Σ.Η.Θ.ΥΑ ή Υβριδικούς
σταθμούς εντός της Περιφέρειας της έδρας τους, την
διανομή ηλεκτρικής ενέργειας εντός της Περιφέρειας
της έδρας τους, την προμήθεια για τα μέλη τους ηλε-
κτροκίνητων οχημάτων (άρθρο 4ν.4513/2018)

Μέλη μιας ενεργειακής κοινότητας μπορεί να είναι
φυσικά πρόσωπα, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,
νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, Ο.Τ.Α. α βαθμού
της ίδιας Περιφέρειας εντός της οποίας βρίσκεται η
έδρα της Ε. Κοιν. ή επιχειρήσεις αυτών, Ο.Τ.Α. β βαθμού
της έδρας της Ε.Κοιν (άρθρο 2 ν.4513/2018)

Αντιλαμβάνεται λοιπόν κανείς τις ποικίλες μορφές
που μπορεί να λάβει μια Ε.Κοιν. Εκεί θα διασταυρωθούν
άνθρωποι και νοικοκυριά με μικρές δυνάμεις που θα
τους δοθεί η δυνατότητα να γίνουν αυτοπαραγωγοί
της ενέργειάς τους .Συχνά πρόκειται για έργα ενε-
ργειακού συμψηφισμού (πραγματικού ή εικονικού) με
στόχο η παραγωγή να συμψηφιστεί με την κατανάλωση
των μελών της Ε.Κοιν. αλλά και αδύναμων καταναλωτών.
Εκεί θα δραστηριοποιηθούν επίσης επιχειρήσεις,
Δήμοι, ή άλλοι συλλογικοί φορείς που με την κατάλληλη

χρηματοδότηση, την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη θα μπορέσουν να εκπονήσουν φιλόδοξα σχέδια, να παράγουν ενέργεια από ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκούς σταθμούς, μονάδες βιοαερίου, υδροηλεκτρικά έργα, να δημιουργήσουν τοπικές αγορές ενέργειας κλπ

Στις Ε. Κοιν. οι πολίτες αλληλοσυνδέονται μεταξύ τους ενώ ιδιαίτερα στις τοπικές κοινωνίες αναμειγνύονται κάτοικοι, επιχειρήσεις, δήμοι. Υπάρχει άλλωστε και το άρθρο 9 ν.4513/2018 που προβλέπει ότι κάθε μέλος ανεξαρτήτως των συνεταιριστικών μερίδων που κατέχει συμμετέχει στη γενική συνέλευση με μια μόνο ψήφο. Οι πιο θερμοί μάλιστα υποστηρικτές του θεσμού τον χαρακτηρίζουν σχολείο δημοκρατίας. Ωστόσο όσο λιγότερη η παρουσία των φυσικών προσώπων σε μια ενεργειακή κοινότητα-την οποία μάλιστα ο νόμος δε θέτει ως αναγκαία προαπαιτούμενο-ή όσο περισσότερο οι Ο.Τ.Α. αναμειγνύονται με επιχειρήσεις και αυτές με άλλες κ.ο.κ. τόσο πιο πολύ εξασθενίζει η πραγματική συμμετοχή του πολίτη ή της τοπικής κοινωνίας στον θεσμό.

Η δυνατότητα που δίνει ο νόμος στις Ε.Κοιν. ν' αξιοποιήσουν διάφορες πηγές ενέργειας (μπορούν να παράγουν ενέργεια από σταθμούς Α.Π.Ε. καθώς και από βιομάζα, βιορευστό κλπ) δεν αποκλείει κατά τη γνώμη μου αλλά αντιθέτως καθιστά αναγκαία την ύπαρξη και ενός κεντρικού ενεργειακού σχεδιασμού σχετικά με την επιλογή ανάμεσα στις διάφορες μορφές Α.Π.Ε αφού κάθε πηγή ενέργειας έχει τα δικά της πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

Οι Ε.Κοιν. δεν έχουν κατ' αρχήν τη δυνατότητα διανομής του πλεονάσματος χρήσης στα μέλη τους αλλά παραμένει υπό τη μορφή αποθεματικού και διατίθεται για τους σκοπούς τους. Υπάρχει όμως η σημαντική εξαίρεση του άρθρου 6 παρ.4 στη περίπτωση συμμετοχής τουλάχιστον 15 μελών στην Ε.Κοιν. (ή 10 για τους νησιωτικούς δήμους με πληθυσμό κάτω από 3.100) εκ των οποίων το 50% συν ένα είναι φυσικά πρόσωπα.

Σήμερα στην Ελλάδα έχουν ιδρυθεί πάνω από 1000 ενεργειακές κοινότητες, ένα μεγάλο ποσοστό όμως από αυτές λειτουργούν μόνο κατ' επίφαση ως ενεργειακές κοινότητες χρησιμοποιώντας τα ωφέληματα που δίνει ο νόμος και καταστρατηγώντας τον σκοπό του. Μένει να δούμε πόσο θα αλλάξει το τοπίο στο προσεχές διάστημα. Άρθρα πάντως όπως το 2 παρ.3 ν. 4513/2018 το οποίο προβλέπει το 50% συν ένα των μελών να σχετίζονται με τον τόπο στον οποίο βρίσκεται

η έδρα της Ε.Κοιν.ή το 6 παρ.4 το οποίο προβλέπει για τη διανομή των πλεονασμάτων το 50% συν ένα των μελών να είναι φυσικά πρόσωπα εύκολα καταστρατηγούνται. Ας σημειωθεί ακόμη ότι σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 12 επιτρέπεται η μεταβίβαση αδειών σταθμών παραγωγής ενέργειας από Α.Π.Ε και Σ.Η.Θ.Υ.Α και Υβριδικών σταθμών που ανήκουν σε Ε.Κοιν. όχι μόνο σε άλλη Ε.Κοιν. αλλά και σε οποιονδήποτε τρίτο.

Οι Ε.Κοιν. αποτελούν μια μεγάλη ευκαιρία για να αξιοποιηθούν υπέρ των πολιτών και των τοπικών κοινωνιών οι ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, χρειάζεται όμως να ενισχυθούν περαιτέρω προς την κατεύθυνση αυτή από την πολιτεία. Ζητήματα όπως η μη εξαίρεσή τους κατ' αρχήν από τις ανταγωνιστικές διαδικασίες (εκτός αν πρόκειται για έργα ισχύος κάτω από ορισμένο όριο) με αποτέλεσμα να συμμετέχουν στους μειοδοτικούς διαγωνισμούς με τους ίδιους όρους με τους ιδιώτες και να είναι συχνά πρακτικά αδύνατο να τους ανταγωνιστούν ή θέματα όπως η άνευ όρων μεταβίβαση των αδειών των σταθμών τους πρέπει να επανεξεταστούν. Και ας μην ξεχνάμε :μια ενεργειακή κοινότητα γνωρίζει και είναι συνδεδεμένη με τον τόπο της περισσότερο από κάθε τρίτο ή τουλάχιστον έτσι είναι όταν λειτουργεί σε σχήματα που επιτρέπουν την ουσιαστική συμμετοχή πολιτών και τοπικών κοινωνιών.

Κλείνοντας το άρθρο αυτό σημειώνω και τα εξής:

-Οι Ε.Κοιν.-όπως άλλωστε και κάθε παραγωγός ενέργειας από Α.Π.Ε- βρίσκονται συχνά αντιμέτωπες με μια σημαντική δυσκολία: τη μη σταθερή αποδοτικότητα τουλάχιστον των συνηθέστερων μορφών Α.Π.Ε., όπως η ηλιακή και η αιολική, λόγω της εξάρτησής τους από τις κλιματικές συνθήκες και της μη δυνατότητας αποθήκευσης της πλεονάζουσας ενέργειας, προβλήματα τα οποία εκτιμάται ότι θα χρειαστούν ίσως και δεκαετίες για να επιλυθούν τεχνικά. Μέχρι τότε για ν' αντιμετωπιστούν οι αυξομειώσεις στην αποδοτικότητα των ΑΠΕ χρειάζεται αναγκαστικά η παραγωγή ηλεκτρισμού και με συμβατικές μεθόδους. Διαφορετικά υπάρχει ο κίνδυνος να εγκλωβιστούμε σε μη ρεαλιστικά σχέδια ή χρονοδιαγράμματα. Γι' αυτό άλλωστε υποστηρίζεται όλο και περισσότερο η αξιοποίηση στο ενδιάμεσο των ορυκτών καυσίμων και των δικών μας υδρογονανθράκων- σε συνδυασμό με τις Α.Π.Ε. Οι πρόσφατες δραματικές διεθνείς εξελίξεις κάνουν την επίλυση των παραπάνω θεμάτων άμεση και επιτακτική.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ & ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΣΠ

ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΑΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΧΑΡΤΗ

Την Δευτέρα 21 Φεβρουαρίου, στις 6 το απόγευμα πραγματοποιήθηκε ημερίδα με τίτλο “Οι ναυτικές διαφορές στον ευρωπαϊκό και τον παγκόσμιο χάρτη”. Η ημερίδα συνδιοργανώθηκε από το περιοδικό Lex & Forum, τις εκδόσεις Σάκκουλα και τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά σε συνεργασία με το Πρωτοδικείο Πειραιά.

Από την πλευρά του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και υπό τον συντονισμό του Προέδρου κ. Ηλία Κλάππα, η υπεύθυνη της Επιτροπής για την Οργάνωση Επιστημονικών Εκδηλώσεων & Επιμόρφωσης κ. Ισμήνη Α. Ζώρζου, συνεπικουρούμενη από τα μέλη της επιτροπής κ. Ιωάννη Βούτα, την κ. Παναγιώτα Μπουρλετίδου και τον κύριο Βασίλη Πεταλά, τους δικηγόρους και ασκούμενους Πειραιά κ. Χρήστο Νάσικα, κ. Αργυρώ Κεπεσίδα, κ. Γεράσιμο Πετεινάτο, και κ. Καλλιόπη Λογιάκη, καθώς και την κ. Μαριαλένη Βλαντή και κ. Δημήτρη Ποθητό συνέβαλαν στον συντονισμό και την διενέργεια του συνεδρίου.

Τον λόγο έλαβαν ο κύριος Πάρις Αρβανιτάκης, επιμελητής του Lexand Forum, η κυρία Λία Αθανασίου, Καθηγήτρια Ναυτικού δικαίου στο ΕΚΠΑ και ο κ. Ηλίας Κλάππας, οι οποίοι και κήρυξαν την έναρξη των εργασιών της ημερίδας. Οι εισηγητές και οι θεματικές που καλύφθηκαν περι-

λάμβαναν:

- Την Καθηγήτρια Ναυτικού Δικαίου HSB Hochschule Bremen κ. Suzette Suarez, η οποία ανέλυσε την διαδικασία και το εφαρμοστέο δίκαιο στην κατάσχεση πλοίων επί αξιώσεων για περιβαλλοντικές ζημιές.
- Την Καθηγήτρια Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ κ. Λία Αθανασίου, η οποία εμβάθυνε στην μεταχείριση των αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιριών από την ελληνική νομολογία.
- Τον Εφέτη κ. Αντώνιο Αλαπάντα, που εξήγησε τις ειδικές δικαιοδοτικές βάσεις ναυτικών διαφορών
- Τον Αρεοπαγίτη κ. Κυριάκο Οικονόμου, ο οποίος πραγματεύτηκε το ζήτημα των ρητρών παρεκτάσεως στις διεθνείς ναυτιλιακές διαφορές.
- Τον Πρόεδρο Πρωτοδικών κ. Αντώνιο Βαθρακοκόιλη, ο οποίος επικεντρώθηκε στο ζήτημα του εφαρμοστέου δικαίου επί των ναυτικών προνομίων.
- Τον κύριο Γεώργιο Θεοχαρίδη, Καθηγητή Ναυτικού Δικαίου και Πολιτικής στο World Maritime University Malmö Σουηδίας, ο οποίος παρουσίασε τις βασικές διατάξεις του Σχέδιου Διεθνούς Σύμβασης σχετικά με τους δικαστικούς πλειστηριασμούς πλοίων και τις συνέπειες εκτέλεσης εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου, εφόσον αυτό καταστεί υπερεθνική νομοθεσία.

Οι εγγεγραμμένοι συμμετέχοντες της ημερίδας έφτασαν τους 700 και συμμετείχαν ενθουσιωδώς στην συζήτηση που ακολούθησε, καθιστώντας σαφή την ανάγκη για σχετικές πρωτοβουλίες παρά τις πρακτικές δυσκολίες της πανδημίας.

Αργυρώ Κεπεσίδου
Δικηγόρος Πειραιά

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

Οι πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές στον ΚΠολΔ (ν. 4842/2021)

Τη Δευτέρα, 28-02-2022, ο ΔΣΠ διοργάνωσε διαδικτυακό σεμινάριο με θέμα «Οι πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές στον ΚΠολΔ (ν. 4842/2021)», με σκοπό να βοηθήσει τα μέλη του να σχηματίσουν μία ολοκληρωμένη αντίληψη για το πώς διαμορφώνεται πλέον ο ΚΠολΔ αλλά και η πολιτική δίκη μετά τις εκτεταμένες αλλαγές του συγκεκριμένου νόμου. Ομιλητές – εισηγητές του σεμιναρίου ήταν ο κ. **Νικόλαος Κατηφόρης**, Αναπληρωτής Καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, Δικηγόρος Αθηνών, ο οποίος παρουσίασε τις τροποποιήσεις που ο ν. 4842/2021 επέφερε στις υποθέσεις της τακτικής διαδικασίας και στην αναγκαστική εκτέλεση και η **κα Ιωάννα Μέρμηγκα**, Δικηγόρος Πειραιά, Μ.Δ.Ε Αστικού Δικαίου ΕΚΠΑ, η οποία παρουσίασε τις τροποποιήσεις που ο νόμος αυτός επέφερε στις Ειδικές Διαδικασίες, στα ένδικα μέσα, στα Ασφαλιστικά Μέτρα και στις Μικροδιαφορές.

Το σεμινάριο παρακολούθησαν σε σύγχρονη μετάδοση εκατοντάδες συνάδελφοι, οι οποίοι είχαν επιπλέον τη δυνατότητα να διατυπώσουν κατά τη διάρκειά του εγγράφως τα ερωτήματά τους προς τους εισηγητές και να λάβουν απάντηση σε αυτά.

Επιπλέον, οι προφορικές εισηγήσεις συνοδεύονταν από συνοπτικό, εύχρηστο Πίνακα, στον οποίο παρουσιάζονταν τόσο οι τροποποιήσεις όσο και ο χρόνος έναρξης της εφαρμογής αυτών, με τη διευκρίνιση αν εφαρμόζονται μόνο για τις νέες ή και για τις εκκρεμείς υποθέσεις. Ο κατατοπιστικός αυτός Πίνακας σε μορφή εγγράφου PDF βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του ΔΣΠ,, ώστε να είναι δυνατή η άμεση πρόσβαση σε αυτόν και η χρήση του από τους δικηγόρους. Εξάλλου, το διαδικτυακό σεμινάριο μπορούν οι δικηγόροι να παρακολουθήσουν και σε ασύγχρονη μετάδοση στο κανάλι ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ στο YouTube.

Τονίζουμε στο σημείο αυτό ότι σκοπός του σεμιναρίου ήταν να απευθυνθεί στον δικηγόρο με τρόπο πρακτικό και να τον βοηθήσει στην αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή του νέου νόμου στην πράξη, σκοπός ο οποίος επιτεύχθηκε κατά γενική ομολογία εκείνων που το παρακολούθησαν. Σε συνέχεια του σεμιναρίου αυτού και μετά την παρέλευση ικανού χρόνου από την έναρξη της ισχύος του, ο ΔΣΠ προτίθεται να διοργανώσει επιστημονική εκδήλωση με σκοπό

την αποτίμηση της εφαρμογής των αλλαγών αυτών.

Σε ό, τι αφορά στην υλοποίηση του σεμιναρίου, απευθύνουμε θερμά συγχαρητήρια και ευχαριστίες στους δύο εξαιρετικούς Εισηγητές, οι οποίοι αφιέρωσαν πολύ χρόνο και κόπο για να ετοιμάσουν τις εισηγήσεις τους και τον Πίνακα που συνόδευε αυτές και οι οποίοι εργάστηκαν με μεγάλο ενθουσιασμό ώστε οι παρουσιάσεις τους να είναι όσο το δυνατόν πιο παραστατικές και εύληπτες.

Επίσης θα πρέπει να ευχαριστήσουμε θερμά τους συνεργάτες της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων και κυρίως όσους χειρίζονται το portal, οι οποίοι κατέστησαν εφικτή από τεχνικής απόψεως την πραγματοποίηση και μετάδοση του σεμιναρίου, καθώς και τους συνεργάτες της Γραμματείας του Συλλόγου μας για την πολύτιμη συνεισφορά τους.

Σύντομο χαιρετισμό κατά την έναρξη του σεμιναρίου απηύθυνε ο **Πρόεδρος του ΔΣΠ κ. Ηλίας Κλάππας**, ο οποίος υποστήριξε σε κάθε βήμα της την προσπάθεια αυτή. Τέλος, αναφέρουμε ότι για την εκδήλωση εργάστηκαν τα μέλη της Επιτροπής Διοργάνωσης Επιστημονικών Εκδηλώσεων του Συλλόγου μας και σύμβουλοι ΔΣΠ **Ισμήνη Ζώρζου**, η οποία συντόνισε την εκδήλωση και τις εργασίες για την υλοποίηση αυτής, **Ιωάννης Βούτας**, **Παναγιώτα Μπουρλετίδου** και **Βασίλης Πεταλάς**, καθώς και ο επικεφαλής της Επιτροπής Πληροφορικής του Συλλόγου μας **Διονύσης Πλέσσας**, ο οποίος επιμελήθηκε τη μορφοποίηση και παρουσίαση του Πίνακα των εισηγτηών σε μορφή power point κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου.

Στιγμιότυπο από το διαδικτυακό σεμινάριο: αριστερά Παναγιώτα Μπουρλετίδου, Γ.Γραμματέας ΔΣΠ, Ισμήνη Ζώρζου, Σύμβουλος ΔΣΠ, Νικόλαος Κατηφόρης, Αναπληρωτής καθηγητής Πολ.Δικονομίας ΕΚΠΑ, Ηλίας Κλάππας Πρόεδρος ΔΣΠ, Ιωάννα Μέρμηγκα, Δικηγόρος Πειραιά και Γιάννης Βούτας, Αντιπρόεδρος ΔΣΠ.

Επιμέλεια της
Μαρίας Σταματογιάννη
Συμβούλου ΔΣΠ

Ουκρανία

Την επομένη της έναρξης των πολεμικών επιχειρήσεων στην Ουκρανία, κατά τις εργασίες της Διαρκούς Επιτροπής της 25.02.2022 το CCBE, ο επίσημος φορέας των Ευρωπαίων δικηγόρων, εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία καταδικάζει απερίφραστα τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία ως παράνομη και αδικαιολόγητη ενέργεια, που παραβιάζει θεμελιώδεις αρχές και αποτελεί ευθεία επίθεση στο κράτος δικαίου. Το CCBE καλεί τον Εισαγγελέα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου να αναλάβει δράση, διερευνώντας τις ευθύνες της Ρωσίας για τον πόλεμο στην Ουκρανία και εξετάζοντας την παραπομπή σε δίκη προσωπικά του Πούτιν και προσθέτει ότι ο Ουκρανικός λαός δικαιούται την διεθνή υποστήριξη, όλων, στο όνομα της διεθνούς νομιμότητας και του σεβασμού του δικαίου παντού στον κόσμο. Η ανακοίνωση καλεί επίσης όλες τις χώρες να τιμήσουν την υποχρέωση παροχής ασύλου στους Ουκρανούς που λόγω της ρωσικής εισβολής αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους.

Σημειώνεται ότι από την έναρξη των εχθροπραξιών λειτουργεί ειδικός σύνδεσμος στην ιστοσελίδα του CCBE όπου οι εθνικές αντιπροσωπείες καλούνται να αναρτήσουν υλικό, οδηγούς, στοιχεία επικοινωνίας, υπεύθυνους συντονισμού και κάθε άλλη πληροφορία που αφορά τις εθνικές δράσεις για την αντιμετώπιση της προσφυγικής κρίσης συνεπεία του πολέμου.

Εξ άλλου, παρά την γενναία ανακοίνωση του Ομοσπονδιακού Οργάνου των Ρώσων Δικηγόρων, που ζήτησε μεταξύ άλλων τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου και την διασφάλιση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μετά την αποπομπή της Ρωσικής Ομοσπονδίας από το Συμβούλιο της Ευρώπης, το CCBE πρέπει να εξετάσει εάν μπορεί η Ρωσική Αντιπροσωπεία να διατη-

ρήσει το καθεστώς του μέλους-παρατηρητή (που έχει από το 2013), δεδομένου ότι το καταστατικό προβλέπει ότι οι συμμετέχοντες πρέπει να προέρχονται από κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η απόφαση θα ληφθεί στην Ολομέλεια του Μαΐου.

Ψηφιακή Δικαιοσύνη

Στα πλαίσια της εαρινής συνεδρίασης της Διαρκούς Επιτροπής στις Βρυξέλλες, παρουσιάστηκε στις 31.03.2022 ο οδηγός του CCBE για την χρήση ΤΝ από δικηγόρους και δικηγορικές εταιρείες στην ΕΕ. Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του CCBE() και στοχεύει στο να κατατοπίσει τους δικηγόρους στις πιο χρήσιμες ή ευρύτερα χρησιμοποιούμενες εφαρμογές ΤΝ, όπως ενδεικτικά: σύνταξη νομικών κειμένων (δικόγραφα, συμβάσεις κλπ.), επαλήθευση παραπομπών, συλλογή σχετικών-συνημμένων, παρακολούθηση συμβάσεων, διαμόρφωση κειμένου από μη περιγραφικά δεδομένα, αποδελτίωση και αναλυτική σύνθεση κειμένων και νομολογίας, ανάλυση πραγματικών περιστατικών προς το σκοπό διαμόρφωσης δικανικών συλλογισμών, αυτοματοποιημένη παροχή νομικών συμβουλών, διοικητική υποστήριξη (χρονική καταγραφή, διαχείριση φακέλων, τιμολόγηση), αυτοματοποιημένες μεταφράσεις νομικών κειμένων, πρόβλεψη χρονικής διάρκειας αντιδικίας, διασύνδεση με δικαστικές υπηρεσίες, διαχείριση δικογραφίας. Ο οδηγός περιλαμβάνει, επίσης, προσομοιώσεις περιπτώσεων αξιοποίησης των εφαρμογών ΤΝ και αξιολόγηση ενδεχόμενων κινδύνων: σημαντικές παράμετροι είναι η κυβερνοασφάλεια, η προστασία προσωπικών δεδομένων αλλά και η διασφάλιση του επαγγελματικού απορρήτου, η αξιοπιστία των διαδικτυακών υπηρεσιών νέφους, ο βαθμός ευαισθησίας και προσαρμογής των

εφαρμογών ΤΝ στις πολύπλευρες συνθήκες της πραγματικότητας, και πρωτίστως το γεγονός ότι η ενδιάμεση διαδικασία από την εισαγωγή των προς επεξεργασία δεδομένων μέχρι την εξαγωγή συμπερασμάτων είναι αδιαφανής, δεν μπορεί δηλαδή να ελεγχθεί ο 'συλλογισμός' με τον οποίο οι εφαρμογές ΤΝ καταλήγουν σε αποτέλεσμα(μαύρο κουτί). Συμπερασματικά, είναι σημαντικό να εξοικειώνονται οι δικηγόροι με τα εργαλεία που μπορεί να εξοικονομήσουν χρόνο (και εν μέρει κόπο) στον επαγγελματία, ωστόσο πρέπει πάντα να γίνεται σαφές ότι οι θεμελιώδεις λειτουργίες του κράτους δικαίου δεν μπορούν να εξασφαλιστούν με την υποκατάσταση του δικηγορικού λειτουργήματος από οποιαδήποτε ψηφιακή εφαρμογή.

Εφαρμογές αναγνώρισης προσώπου και ποινική δικαιοσύνη

Το CCBE από κοινού με 41 άλλες οργανώσεις εξέδωσε ανακοίνωση απευθυνόμενη στο Συμβούλιο της Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών, που προτρέπει να απαγορευθεί η χρήση εφαρμογών ΤΝ για την πρόληψη ή αναγνώριση πιθανών υπόπτων στην ποινική δικαιοσύνη και τις σωφρονιστικές λειτουργίες, εξηγώντας ότι οι χρησιμοποιούμενοι αλγόριθμοι (για τον προγραμματισμό και την εξαγωγή πορισμάτων) βρίθουν προκαθορισμένων αντιλήψεων (πχ διακρίσεις βάσει φύλου, φυλής, κοινωνικής προέλευσης), ενώ άλλωστε η ευρεία χρήση τέτοιων εφαρμογών οδηγεί στην υπεραστυνόμευση και έρχεται σε αντίθεση με το δικαίωμα στη δίκαιη δίκη και το τεκμήριο αθωότητας.

Καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Καθώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επεξεργάζεται την αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου, το CCBE προσκλήθηκε να συμμετέχει στην δημόσια ακρόαση της 22.03.2022, όπου και εκπροσωπήθηκε από την προηγούμενη Πρόεδρο, Margarete von Galen.

Εκτέθηκαν οι θέσεις των Ευρωπαϊκών Δικηγόρων, με ιδιαίτερη έμφαση στους κινδύνους που προκύπτουν για την ανεξαρτησία και το επαγ-

γελματικό απόρρητο του δικηγόρου από το προτεινόμενο νέο ρυθμιστικό πλαίσιο. Ειδικότερα, ενώ οι νυν ισχύουσες εξαιρέσεις (από την υποχρέωση του δικηγόρου να αναφέρει ύποπτες συναλλαγές) περιλαμβάνουν κάθε πληροφορία που έρχεται σε γνώση του δικηγόρου : είτε (α) στα πλαίσια της υπεράσπισης-εκπροσώπησης του εντολέα ενώπιον δικαστηρίου ή σε σχέση με δικαστικές διαδικασίες, είτε (β) κατά την ενημέρωση-συλλογή πληροφοριών για τη διάγνωση της νομικής θέσης του εντολέα, οι τροποποιήσεις που εξετάσει το Ευρωκοινοβούλιο κατατείνουν στο να μην προστατεύεται η δεύτερη περίπτωση (ascertainment of the client's legal position) όταν η διεργασία αυτή αντίκειται στο νόμο ή λαμβάνει χώρα κακόπιστα, όταν συμπεριλαμβάνει μη νομικά ζητήματα ή όταν ο δικηγόρος παρέχει πληροφορίες που χρησιμοποιούνται για νομιμοποίηση εσόδων και γνωρίζει ή υποψιάζεται ότι οι πληροφορίες αυτές χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό. Δυστυχώς, πέρα από την προβληματική διατύπωση («διάγνωση νομικής θέσης» κλπ.), οι τροποποιήσεις αυτές αναιρούν την ίδια τη λογική και το σκοπό της σχετικής νομοθεσίας: υπό το τρέχον νομοθετικό πλαίσιο, η υποχρέωση αναφοράς υφίσταται ακριβώς για να προφυλαχθούν οι επαγγελματίες που δεν μπορούν γνωρίζουν θετικά εάν οι συμβουλές τους χρησιμοποιούνται για την επίτευξη παράνομων σκοπών. Εάν ο ίδιος επαγγελματίας γνωρίζει (και διευκολύνει) την παραβατική συμπεριφορά, τότε καλείται σε εφαρμογή το ποινικό δίκαιο και όχι η νομοθεσία AM. Είτε με το παλιό είτε με το αναθεωρημένο πλαίσιο. Το συμπέρασμα που βγαίνει δυστυχώς είναι ότι για τον Ευρωπαϊκό νομοθέτη οι δικηγόροι θεωρούνται κατά κανόνα ότι γνωρίζουν τις παράνομες δραστηριότητες του εντολέα και γι' αυτό αντιμετωπίζονται ως συμμέτοχοι.

Σημειώνεται ότι οι επιφυλάξεις του CCBE ήγειραν πολλές ερωτήσεις στην παρουσίαση και συνάντησαν σκεπτικισμό εκ μέρους του Κοινοβουλίου (δεδομένου μάλιστα ότι δεν εκπροσωπούνταν άλλοι φορείς από τον 'ιδιωτικό τομέα'), για το λόγο αυτό θα ακολουθήσει επεξηγηματική επιστολή για την πληρέστερη ενημέρωση των Ευρωβουλευτών.

του Ευάγγελου Αναγνώστου
Δικηγόρου Πειραιά

ΛΙΜΑΝΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

νέος προβλήτας κλπ έργα της COSCO, αποφάσεις του ΣτΕ.

Με τρεις (3) διαδοχικές αποφάσεις (ληφθείσες κατά πλειοψηφία) της Ολομέλειας του ΣτΕ (547, 548 και 549/2022), που δημοσιεύθηκαν στα μέσα Μαρτίου 2022, κρίθηκε ότι: 1) δεν είναι νόμιμες «οι πράξεις έγκρισης» των έργων της COSCO, καθώς δεν είχε προηγηθεί Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) κατά το σχεδιασμό του νέου λιμένα του Πειραιά (masterplan), κατά παράβαση της κοινοτικής οδηγίας 2001/42/ΕΚ και της κοινής υπουργικής απόφασης ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017 /28.8.2006, 2) Ακυρώθηκε η πράξη του Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, με την οποία χορηγήθηκε η άδεια κατασκευής του έργου της νότιας επέκτασης του επιβατικού λιμένα Πειραιά και, 3) Καταργήθηκε η τρίτη δίκη-υπόθεση, με την αιτιολογία ότι προσβάλλονταν οι πράξεις της Επιτροπής Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων οι οποίες ακυρώθηκαν με την πρώτη απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ (547/2022).

Θυμίζουμε ότι το «masterplan» περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, την επέκταση προς το νότο του επιβατικού λιμένα του Πειραιά, νέο χερσαίο επιβατικό σταθμό, τέσσερα νέα ξενοδοχειακά συγκροτήματα, την επέκταση του σταθμού διακίνησης αυτοκινήτων στον εμπορικό λιμένα Ηρακλέους (Κερατσίνι-Δραπετσώνα) και την κατασκευή πενταώροφου κτιρίου στάθμευσης αυτοκινήτων στην προβλήτα Ηρακλέους και νέων αποθηκών σε χώρο 80 στρεμμάτων.

Το ΣτΕ με τις πολύ σημαντικές αποφάσεις του αυτές δικαιώνει τους αγώνες των πολιτών που προσέφυγαν, των συλλογικοτήτων και φορέων, του Εργατικού Κέντρου Πειραιά και όλων όσων συνέδραμαν με οποιοδήποτε τρόπο στον αγώνα αυτό των τελευταίων δύο ετών. Οι παραπάνω αποφάσεις αποδέχονται το αυτονόητο της προσφυγής των πολιτών και ακύρωσαν τα μεγαλεπήβολα και «αδηφάγα» σχέδια της COSCO που στηρίζονται μόνο στην οικονομική «ανάπτυξη» και στο κέρδος που θα αποφέρει στον ιδιώτη η ανάπτυξη αυτή, σε βάρος του περιβάλλοντος, του πολιτισμού, των πόλεων και των πολιτών.

Ωστόσο, παρότι η απόφαση του ΣτΕ δεν αφήνει

περιθώρια και διασαφηνίζει την διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί, θα πρέπει, δυστυχώς, οι πολίτες και οι περιβαλλοντικοί φορείς να επαγρυπνούν διότι το έργο ήδη έχει ξεκινήσει και τα οικονομικά συμφέροντα θα θελήσουν να το τελειώσουν με οποιονδήποτε τρόπο, «μεταφράζοντας» κατά το δοκούν τις όποιες προστατευτικές του περιβάλλοντος διατάξεις.

Ήδη σήμερα, πριν το «μελάνι» των αποφάσεων «στεγνώσει», εντεταλμένα δημοσιογραφικά αποσπάσματα, υποβαθμίζουν την σημασία της έκδοσης των άνω αποφάσεων από την Ολομέλεια του ΣτΕ και διατείνονται τα εξής (η υπογράμμιση είναι δική μας):

Διακόπηκαν προσωρινά τα έργα στον προβλήτα της κρουαζιέρας στο λιμάνι του Πειραιά. Σε σύντομο χρονικό διάστημα αναμένεται να έχει εγκριθεί η στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του ΟΛΠ που έχει κατατεθεί από το 2018 για το λιμάνι του Πειραιά, προκειμένου να προχωρήσουν τα έργα επέκτασης της προβλήτας κρουαζιέρας (Επέκταση Επιβατικού Λιμένα Νότια Ζώνη) που διακόπηκαν προσωρινά.

Όπως αντιλαμβάνεται κανείς, το έδαφος είναι σαθρό και η προσοχή όλων μας πρέπει να είναι τεταμένη.

Ο ΔΣΠ στάθηκε μέχρι σήμερα αρωγός στη προσπάθεια των πολιτών να ζητήσουν από τα Δικαστήρια την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, σε μία άκρως ενδιαφέρουσα δίκη ασφαλιστικών μέτρων, η οποία κατέληξε μέσα από μία έντονη αντιδικία παραδοχές περί παράβασης περιβαλλοντικών κανόνων και ειδικότερα με την τοξικότητα του περιεχομένου των κιβωτίων (caissons) το οποίο διαχέεται στην θάλασσα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση που χρηματοδοτεί και το έργο αυτό, θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψιν της τα όσα έχουν αποδειχθεί ήδη και να προβεί σε μία εφ' όλης της ύλης «επιθεώρηση» του έργου, θέτοντας τις όποιες αναγκαίες προϋποθέσεις ως προαπαιτούμενες της επένδυσης, άλλως να προβεί στην διακοπή της χρηματοδότησης και στην ανόρθωση της οποίας ζημιάς έχει γίνει στο περιβάλλον, στον πολιτισμό μας και στην πόλη μας.

Εκδήλωση για την ημέρα της διαμεσολάβησης

Την Τρίτη 22 Μαρτίου 2022 στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης (ΚΕΔ), οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Πειραιά και Θεσσαλονίκης

Στιγμιότυπο από την εκδήλωση

και ο Οργανισμός Προώθησης Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών (ΟΠΕΜΕ), διοργάνωσαν εκδήλωση για την ημέρα της διαμεσολάβησης, αφιερωμένη στην μνήμη του καθηγητή Λ. Κοτσίρη με θέμα: **Η εφαρμογή του Θεσμού της διαμεσολάβησης στην Ελληνική έννομη τάξη.**

Στην εκδήλωση παρέστη και χαιρέτισε ο **Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Κώστας Τσιάρας**. Τον συντονισμό έκανε ο **κ.Ιωάννης Χαμηλοθώρης, Αρεοπαγίτης ε.τ., Πρόεδρος ΚΕΔ**. Ομιλητές ήσαν οι **κ.κ.Κυριάκος Οικονόμου, Αρεοπαγίτης ε.τ. Ηλίας Κλάππας, Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, Μιχάλης Καλαντζόπουλος, Μέλος του ΔΣ του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, Νικόλαος Κανελλόπουλος, Γενικός Γραμματέας του ΟΠΕΜΕΔ, Φινοκαλιώτης Δημήτριος, Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης.**

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο πόλεμος στην Ουκρανία

Σε ανακοίνωσή της η Συντονιστική Επιτροπή της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος αναφέρεται στη **στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας** στην Ουκρανία η οποία συνιστά κατάφωρη παραβίαση του διεθνούς δικαίου και είναι απερίφραστα καταδικαστέα. **Το δικηγορικό σώμα καλεί τη διεθνή κοινότητα** και τους διεθνείς οργανισμούς να παρέμβουν

λυσιτελώς για την άμεση κατάπαυση των εχθροπραξιών, την προστασία της ανθρώπινης ζωής και αξιοπρέπειας και την αποκατάσταση της νομιμότητας. **Η Ολομέλεια και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι της χώρας, στα πλαίσια του θεσμικού τους ρόλου, θα αναπτύξουν σχετικές πρωτοβουλίες.**

Σχετικά με την Απόρριψη αιτήματος αναβολής δικηγόρου νοσούντος με covid-19 (23.2.2022)

Η Συντονιστική Επιτροπή της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, που συνεδρίασε στις 23.2.2022, μέσω τηλεδιάσκεψης, με αφορμή την αποχή από τα καθήκοντά τους των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου Χαλκίδας εκφράζει τη συμ-

παράστασή της στους συναδέλφους του Δικηγορικού Συλλόγου Χαλκίδας και στέκεται δίπλα τους στο δίκαιο αίτημά τους για σεβασμό στο θεσμικό ρόλο του δικηγόρου και για διασφάλιση των συνθηκών ασφαλούς λειτουργίας των Δικαστηρίων.

**10^ο Διεθνές Συνέδριο
Ναυτικού Δικαίου
«Η προστασία της ναυτιλιακής
επιχείρησης σε ένα μεταβαλλόμενο
ρυθμιστικά και πραγματικά
περιβάλλον»**

**Πειραιάς, 26-28 Μαΐου 2022
(Ίδρυμα Ευγενίδου)**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ*

Πέμπτη, 26 Μαΐου 2022

9.00–9.30: Εγγραφή Συνέδρων και διανομή συνεδριακού υλικού – **Ίδρυμα Ευγενίδου**

9.30–10.00: Κήρυξη της έναρξης των εργασιών του Συνεδρίου από τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, **κο Ιωάννη ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗ**
Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά **κ. Ηλία ΚΛΑΠΠΑ**.

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (πρωινή)

Συντονιστής: **Λεωνίδα ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ–ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ**, Πρόεδρος Ιδρύματος Ευγενίδου

10.00–10.25: **Lars Robert PEDERSEN**, Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας BIMCO

Οι σημαντικότερες εμπορικές και ρυθμιστικές προκλήσεις του 2022 για τη ναυτιλιακή βιομηχανία: υπάρχουν κατάλληλες λύσεις;

10.25–10.50: **Tomas HEIDAR**, Αντιπρόεδρος στο Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας (ITLOS)

Η προστασία της εκμετάλλευσης του πλοίου από το Κράτος της Σημαίας στο καθεστώς της Σύμβασης: Η νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου για το Δίκαιο της Θάλασσας

10.50–11.15: **Λ.Ι. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**, Καθηγήτρια Νομικής Σχολής Αθηνών, Δικηγόρος Πειραιώς, Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής

Η επίδραση του COVID 19 στους θεσμούς του ναυτικού δικαίου: νομική αποτίμηση

11.15–11.40: Συζήτηση

11.40–12.10: Διάλειμμα – Καφές

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (πρωινή)

Συντονιστής: **Lorenzo SCHIANO DI PEPE**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Γένοβας

12.10–12.30: **Γιώργος ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ**, Καθηγητής Ναυτικού Πανεπιστημίου Μάλμϋ, Δικηγόρος Πειραιώς

Η καταστράτηγηση του καθεστώτος νηολόγησης και οι επιπτώσεις της στη ναυτιλία.

12.30–12.50: **Vincent POWER**, Πρόεδρος Ευρωπαϊκού Οργανισμού Ναυτικού Δικαίου, Δικηγόρος¹

Πώς μπορούν να υπάρξουν νόμιμες συνεργασίες και ενώσεις στη ναυτιλία υπό το πρίσμα των ενωσιακών κανόνων αντα-

* Το πρόγραμμα ενδέχεται να υποβληθεί σε μικρές τροποποιήσεις.

¹ Εταίρος – A&L Goodbody

γωνισμού; – Ένας πρακτικός οδηγός

12.50–13.10: **Βικτώρια ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ**, Av. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου – Δικηγόρος Πειραιώς

Το εφαρμοστέο δίκαιο στις εγκατεστημένες στην Ελλάδα αλλοδαπές ναυτιλιακές εταιρείες.

13.10–13.40: Συζήτηση

ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (απογευματινή)

Συντονιστής: **Ιωσήφ ΤΣΑΛΑΓΑΝΙΔΗΣ**, Επίτιμος Πρόεδρος Αρείου Πάγου

16.30–16.50: **Γιώργος ΛΕΛΟΥΔΑΣ**, Av. Καθηγητής Πανεπιστημίου Swansea

Αυτόνομα πλοία: Νέα ρυθμιστικά και συμβατικά δεδομένα

16.50–17.10: **Frank STEVENS**, Av. Καθηγητής Νομικής Σχολής Erasmus

«Έξυπνες ναυτικές συμβάσεις»: Νομικά ζητήματα

17.10–17.30: **Michael NOLAN Q.C.**, Δικηγόρος²

Επίδραση της τεχνολογίας στις υποχρεώσεις του θαλάσσιου μεταφορέα

17.30–18.15: Διάλειμμα – Καφές

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (απογευματινή)

Συντονιστής: **Αγγελική ΦΡΑΓΚΟΥ**, Πρόεδρος & Διευθύνουσα Σύμβουλος Navios Maritime Holdings S.A.

18.15–18.40: **Frederick KENNEY**, Νομικός Σύμβουλος Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO)

Διαφάνεια στον ΔΝΟ (IMO) και στη Ναυτιλιακή Βιομηχανία: Ρυθμιστικές αλλαγές και πρόσφατες εξελίξεις

18.40–19.00: **Baris SOYER**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Swansea, Διευθυντής Ινστιτούτου Διεθνούς Ναυτικού και Εμπορικού Δικαίου

Κίνδυνοι στον κυβερνοχώρο: ανάλυση από την οπτική της ευθύνης και του ασφαλιστικού δικαίου

19.00–19.20: **Μανόλης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ**, Δ.Ν. Δικηγόρος Πειραιώς

Οι επιπτώσεις των οικονομικών κυρώσεων στις ναυλώσεις των πλοίων

19.20–20.30: Συζήτηση

Παρασκευή, 27 Μαΐου 2022

ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (πρωινή)

Συντονιστής: **Φωκίων ΚΑΡΑΒΙΑΣ**, Διευθύνων Σύμβουλος – Τράπεζα EUROBANK AE

9.30–9.50: **Θεόδωρος ΣΥΡΙΟΠΟΥΛΟΣ**, Καθηγητής-Πρόεδρος Τμήματος Διαχείρισης Λιμένων & Ναυτιλίας ΕΚΠΑ, Επισκ. Καθηγητής ΠΜΣ Ναυτικού Δικαίου Νομικής Σχολής Αθηνών

² Quadrant Chambers

Εναλλακτικές μέθοδοι ναυτιλιακής χρηματοδότησης: οικονομική προσέγγιση

9.50–10.10: Stephen GIRVIN, Καθηγητής Πανεπιστημίου Σιγκαπούρης, Διευθυντής Ινστιτούτου Ναυτικού Δικαίου
Νομικά ζητήματα σχετικά με τις σύγχρονες μορφές ναυτιλιακής χρηματοδότησης

10.10–10.30: Γιώργος ΙΑΤΡΙΔΗΣ, Δικηγόρος Πειραιώς
Η εφοπλιστική χρονοαύλωση μεταξύ χρηματοδότησης και εκμετάλλευσης του πλοίου

10.30–11.00: Συζήτηση

11.00–11.20: Διάλειμμα – Καφές

ΕΚΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (πρωινή)

Συντονιστής: Stefano ZUNARELLI, Καθηγητής Πανεπιστημίου Μπολόνιας

11.20–11.40: Regina ASARIOTIS, Επικεφαλής Τμήματος Πολιτικής και Νομοθεσίας, Διεύθυνσης Τεχνολογίας– Συνδιάσκεψη HE για Εμπόριο & Ανάπτυξη (UNCTAD)

Η κλιματική αλλαγή και η επιρροή της στους λιμένες – ορισμένες σκέψεις που αφορούν το ιδιωτικό ναυτικό δίκαιο

11.40–12.00: Ellen EFTESTÖL, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Ελσίνκι, Επικ. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Όσλο

Οι ρυθμίσεις του ΔΝΟ (ΙΜΟ) σχετικά με τη μείωση των εκπομπών οξειδίου του θείου και οι απορρέουσες υποχρεώσεις για την πλοιοκτησία

12.00–12.20: Ιωάννης ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ, Επικ. Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών, Δικηγόρος

Σύγχρονοι ποινικοί κίνδυνοι για τη ναυτιλιακή επιχείρηση

12.20–13.00: Συζήτηση

ΕΒΔΟΜΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (απογευματινή)

Συντονιστής: Γρηγόριος ΤΙΜΑΓΕΝΗΣ, Δ.Ν. Δικηγόρος, Πρόεδρος Ελληνικής Ένωσης Ναυτικού Δικαίου

16.30–16.50: Gaël PIETTE, Καθηγητής Πανεπιστημίου Μπορντώ

Επανεξέταση των εγγράφων μεταφοράς που ενεργοποιούν την εφαρμογή των κανόνων Χάγης – Βίσμπυ.

16.50– 17.10: Charles DEBATTISTA, Νομικός Σύμβουλος, Διαιτητής, τ. Καθηγητής Παν. Southampton

Μπορούν ακόμη οι μεταφορείς να περιορίσουν την ευθύνη τους; Πρόσφατοι νομολογιακοί περιορισμοί επί του περιορισμού και πώς να αποφευχθούν.

17.10–17.30: Λουκάς ΖΥΓΟΥΡΟΣ, Δ.Ν. Δικηγόρος

Η υποχρέωση αξιοπλοΐας όπως «αναθεωρείται» υπό το πρίσμα των νέων ρυθμιστικών επεμβάσεων στη ναυτιλία

17.30–18.00: Διάλειμμα – Καφές

ΟΓΔΟΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (απογευματινή)

Συντονιστής: Γιώργος ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών, Υπουργός Επικρατείας.

18.00–18.20: Gaute SIVERTSEN, Διευθυντής του Διεθνούς Κεφαλαίου Αποζημίωσης (IOPC Funds)

The international maritime liability regimes: Future Challenges

18.20–18.40: Νίκος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.Ν. Δικηγόρος Πειραιώς, Νομικός Σύμβουλος ΟΛΠ

Η αναζήτηση κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου για την αποκατάσταση ζημιών ρύπανσης από πλατφόρμες εξόρυξης & ο κίνδυνος των μαζικών αξιώσεων.

18.40–19.00: Christopher DAVIS, Πρόεδρος Διεθνούς Ναυτικής Επιτροπής (CMI), Δικηγόρος³

Προστασία αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιρειών κατά τον Αμερικανικό Πτωχευτικό Κώδικα (Κεφ.11 & 15)

19.00–20.00: Συζήτηση

Σάββατο, 28 Μαΐου 2022

ΕΝΑΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (πρωινή)

Συντονιστής: Sir Bernard RIX, πρώην Εφέτης (Lord Justice of Appeal), Καθηγητής Διεθνούς Εμπορικού Δικαίου – Queen Mary University

9.30–10.00: Dieter SCHWAMPE, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αμβούργου, Αντιπρόεδρος Διεθνούς Ναυτικής Επιτροπής (CMI)

Έκπτωση του πλοιοκτήτη από το δικαίωμα συνολικού περιορισμού, με βάση τις αναθεωρημένες Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΙΜΟ (2021)

10.00–10.20: Βασίλης ΒΕΡΝΙΚΟΣ, LL.M Δικηγόρος Πειραιώς

Ζητήματα που ανακύπτουν κατά την εκκαθάριση κεφαλαίων περιορισμού

10.20-10.40: Philippe DELEBECQUE, Καθηγητής Πανεπιστημίου Παρισίων Ι- Πάνθεον-Σορβόνης

Η εξωεδαφική επενέργεια του κεφαλαίου περιορισμού.

10.40-11.15: Συζήτηση

11.15 – 11.30: Διάλειμμα – Καφές

ΔΕΚΑΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ (πρωινή)

Συντονιστής: Χρήστος ΤΖΑΝΕΡΡΙΚΟΣ, Αντιπρόεδρος Αρείου Πάγου

11.30–11.50: Κυριάκος ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Αρεοπαγίτης

Αντίστροφη άρση της νομικής αυτοτέλει και ναυτιλιακές συναλλαγές.

11.50 – 12.10: Νικόλαος ΚΑΤΗΦΟΡΗΣ, Επικ. Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών – ΕΚΠΑ

Η πιθανολόγηση του κινδύνου στην συντηρητική κατάσχεση πλοίου κατά τη ΔΣ 1952

12.10–12.30: Δημήτριος ΤΣΙΚΡΙΚΑΣ, Καθηγητής Νομικής Σχολής Αθηνών, Δικηγόρος

Η έναντι τρίτων δεσμευτικότητα των ρητών διαιτησίας στο ναυτικό πεδίο.

12.30–13.15: Παρεμβάσεις – Συζήτηση

13.15 : ΑΠΟΝΟΜΗ ΒΡΑΒΕΙΩΝ “YOUNG MARITIME PRIZE– ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2020”

από τον κ. Ηλία ΚΛΑΠΠΑ, Πρόεδρο ΔΣΠ & εκπροσώπους των Χορηγών

13.45: Πέρασ του Συνεδρίου

³ Εταίρος– Baker Donelson New Orleans

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΣΠ

Ψήφισμα του Δ.Σ.Π. για τον πόλεμο στην Ουκρανία (4.3.2022)

Στο ψήφισμά του ο ΔΣΠ καταδικάζει την στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία ως κατάφωρη παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου και καλεί τα εμπόλεμα μέρη να προβούν σε άμεση κατάπαυση των εχθροπραξιών. Αναφέρει ότι είναι αντίθετος σε κάθε μέτρο περιορισμού της ενημέρωσης και υποστηρίζει την ακώλυτη ελευθερία του λόγου ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Ζητάει την προστασία των προσφύγων ανεξαρτήτως εθνικής καταγωγής. Εκφράζει αγωνία για την τύχη της Ελληνικής ομογένειας. Αποφασίζει, με σύσταση αντίστοιχης επιτροπής, τη συλλογή ειδών πρώτης ανάγκης για παροχή βοήθειας σε πρόσφυγες του πολέμου στην Ουκρανία, όπου και αν βρίσκονται αυτοί.

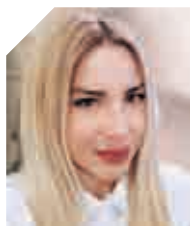
Ψήφισμα διαμαρτυρίας για τον e-ΕΦΚΑ και απόφαση αποχής των Δικηγόρων Πειραιά από τις υποθέσεις του e-ΕΦΚΑ (5.3.2022)

Ο ΔΣΠ σε ψήφισμά του καταγγέλλει την απαράδεκτη συμπεριφορά της Διοίκησης του e-ΕΦΚΑ, η οποία προσβάλλει βάνανυα τους δικηγόρους και το δικαίωμά τους για πρόσβαση στο αγαθό της Κοινωνικής Ασφάλισης. Ζητάει από την Διοίκηση του e-ΕΦΚΑ και το αρμόδιο Υπουργείο να υπάρξει ειδική νομοθετική πρόβλεψη και σχετική οργανωτική υποδομή, ώστε οι δικηγόροι να εξυπηρετούνται από εξειδικευμένες Υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ με το ανάλογο προσωπικό και την απαραίτητη πρόσβαση στο ηλεκτρονικό και φυσικό

αρχείο των δικηγόρων. Να σταματήσει η απαράδεκτη τακτική έκδοσης πράξεων επιβολής οφειλών και αποστολής τους στο ΚΕΑΟ, χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και ακρόαση των ασφαλισμένων. Ζητά ο e-ΕΦΚΑ να προβεί σε εκκαθάριση και να επιστραφούν άμεσα τα πιστωτικά υπόλοιπα από τα γραμμάτια προείσπραξης έτους 2021. Να υπάρξει άμεσα νομοθετική πρόβλεψη αυτοδίκαιης παράτασης για όλους τους δικηγόρους της ασφαλιστικής ικανότητας για ένα έτος (έως 28.2.2023), χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε ενέργεια από αυτούς, καθώς δεν μπορεί τα ορ-

γανωτικά προβλήματα του e-ΕΦΚΑ να μετακυλίνουν στους ασφαλισμένους δικηγόρους, *Αποφασίζει:* (α) την κήρυξη, σε συντονισμό με την Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, 15νθήμερης στοχευμένης αποχής των δικηγόρων Πειραιά από όλες τις δίκες συμφερόντων του e-ΕΦΚΑ (τόσο των δικηγόρων του ΕΦΚΑ με χρέωση ανά υπόθεση, των δικηγόρων του ΕΦΚΑ με πάγια αντιμισθία και των δικηγόρων των αντιδίκων του ΕΦΚΑ), και β) να συνταχθεί σχέδιο αγωγής, το οποίο θα διανεμηθεί στους συναδέλφους για την κατάθεση μαζικών αγωγών κατά του e-ΕΦΚΑ για τις ανωτέρω αιτίες,

της **Μάρθας Κάσση**
Δικηγόρου Πειραιά

Ο Φόβος του Εγκλήματος Εντός των Τειχών

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο φόβος του εγκλήματος, ένα φαινόμενο που εμφανίστηκε ερευνητικά μετά το 1970 κι απογειώθηκε το 1980, αποτελεί «...μια λογική ή παράλογη κατάσταση συναγερμού ή άγχους που προκαλείται από την πεποίθηση ότι κάποιος κινδυνεύει με εγκληματική θυματοποίηση»¹. Βέβαια, δεν είναι μόνο ο κίνδυνος θυματοποίησης που χαρακτηρίζει την αντίληψη του φόβου του εγκλήματος για το άτομο, αλλά και οι στάσεις που νοσηματοδοτούνται μέσα σε ένα γενικότερο πλαίσιο πίστewων, κρίσεων και αξιών, στο οποίο αντικατοπτρίζεται ο νόμος, η τάξη και η κοινωνική και ηθική κατασκευή της κοινότητας και της κοινωνίας.² Το παράδοξο με το φαινόμενο αυτό είναι το ότι δεν έχει πάντα ρεαλιστικό έρεισμα, ειληφθεί υπόψη ότι ο φόβος των ατόμων για τυχόν θυματοποίηση παραμένει μεγάλος, ακόμα κι όταν τα επίπεδα εγκληματικότητας στην κοινωνία είναι χαμηλά.³

Υπάρχουν διάφορες μεταβλητές που αυξάνουν την ένταση του φόβου του εγκλήματος, προσ-

διορισθείσες είτε κατά υποκειμενική, είτε κατά αντικειμενική βάση, με βασικότερο υποκειμενικό παράγοντα, το αίσθημα ευαλωτότητας (“vulnerability”) του ατόμου επί τη περιπτώσει επαπειλούμενης θυματοποίησης, αφορούσα το ίδιο ή το εγγύτερο περιβάλλον του.⁴

Σε ένα πιο γενικευμένο επίπεδο, κατά το οποίο η εγκληματικότητα προσλαμβάνεται ως κοινωνικό πρόβλημα, αναδύεται το κοινωνικοψυχολογικό φαινόμενο της ανασφάλειας, στο οποίο εμφανίζονται οι ευρύτερες ανασφάλειες των πολιτών, που ερείδονται στην ποιότητα ζωής τους, στην εμπιστοσύνη τους στο ποινικό σύστημα και το κράτος, καθώς και στις κοινωνικές αντιλήψεις που σχηματίζουν.⁵ Η επιστημονική κοινότητα απασχολήθηκε εντόνως με την διερεύνηση του φόβου, της ανασφάλειας και της ευαλωτότητας των ατόμων, με δεσπίζουσα αυτή του Καθηγητή Εγκληματολογίας Martin Killias.⁶ Βασικές δε μεταβλητές του ευάλωτου, έχουν καταδειχτεί η ηλικία και το φύλο.

1. McLaughlin E., 2001, The Sage Dictionary of Criminology, σ. 118.

2. Jackson J., 2004, “Experience and Expression. Social and Cultural Significance in the Fear of Crime”, The British Journal of Criminology, Vol. 44, 2004, σ. 946-966.

3. Ζαραφωνίτου Χ., 2002, Ο Φόβος του Εγκλήματος-Μελέτες Ευρωπαϊκής Νομικής Επιστήμης, Εκδ. Σάκκου-Λας, Αθήνα-Κομοτηνή, σ. 35.

4. Ζαραφωνίτου Χ., 2006, «Εγκληματολογικές Προσεγγίσεις του Φόβου του Εγκλήματος και της (Αν)Ασφάλειας», Ποινική Δικαιοσύνη, Τεύχος 8-9, σ. 1031-1032.

5. Ζαραφωνίτου Χ., 2006, ό.π., σ. 1032-1033.

6. Killias M., “Vulnerability and Fear of Crime”, Criminological Research Reports by the Max Planck Institute for Foreign and International Penal Law, Vol.50, 1991, σ. 618-633.

II. ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

Οι κρατούμενοι αποτελούν τα υποκείμενα πρόκλησης του φόβου του εγκλήματος της κοινωνίας. Ωστόσο, η φυλακή συνιστά κι αυτή μία μικροκοινωνία και μάλιστα, είναι αποδεδειγμένα χώρος εμφάνισης βίας, η οποία τελικά «αποτελεί μέρος της κουλτούρας της φυλακής»⁷. Η βία, επιφυλάσσοντας ισχυρή πιθανότητα θυματοποίησης στον έγκλειστο, του δημιουργεί τρομερό αίσθημα ανασφάλειας, φόβου κι ευαλωτότητας και καθιστά την έκτιση της ποινής ακόμα πιο δυσχερή⁸.

Το ενδιαφέρον αυτό θέμα πραγματεύεται και η διδακτορική μου διατριβή με θέμα τις *«Μορφές ανασφάλειας και φόβου του εγκλήματος μεταξύ των εγκλείστων. Η περίπτωση του ΕΚΚΝΑ»*. Στην ερευνητική μου προσέγγιση επιχειρήθηκε η δοκιμή της προσαρμογής της θεωρίας του ευάλωτου στα περιβάλλον των σωφρονιστικών καταστημάτων, η οποία και επιβεβαιώθηκε. Η έρευνα έλαβε χώρα σε Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων κατά τα έτη 2013-2014. Λήφθηκαν 78 συνεντεύξεις από τους κρατούμενους και 14 από το σωφρονιστικό προσωπικό. Χρησιμοποιήθηκε η ερευνητική μέθοδος της δομημένης συνέντευξης μετά ερωτήσεων ανοιχτού τύπου. Για την επεξεργασία των δεδομένων και την αποκόμιση αξιόπιστων πορισμάτων, επιλέχθηκε η μέθοδος της ανάλυσης περιεχομένου.

Η πλειονότητα των κρατουμένων βρισκόταν κατά τη συνέντευξη ηλικιακά μεταξύ του 19ου και του 21ου έτους. Το 39,7% του δείγματος αποτελείται από αλλοεθνείς κρατούμενους. Επί-

σης, το 50% των ερωτηθέντων ήταν υπόδικοι και το υπόλοιπο 50% κατάδικοι νεαροί κρατούμενοι. Οι συνεντευξιαζόμενοι εξέτιαν ποινή κυρίως για ληστείες, παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών, κλοπές και ανθρωποκτονίες. Το εκπαιδευτικό επίπεδο των συνεντευξιαζόμενων ήταν πολύ χαμηλό, εφόσον η πλειονότητα είχε αποφοιτήσει μόνο από το δημοτικό, ενώ πολλοί είχαν αντιμετωπίσει προβλήματα στο σχολείο προ εγκλεισμού, γεγονός που εξαίρει ακόμα περισσότερο την ύπαρξη Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας στις φυλακές.

Προσέτι, ένα σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων **(30,8%)**, δήλωσε πως περνούσε πολύ άσχημα **και δύσκολα** στην καθημερινότητα του μέσα στη φυλακή. Ως φάνηκε, η ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ κρατουμένων δεν είναι εύκολη, μολοντί συμβαίνει, χωρίς ωστόσο να υφίσταται το αίσθημα εμπιστοσύνης μεταξύ τους, γεγονός ενδεικτικό του διάχυτου αισθήματος ανασφάλειας που καταδυναστεύει τα άτομα κατά τον εγκλεισμό τους. Προβληματική επίσης είναι η κατάσταση με την οποία έρχονται αντιμέτωποι οι νεοεισερχόμενοι νεαροί κρατούμενοι, οι οποίοι μετατρέπονται σε αντικείμενα εκμετάλλευσης, ζουν υπό το καθεστώς της τρομοκρατίας και περνούν από δοκιμασία απόδειξης του χαρακτήρα τους. Η συγκρότηση ομάδων είναι κανόνας στη φυλακή και φυσικά διαθέτουν ιεραρχική δομή, ενώ σε αυτές ο κρατούμενος εισχωρεί κατόπιν επιτυχημένων δοκιμών και συμμόρφωσης με τους κανόνες της φυλακής.

Διαπνεόμενη η φυλακή από μία «κουλτούρα χρέους»⁹, τα κυριότερα προβλήματα που ανα-

7. Tew J., Vince R. & Luther J., 2015, "Prison Culture and Prison Violence", Prison Service Journal, Is. 221, σ. 15 & 18.

8. Peirce J. & Fondevila G., 2020, "Concentrated Violence: The Influence of Criminal Activity and Governance on Prison Violence in Latin America", International Criminal Justice Review, Vol. 30, No. 1, σ. 100.

9. Crewe B., 2005, "Prisoner society in the era of hard drugs", Punishment & Society, Vol. 7, Is. 4 σ. 467 & 475.

κύπτουν μεταξύ των νεαρών κρατούμενων, αφορούν τις συναλλαγές μεταξύ τους και τα χρέη που ενίοτε επιφέρουν και συνήθως λύνονται με προσφυγή στη βία. Η ασέβεια και η κατάδοση αποτελούν επίσης κόκκινο πανί για τους κρατούμενους, ενώ ενδημούν και φυλετικές έριδες. Πολλές φορές, φασαρία μπορεί να ξεσπάσει και με αφορμή οτιδήποτε, ακόμα και κάτι ασήμαντο, το οποίο μεγεθύνεται υπό τον κλοιό της καταπίεσης του εγκλεισμού. Τα συναισθήματα των εγκλειστών μετά τη συντέλεση τέτοιων συμβάντων, είναι άσχημα, εμπεριέχουν **φόβο**, αλλά ενίοτε και απάθεια, αποτέλεσμα της συνεχούς έκθεσης στη βία.

Η στιγμή στη ζωή ενός νέου κρατούμενου, όπου ο φόβος και το αίσθημα ανασφάλειας φτάνουν στο μέγιστο σημείο, είναι ο πρώτος καιρός διαβίωσης του στο κατάστημα κράτησης. Γενικότερα, **οι μεγαλύτεροι φόβοι των νεαρών κρατούμενων, σε όποια χρονική περίοδο της ποινής τους και να βρίσκονται, συνίστανται στο φόβο σωματικής βλάβης, θανατηφόρας ή μη και στο ότι μπορεί να μη βγουν ποτέ από τη φυλακή.** Κατά δήλωσή τους, μόνο το 17% έχει υποστεί σωματική βλάβη κατά τη φυλάκιση, ενώ οι περισσότεροι, αν και δεν έχουν θυματοποιηθεί, υπογράμμισαν την ύπαρξη καθημερινού κι άμεσου κινδύνου στη φυλακή να βρεθούν σε αυτή τη δεινή θέση, καθιστώντας έκδηλα το αυξημένο αίσθημα ανασφάλειας και το συνεχή φόβο που τους κατακλύζουν, εξ ου και δεν προκαλεί εντύ-

πωση το ότι το 68% χαρακτήρισε στρεσογόνα τη συντέλεση βίαιων περιστατικών.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο φόβος για την προσωπική ασφάλεια συνιστά έναν από τους μεγαλύτερους πόνους της φυλάκισης και μέγιστη πηγή ανασφάλειας και ευάλωτου¹⁰. Όπως αναφέρει ο Sim (2006), «είναι ένας συνεχής παράγοντας στις καθημερινές ζωές της πλειοψηφίας των κρατούμενων», επιβεβαιώνοντας το αίσθημα ανασφάλειας που κυριαρχεί στο σωφρονιστικό περιβάλλον.¹¹

Η φυλακή, κυρίως από τους μη έχοντες πρότερη εμπειρία φυλάκισης νεαρούς κρατούμενους, θεωρείται ένα περιβάλλον απρόβλεπτο, τρομακτικό και ξένο.¹² Ο Lockwood ήδη από το 1980 χαρακτήριζε τις φυλακές ως «χώρους φόβου όπου η βία τρέφεται από τον εαυτό της και σπείρει περισσότερη βία». ¹³ Η συνθήκη αυτή δυστυχώς ισχύει μέχρι και σήμερα, ακόμα και στις φυλακές ανηλίκων.¹⁴ Εκ των ως άνω, γίνεται καταφανές ότι ο φόβος του εγκλήματος πλήττει, όχι μόνο τους ελεύθερους κοινωνούς, αλλά και τους εγκλειστούς, οι οποίοι φέρουν εξίσου δικαίωμα προστασίας με τους πρώτους.¹⁵ Ειδικά όσον αφορά τους νεαρούς εγκλειστούς, οι οποίοι είναι σε μία εύθραυστη ηλικιακή φάση, κατά την οποία ακόμη δεν έχουν δομήσει με γερά θεμέλια κι εμπειρίες την προσωπικότητά τους, η φυλάκιση φαίνεται να χαρακτηρίζεται άκρατα από φόβο, μοναχικότητα κι εξαιρετικό άγχος.¹⁶

10. Jewkes Y., 2005, ό.π., σ. 46.

11. Sim J., 2006, *Tougher than the Rest? Men in Prison*, στο *Prison Readings. A Critical Introduction to Prisons and Imprisonment*, eds. Jewkes Y & Johnston H., Willan Publishing, σ. 115.

12. Jewkes Y., 2005, *Men Behind Bars. "Doing" Masculinity as an Adaptation to Imprisonment*, *Men and Masculinities*, Vol. 8 No. 1, σ. 60.

13. Lockwood D., 1980, *Prison Sexual Violence*, Elsevier, New York, ό.π., σ. 42.

14. Gooch K., 2019, ό.π., σ. 80.

15. Klatt T., Hagl S. et al., 2016, *"Violence in Youth Custody: Risk Factors of Violent Misconduct among Inmates of German Young Offender Institutions"*, *European Journal of Criminology*, Vol. 13, No. 6, σ. 728.

16. Crawley E., 2004, *"Doing Prison Work: The Public and Private Lives of Prison Officers"*, στο *Prison Readings. A Critical Introduction to Prisons and Imprisonment*, 2006, eds. Jewkes Y. and Johnston H., Willan Publishing, σ. 211.

75 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΗΣ ΝΥΡΕΜΒΕΡΓΗΣ: ΑΝΕΞΙΤΗΛΗ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

*«Ὀλβιος ἐστί ὅστις τῆς Ἱστορίας ἐσχε μάθησιν»
(Ευριπίδης)*

της Νικολάου Θ. Κωνσταντινίδη
Δρ.Ν. Δικηγόρου Πειραιά

Α. Την 1η Οκτωβρίου 1946, 24 από τους ανώτερους αξιωματούχους των Γερμανών Ναζί που ζούσαν ακόμη μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο δικάστηκαν στη Νυρεμβέργη, Δίκη που έμεινε στην παγκόσμια Ιστορία σαν ένα παντοτινό σύμβολο Νέμεσης. Για πρώτη φορά, οι ένοχοι καταδικάσθηκαν όχι μόνο για εγκλήματα πολέμου, αλλά και για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, μια νομική έννοια αναγκαία για να περιγράψει τον φόνο, την εξόντωση, την υποδούλωση, την απέλαση και κάθε άλλη πράξη απανθρωπιάς που διαπράχθηκε κατά των αμάχων πληθυσμών.

Είναι, επίσης, η πρώτη φορά που η λέξη γενοκτονία ακούστηκε σε μια δικαστική αίθουσα, έστω κι αν αυτή η ποινική έννοια δεν είχε γίνει ακόμη επίσημα αποδεκτή για γεωπολιτικούς λόγους. Ακόμη, ήταν η πρώτη φορά που η έννοια της εγκληματικής οργάνωσης διακηρύχθηκε (βλ. άρθρο 9 του Καταστατικού του Δικαστηρίου) και εφαρμόστηκε.

Η Δίκη της Νυρεμβέργης, αν και δεν κατάφερε, τελικά, να αποτρέψει την μελλοντική διάπραξη μαζικών πολεμικών εγκλημάτων, συνέβαλε ωστόσο σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη του λεγό-

μενου διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου. Γι αυτό το λόγο 75 χρόνια μετά, η μνημόνευση αυτής της Δίκης, ως μέσο απονομής Δικαιοσύνης, ενάντια σε κάθε έννοια ατιμωρησίας, δεν είναι χωρίς αξία.

Την επομένη της Νίκης στον Β Παγκόσμιο Πόλεμο οι Σύμμαχοι αποφάσισαν να δικάσουν τους πρωτεργάτες των Ναζί, με σκοπό να θυμούνται οι μελλοντικές γενιές τα εγκλήματα και τις σφαγές, που διέπραξε το φασιστικό καθεστώς του Τρίτου Ράιχ. Οι κατηγορούμενοι θα είχαν τη δυνατότητα να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Έτσι ιδρύθηκε το Διεθνές Στρατιωτικό Δικαστήριο της Νυρεμβέργης. Σύμφωνα με την τελική απόφαση καταδικάστηκαν 12 σε θάνατο, 3 σε ισόβια κάθειρξη, 3 αθωώθηκαν, ενώ οι υπόλοιποι σε φυλάκιση.

Η διεθνής ποινική Δικαιοσύνη, μόλις, είχε γεννηθεί. Πρέπει να σημειωθεί, πάντως, ότι μετά από μια μακρά περίοδο αδράνειας το διεθνές ποινικό Δίκαιο εμφανίστηκε εκ νέου με τη σύσταση, αρχικά, το 1993 και το 1994 των διεθνών ποινικών Δικαστηρίων για την πρώην Γιουγκοσλαβία και τη Ρουάντα και εν συνεχεία το 2002 με το διεθνές ποινικό Δικαστήριο της Χάγης (ICC).

Τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας συνδέονται, ιστορικά, με τις μαζικές φρικαλεότητες που διέπραξαν, πρώτοι, οι εθνικοσοσιαλιστές κατά την διάρκεια του Β Παγκοσμίου Πολέμου. Δεν πρέπει, όμως να διαλάθει της προσοχής μας, τόσο η τεράστια (και *sine qua non* για την κατάληψη της εξουσίας «δημοκρατικά» με εκλογές το 1933) οικονομική συνδρομή που χορηγήθηκε από γερμανικά (και όχι μόνο) βιομηχανικά μεγαθήρια, στον Χίτλερ, όσο και η δικαστική νομιμοποίηση ενός καθεστώτος αποκάλυπτα, ρατσιστικού, αντικομμουνιστικού, αντιδημοκρατικού, ανελεύθερου, ενός δικτατορικού καθεστώτος βίας και τρόμου, κατά παράβαση κάθε έννοιας και αρχής ανθρωπιστικού Δικαίου, από την τότε Γερμανική (και πλήρως ελεγχόμενη από το φασιστικό καθεστώς) ανώτατη Δικαιοσύνη.

Β. Ο συμβολισμός της Δίκης της Νυρεμβέργης είναι αυτονόητος για κάθε ελεύθερο και δημοκράτη πολίτη σε κάθε μέρος της Γης.

Η συνείδηση της ιστορικότητας της απόφασης

και της συνεισφοράς της στην παγκόσμια συλλογική μνήμη, υπήρχε, ήδη, από τότε. Ο πρόλογος της επίσημης δημοσίευσης της απόφασης της Δίκης το επιβεβαιώνει: «Έχοντας επίγνωση της ανάγκης δημιουργίας, για την Ιστορία, ενός αυθεντικού κειμένου της Δίκης των Μεγάλων Γερμανών Εγκληματιών Πολέμου, το Διεθνές Στρατιωτικό Δικαστήριο αποφάσισε να δημοσιεύσει τις συζητήσεις».

Υπήρχε όμως, εξ' αρχής και η κριτική, εάν, δηλ. η Δίκη αυτή ήταν, τελικά, δίκαιη ή ήταν μία Δίκη σκοπιμότητας. Η νομική αμφισβήτηση της νομιμότητας της Δίκης της Νυρεμβέργης αφορούσε κυρίως δύο στοιχεία: α) τη μη τήρηση της αρχής *nullum crimen nulla poena sine lege praeventia* (δηλ. την δημιουργία νομοθεσίας *ex post facto*) και β) το γεγονός ότι επρόκειτο, ουσιαστικά, για μία Δικαιοσύνη που απένειμαν οι νικητές που διεξήγαγαν και τη Δίκη, με δεδομένο ότι οι ηττημένοι του πολέμου δικάστηκαν από δικαστές των νικητριών δυνάμεων (*vae victis*).

Το πρώτο *argumentum*, απαντήθηκε επί της ουσίας από τους ίδιους τους διεθνείς δικαστές αλλά και από τους σχολιαστές της εποχής ότι δηλ. αυτή η αρχή δεν πρέπει να εφαρμόζεται αυστηρά σε ένα εκκολλαπτόμενο Δίκαιο. Η αρχή αυτή προοριζόταν να αναπτυχθεί στο μέλλον, ενώ τα εγκλήματα που ορίζονταν στο Καταστατικό της Νυρεμβέργης ήταν η παράνομη συμπεριφορά στο διεθνές Δίκαιο ακόμη και πριν από τη δημιουργία του ίδιου του Δικαστηρίου. Επομένως, δεν μπορούσε να στοιχειοθετηθεί παραβίαση της αρχής της νομιμότητας. Επίσης, η σοβαρότητα των εν λόγω εγκλημάτων αναιρούσε, *ipso jure* κάθε κριτική. Οι ίδιοι οι δικαστές της Δίκης αιτιολόγησαν ως εξής το σκεπτικό τους:

«Είναι λάθος να παρουσιάζεται ως άδικη η τιμωρία που επιβάλλεται σε όσους, αψηφώντας τις επίσημες δεσμεύσεις και τις Συνθήκες, επιτέθηκαν, χωρίς προηγούμενη προειδοποίηση, σε ένα γειτονικό Κράτος. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο επιτιθέμενος γνωρίζει την ειδεχθή φύση της δράσης του. Η συνείδηση του κόσμου (το κοινό περί Δικαίου αίσθημα) όχι μόνο δεν προσβάλλεται αν ο τελευταίος τιμωρηθεί, αλλά αντιθέτως, θα

συγκλονιζόταν αν έμενε ατιμώρητος. Δεδομένων των θέσεων που κατείχαν στην κυβέρνηση του Ράιχ, οι κατηγορούμενοι (ή τουλάχιστον μερικοί από αυτούς) γνώριζαν τις διεθνείς Συνθήκες που υπέγραψε η Γερμανία, οι οποίες απαγόρευαν την προσφυγή σε πόλεμο για την επίλυση διαφορών. Επίσης γνώριζαν ότι ο επιθετικός πόλεμος είναι εκτός νόμου από τα περισσότερα Κράτη στον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης και της ίδιας της Γερμανίας. Επομένως, με πλήρη γνώση των γεγονότων παραβίασαν το διεθνές Δίκαιο όταν, σκοπίμως, ακολούθησαν τις επιθετικές τους προθέσεις, τα σχέδιά για εισβολή».

Το δεύτερο *argumentum* προμήνυε αυτό που επρόκειτο να γίνει η διεθνής ποινική Δικαιοσύνη. Πράγματι, επί του παρόντος, δικάζονται, μόνο, οι ηττημένοι ή όσοι έχουν χάσει την εξουσία. Καμία, όμως, κοινωνία δεν μπορεί να παραιτηθεί από την τιμωρία ενός εγκληματία έως ότου τιμωρηθούν εξίσου όλοι οι άλλοι εγκληματίες. Το αντίθετο θα ήταν προδήλως άδικο, πρωτίστως, για τα θύματα.

Γενικότερα, η ενδεχόμενη αναποτελεσματικότητα ενός Νόμου οφείλεται στην αδυναμία του να προβλέψει ορισμένες ανθρώπινες συμπεριφορές. Εξ ορισμού, η ανάπτυξη ενός νομικού προτύπου σε μία διάταξη Νόμου απαιτεί μια ικανότητα πρόβλεψης. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο στο ποινικό Δίκαιο, όπου κυριαρχεί η αρχή της μη αναδρομικότητας του Νόμου. Η άσκηση της εξουσίας από τους Ναζί, από το 1933 έως το 1945, συνοδεύτηκε από δολοφονίες, υποδούλωση σε στρατόπεδα συγκέντρωσης ή εξόντωσης, απελάσεις, απάνθρωπες πράξεις που διαπράχθηκαν κατά πολιτών, διώξεις για πολιτικούς, φυλετικούς ή θρησκευτικούς λόγους. Βέβαια, οι Ναζί δεν ήταν οι πρώτοι που διέπραξαν τέτοιες εγκληματικές πράξεις. Αν και οι εθνικοί και διεθνείς Νόμοι που ίσχυαν, τότε, είχαν σχετικές διατάξεις, πολλά από τα εγκλήματα για τα οποία έπρεπε να απολογηθούν οι κατηγορούμενοι της Νυρεμβέργης ήταν κυριολεκτικά ανήκουστα, με την έννοια ότι κανείς δεν είχε διανοηθεί ποτέ πριν παρόμοια εγκλήματα.

Γ. Οι βασικές κατηγορίες, για τις οποίες λογο-

δότησαν οι κατηγορούμενοι, ήταν:

α) Συνωμοσία για το σχεδιασμό και την εξάπλωση επιθετικών ενεργειών και άλλων εγκλημάτων κατά της Παγκόσμιας Ειρήνης.

β) Εγκλήματα κατά της Ειρήνης: Συγκεκριμένα ο σχεδιασμός, η προετοιμασία, η έναρξη, η εξάπλωση πολέμου ή επίθεσης ή πολέμου κατά παράβαση των διεθνών συνθηκών, συμφωνιών ή διαβεβαιώσεων, ή συμμετοχή σε κοινό σχέδιο συνωμοσίας για την επίτευξη οποιουδήποτε από τους παραπάνω στόχους.

γ) Εγκλήματα Πολέμου: Συγκεκριμένα, παραβιάσεις των νόμων και των κανόνων του πολέμου. Σε αυτά περιλαμβάνονται - δεν περιορίζονται όμως σε αυτά - δολοφονίες, κακομεταχείριση ή εκτόπιση για καταναγκαστική εργασία ή οποιοδήποτε άλλη πράξη κατά ιδιωτών σε κατακτημένη Χώρα, δολοφονία ή κακομεταχείριση αιχμαλώτων πολέμου, εκτέλεση ομήρων, λεηλασίες δημόσιας ή ιδιωτικής περιουσίας, απρόκλητη καταστροφή πόλεων, κωμοπόλεων ή χωριών ή καταστροφές μη υπαγορευόμενες από στρατιωτική ανάγκη.

δ) Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας: Συγκεκριμένα, δολοφονία, εξόντωση, υποδούλωση, εκτόπιση και άλλες απάνθρωπες πράξεις που διαπράχθηκαν κατά πολιτών πριν ή κατά τη διάρκεια του πολέμου και γενικότερα διώξεις λόγω πολιτικών, φυλετικών ή θρησκευτικών αιτιών ή οποιοδήποτε άλλο έγκλημα, το οποίο ήθελε κριθεί από το Δικαστήριο ότι, εκτελέστηκε, είτε επειδή παραβίασε την τοπική νομοθεσία, είτε όχι, της Χώρας στην οποία διαπράχθηκε.

Δ. Οι Ηνωμένες Πολιτείες πρωτοστάτησαν, ειδικά, δια του Robert Jackson, πρώην Γενικού Εισαγγελέα και αναπληρωτή Δικαστή στο Ανώτατο Δικαστήριο. Ο Αμερικανός εισαγγελέας στη Νυρεμβέργη ήταν και ο κύριος συντάκτης του Καταστατικού του Δικαστηρίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Καταστατικού προβλέπονταν 3 κατηγορίες πράξεων που υπόκειντο στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου, με έννομη συνέπεια την ατομική ευθύνη, δηλ. τα εγκλήματα κατά της ειρήνης, τα οποία ο Jackson, θεώρησε, μάλιστα, ως τα πιο σημαντικά επειδή

συνιστούσαν «τα εγκλήματα όλων των εγκλημάτων», τα εγκλήματα πολέμου και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Οι εργασίες για τη σύνταξη του Καταστατικού του Δικαστηρίου της Νυρεμβέργης επικεντρώθηκαν αρχικά στις 2 πρώτες κατηγορίες ενοχοποιήσεων. Ωστόσο, μια έκθεση του Jackson προς τον Πρόεδρο Τρούμαν, που δημοσιεύθηκε στις 7 Ιουνίου 1945, σχεδίαζε επίσης να διατηρήσει και τις κατηγορίες εναντίον των κατηγορουμένων «για ωμότητες και αδικήματα, συμπεριλαμβανομένων ωμοτήτων και διώξεων για λόγους φυλής ή θρησκείας, που διαπράχθηκαν από το 1933. Αυτό μόνο λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές του ποινικού δικαίου όπως τηρούνται γενικά στα πολιτισμένα Κράτη». Φαίνεται ότι μετά από 15 προκαταρκτικές εκδοχές, ο χαρακτηρισμός των «εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας» εισήχθη στη Συμφωνία του Λονδίνου της 8ης Αυγούστου 1945 τις τελευταίες ημέρες της ομώνυμης Διάσκεψης, πιο συγκεκριμένα της 31ης Ιουλίου 1945 για εγκλήματα «που δεν στρέφονται μόνο κατά του εθνικού δικαίου των κατεχόμενων χωρών, αλλά επίσης ενάντια στο διεθνές δίκαιο και στους νόμους της ανθρωπότητας».

Ο αρχικός ορισμός των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας, που ήσαν απαράγραπτα, όπως εμφανίζεται στο άρθρο 6, στοιχείο γ, του Καταστατικού του Δικαστηρίου, είναι: «Εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας: δηλαδή ο φόνος, η εξόντωση, η υποδούλωση, η απέλαση και κάθε άλλη απάνθρωπη πράξη που διαπράττεται εναντίον οποιουδήποτε άμαχου πληθυσμού, πριν ή κατά τη διάρκεια του πολέμου [,] ή διώξεων για πολιτικούς, φυλετικούς ή θρησκευτικούς λόγους, όταν τέτοιες πράξεις ή διώξεις, είτε συνιστούσαν είτε όχι παραβίαση του εσωτερικού δικαίου της χώρας όπου διαπράχθηκαν, είτε διαπράχθηκαν ως αποτέλεσμα οποιουδήποτε εγκλήματος εντός της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου ή σε σχέση με αυτό το έγκλημα.». Ο κατά προσέγγιση χαρακτηρισμός του συγκεκριμένου εγκλήματος είναι προφανής. Τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας δεν διακρίνονται σαφώς από τα εγκλήματα πολέμου, τα οποία μπορούν επίσης να διαπραχθούν

εναντίον αμάχων πληθυσμών. Ο ορισμός περιτρέφεται γύρω από απαρίθμηση πράξεων, οι περισσότερες από τις οποίες ήταν γνωστές στους κλασικούς ποινικούς κώδικες και δεν αποκαλύπτει την ιδιαιτερότητα των νέων ανήκουστων εγκλημάτων. Για πολύ καιρό, ακόμη και μέχρι σήμερα, ο ορισμός των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας θα χαρακτηρίζεται από μια θεμελιώδη ασάφεια.

Εξάλλου, επειδή οι συντάκτες του Καταστατικού του Δικαστηρίου είχαν αντιληφθεί ξεκάθαρα το πρόβλημα της αναδρομικότητας που επρόκειτο να ανακύψει, προέβλεπαν, χωρίς να το επιλύσουν, ότι οι πράξεις που συνιστούν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας πρέπει να έχουν διαπραχθεί στα πλαίσια του εγκλήματος κατά της ειρήνης ή του εγκλήματος πολέμου, ή σε σχέση με αυτά. Ο ορισμός, αυτός, προδίδει τους δισταγμούς των νομικών που αντιμετώπισαν επιπλέον, την επιθυμία να δικαστούν όσο το δυνατόν γρηγορότερα οι «μεγάλοι εγκληματίες, των οποίων τα εγκλήματα δεν έχουν ακριβή γεωγραφική θέση» παρά την έλλειψη νομικών εννοιών για τις φρικαλεότητες που διέπραξαν οι ναζί ηγέτες, που ήταν τόσο προκλητικές ώστε απαιτούνταν νέες νομικές έννοιες. Αρκεί να φανταστεί κανείς ότι παλαιότερα υπήρχε, μόνο, λχ. μία επίσημη δήλωση της 18ης Μαΐου 1915 από τη Γαλλία, τη Βρετανία και τη Ρωσία μετά τη σφαγή των Αρμενίων από τους Τούρκους, η οποία αναφερόταν σε «νέα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και του πολιτισμού».

Όπως κρίθηκε από το Δικαστήριο «.....οι συνωμότες είχαν καταστρώσει σχέδια πρώτα για να καταλάβουν την εξουσία και μετά για να προετοιμάσουν τη χώρα για πόλεμο, κάτι που ήταν απαραίτητο για την επίτευξη των στόχων τους». Η περιγραφή των θηριωδιών που διαπράχθηκαν πριν και κατά τη διάρκεια του πολέμου αποσκοπούσε στην απόδειξη της συνωμοσίας που απεργάζονταν οι κατηγορούμενοι για την έναρξη ενός επιθετικού πολέμου και ως υπενθύμιση των συνεπειών αυτού του αρχικού εγκλήματος. Είναι αλήθεια ότι ο Jackson, ανέφερε μια σειρά από εγκληματικές πράξεις που διαπράχθηκαν κατά

των Εβραίων λέγοντας ότι «ο ουσιαστικός στόχος ήταν η πλήρης εξόντωση του εβραϊκού λαού», όπως και εκείνο που αργότερα θα ονομαστεί το «Ολοκαύτωμα με σφαίρες», που παρέπεμπε στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και εξόντωσης. Ωστόσο, ο Αμερικανός εισαγγελέας δεν άντλησε από αυτές τις αποτρόπαιες περιγραφές, συγκεκριμένες συνέπειες ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των εγκλημάτων. Η Γαλλική εισαγγελία, η οποία θα αναφέρει, επίσης, λεπτομερώς τα εγκλήματα για τη Δυτική Ευρώπη, και η Σοβιετική εισαγγελία, η οποία θα το κάνει για την Ανατολική Ευρώπη, δεν θα κάνουν, επίσης, διάκριση μεταξύ των εγκλημάτων πολέμου και των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας.

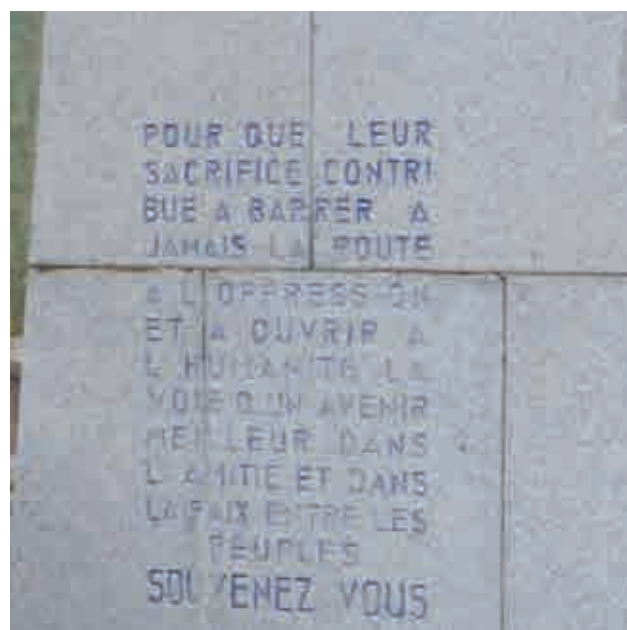
Η απαίτηση σύνδεσης με το έγκλημα κατά της ειρήνης ή με ένα έγκλημα πολέμου, όπως προβλέπεται από το Καταστατικό, θα έχει ως συνέπεια το Δικαστήριο να αρνηθεί να επικυρώσει το καθεστώς των στρατοπέδων και τις πράξεις δίωξης των Εβραίων πριν από την 1η Σεπτεμβρίου 1939, επομένως πριν από την έναρξη του πολέμου. Για την επόμενη περίοδο, η απόφαση δεν αποδίδει καμία ιδιαιτερότητα στα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Τα θεωρεί παγκοσμίως ως εγκλήματα πολέμου: «Από την άλλη πλευρά, από το ξέσπασμα των εχθροπραξιών, είδαμε τη διάπραξη, σε μεγάλη κλίμακα, πράξεων που παρουσιάζουν τον διπλό χαρακτήρα των εγκλημάτων πολέμου και των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας. Άλλες πράξεις, επίσης μεταγενέστερες της έναρξης του πολέμου που καλύπτονται από το κατηγορητήριο, δεν είναι, αυστηρά, εγκλήματα πολέμου. Αλλά το γεγονός ότι διαπράχθηκαν ως αποτέλεσμα ή σε σχέση με έναν επιθετικό πόλεμο καθιστά δυνατό να θεωρηθούν εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας». Κατά συνέπεια το Δικαστήριο αρνήθηκε κάθε αυτονομία στα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Σύμφωνα, επίσης, με το σκεπτικό του Δικαστηρίου, ορισμένες πράξεις είναι εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, επειδή αποτελούν συστατικά στοιχεία εγκλημάτων κατά της ειρήνης.

Ε. Αναμφισβήτητα η Δίκη της Νυρεμβέργης άνοιξε το δρόμο στη διεθνή ποινική Δικαιοσύνη,

δημιουργώντας, ταυτόχρονα μεγάλες (και μάλλον, ανεκπλήρωτες μέχρι σήμερα) προσδοκίες για απόδοση Δικαιοσύνης και τιμωρίας των ενόχων παρομοίων εγκλημάτων, στο μέλλον.

Παρόλα αυτά, η Νέμεση στη Δίκη της Νυρεμβέργης, παραμένει, σε κάθε περίπτωση, μία δικαστική και πολιτική πράξη που η Ιστορία όφειλε σ' όλους εκείνους τους αγωνιστές κατά του φασισμού για τους οποίους χαράχθηκαν σ' ένα ταπεινό γρανιτένιο μνημείο, στο Γαλλικό νεκροταφείο Père Lachaise, τα παρακάτω λόγια: «Για να βοηθήσει η θυσία τους να φράξει, για πάντα, το δρόμο στην καταπίεση και να ανοίξει τη λεωφόρο στην Ανθρωπότητα για ένα καλύτερο μέλλον, με Φιλία και Ειρήνη μεταξύ των λαών. Να τους θυμάστε !»

Μένει όμως και ένα Χρέος για τις επερχόμενες γενιές:

«JAMAIS PLUS ÇA !» ΠΟΤΕ ΠΙΑ !

του Θωμά Σταμόπουλου

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Πρόσφατα εδημοσιεύθησαν στο ΦΕΚ νομοθετήματα, τα οποία αφορούν το Ν.Σ.Κ. και το Ελεγκτικό Συνέδριο και υποτίθεται, πως επικουρούν τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας τους.

Τούτο σημαίνει από πρακτικής πλευράς, ότι ο οικείος κρατικός μηχανισμός διετέθη, τόσο από οργανωτικής, όσο και από οικονομικής πλευράς για την σύνταξη και δημοσίευση των ανωτέρω νομοθετημάτων, σε μία περίοδο, κατά την οποία περισσότερο από ποτέ επιβάλλεται η λελογισμένη ενέργεια των δημοσίων λειτουργιών.

Κατά την άποψη, όμως, του γράφοντος η επανανομοθέτηση των διατάξεων για το Ν.Σ.Κ. και το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν ήταν απαραίτητη, γιατί το έως την δημοσίευση των νέων νομοθετημάτων υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, υπεραρκούσε για την λυσιτελή και αποτελεσματική λειτουργία τους.

2. Με έκπληξη ο γράφων διεπίστωσε σε αντιδικία με την "ΔΕΗ Α.Ε.", πως εξακολουθεί, ισχύων γι' αυτήν ο Κώδικας περί δικών του Δημοσίου!!!!, μολονότι, όπως, τουλάχιστον, γνωρίζει, αυτή έχει από καιρού καταστή Ν.Π.Ι.Δ.!!!!

Σε περίπτωση, κατά την οποία η σχετική επισήμανση είναι ακριβής, τότε, για άλλη μία φορά αποδεικνύεται, πως δεν υπάρχει κεντρικός συντονισμός στην Νομοθέτηση, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται παρόμοιες καταστάσεις, οι οποίες δεν προωθούν, ασφαλώς, την κοινωνική και οικονομική ευταξία.

3. Με το Γραφείο του γράφοντος επικοινωνήσαν υποψήφιοι πελάτες, οι οποίοι ρώτησαν τις τιμολογήσεις του για υποθέσεις συναινετικών διαζυγίων και συναινετικών εξαλείψεων προσημειώσεων!!!! Λογικά τα ίδια ερωτήματα θα έχουν υποβληθεί και φυσικά θα υποβάλλονται

και σε άλλα δικηγορικά Γραφεία.

Εν όψει του άνω δεδομένου εφιστάται η προσοχή των συναδέλφων αναφορικά με την προσφερόμενη τιμολόγηση, διότι σε περίπτωση εσφαλμένου και ασύμφορου υπολογισμού, κυριολεκτικώς, θα απασχολούνται "για την ψυχή της μάνας τους"!!!!

4. Στο Μονομελές Μεταβατικό Πλημμελειοδικείο Νάξου, το οποίο συνεδριάζει στην νήσο Σαντορίνη (Θήρα) ο γράφων διαπίστωσε, πως στις υπό εκδίκαση υποθέσεις στο πινάκιο, είχαν εισαχθεί υπέρ τις εκατό (100) δικογραφίες!!!!, πράγμα ασυνήθιστο για τα σημερινά δεδομένα, καθ' ότι αυτό συνέβαινε κατά το παρελθόν κυρίως με τις οφειλές προς τα ασφαλιστικά ταμεία.

Εξυπακούεται, ότι οι εκδικάζοντες Δικαστές σε τοιαύτη περίπτωση δεν είναι δυνατόν, να εξαντλήσουν το πινάκιο και παρίσταται ως απολύτως απαραίτητη η εκδίκαση των πολυπληθών υποθέσεων με την μέγιστη δυνατή προσοχή.

5. Εξ άλλου ο πολυπληθής αριθμός υποθέσεων στο άνω πινάκιο, αφορούσε κατηγορία παραβάσεων του άρθρου 17 του Ν. 1337/1983, για τις οποίες η ποινική δίωξη δεν είχε ασκηθεί με βάση έκθεση αυτοψίας της οικείας Πολεοδομικής Αρχής, αλλά με βάση μήνυση της ΕΛ.ΑΣ!!!!, με συνέπεια από πολεοδομικής πλευράς, πράγμα το οποίο αποτελεί την βάση για την άσκηση ποινικής δίωξης, να μην υφίσταται παράβαση και ο μηνυόμενος να απαλλάσσεται εξ αιτίας αυτού του λόγου!!!!

Καλό θα ήταν ο οικείος Δικηγορικός Σύλλογος Νάξου, να αναφέρει το ζήτημα προς την Εισαγγελία Πρωτοδικών Νάξου, διότι δεν είναι ορθό, τόσο η Πολιτεία να ασχολείται με ανύπαρκτα θέματα, όσο και οι πολίτες να ταλαιπωρούνται

παντοιοτρόπως κατ' αναίτιο τρόπο.

6. Ο γράφων διεπίστωσε πρόσφατα, ότι το Κτηματολογικό Γραφείο Πειραιά και Νήσων, όταν αποφαίνεται απορριπτικώς επί υποβαλλομένων προς αυτό αιτημάτων, δεν κοινοποιεί, όπως αντελήφθη, την απορριπτική απάντησή του προς τον αιτούντα, αλλά θα πρέπει αυτός, να μεταβεί προς παραλαβή της. Εν όψει του ανακύψαντος θέματος, ο γράφων φρονεί, ότι θα έπρεπε ο Σύλλογός μας σε συνεργασία με την Διοίκησή του, να επιλύσει το παραπάνω θέμα.

7. Δικαστής στο Ειρηνοδικείο Κρωπίας δικάσας κατά την διαδικασία της εκουσίας διαδικασίας αίτημα για την παροχή αδείας σε γονείς ανηλίκου προς αποποίηση επαχθείσης κληρονομίας με παθητικό στα ανήλικα τέκνα τους, όχι μόνο καθυστέρησε, να εκδώσει την απόφασή του κατά πέντε (5) και πλέον μήνες..., αλλά -πέραν άλλων δύο λεπτομερειών, τις οποίες ο γράφων δεν αναφέρει, αλλά το Γραφείο του υπεχρεώθη δύο φορές, να αποστείλει άτομο στο Κατάστημα του Ειρηνοδικείου Κρωπίας!!!!, οποία ανέλπιστη και άδικη λεπτομέρεια...-εν τέλει διέταξε επανάληψη συζητήσεως της υποθέσεως, ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΕΙ, ΠΡΟΤΕΡΟΝ, ΣΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΟΣ, ΟΠΩΣ ΝΟΜΙΚΩΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΗΘΙΚΩΣ, ΩΦΕΙΛΕ, ΝΑ ΠΡΑΞΕΙ ΕΠΙ ΤΩ ΤΕΛΕΙ ΠΡΟΣΚΟΜΙΔΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ!!!!!! ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ...

Δεν παρατίθενται άλλες εκτιμήσεις και αξιολογήσεις για την απαξιωτική για ένα μάχιμο Δικηγόρο της συμπεριφοράς του άνω Δικαστή, αλλά ο γράφων θεωρεί, πως είναι άκρως απαράδεκτο στην σύγχρονη εποχή, να μην υπάρχει και μάλιστα υψηλό πνεύμα συνεργασιμότητας μεταξύ Δικαστικών Λειτουργών και Δικηγόρων, με αποτέλεσμα οι Δικηγόροι αναίτια να εκτίθενται στα όμματα των πελατών τους.

8. Πρόσφατα από τον ημερήσιο Τύπο και όχι από εκπρόσωπο του Αρείου Πάγου, εγένετο γνωστό, ότι απελύθησαν έξι (6) Δικαστές για ανεπάρκεια από το Πειθαρχικό Συμβούλιο του Αρείου Πάγου, χωρίς να γνωστοποιηθούν τα ονόματά τους.

Εν όψει του άνω γεγονότος ο γράφων φρονεί,

ότι πρέπει, επί τέλους, να γνωστοποιούνται ΔΗΜΟΣΙΩΣ τα ονόματα των απολυόμενων Δικαστικών και Εισαγγελικών Λειτουργών και οι λόγοι της απολύσεώς τους, ούτως ώστε να βελτιωθεί η κατάσταση ποιοτικώς και ποσοτικώς.

Εκτός αυτού πρέπει, να αλλάξει η Νομοθεσία για την παύση-απόλυση Δικαστών και Εισαγγελέων και στα, σχετικώς, αποφαινόμενα όργανα να συμμετέχουν και Δικηγόροι.

9. Δυστυχώς οι πολυδιαφημισμένες τροποποιήσεις του Κ.Πολ.Δικ. δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των μάχιμων Δικηγόρων. Από την επισκόπηση του συνόλου αυτών, σαφώς προκύπτει, ότι στην ουσία η κατάσταση παραμένει ίδια, εξαιρέσει ελαχίστων περιπτώσεων. Με άλλα λόγια κατά τον τρόπο που καταστρώθηκε η τροποποίηση, επαναλαμβάνει νομοτεχνικά τις προηγούμενες ρυθμίσεις με κάποιες διαφοροποιήσεις, οι οποίες όμως δεν αλλάζουν την ουσία των πραγμάτων. Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα της παραπάνω αναφοράς, αναφερόμεθα στην ρύθμιση του ορισμού δικασίμου κατά την τακτική διαδικασία και ειδικότερα αντί να ορίζεται, όπως ίσχυε παλιά, το δοκιμασμένο, άκρως ευέλικτο και αποτελεσματικό σύστημα του απ' ευθείας προσδιορισμού δικασίμου, όχι μόνο δεν επισυνέβη αυτό, αλλά δυστυχώς εισήχθη μια ρύθμιση, η οποία ακολουθούσα την ισχύουσα τοιαύτη, έχει καταστήσει περιπλοκότερη την συζητητική διαδικασία.

Πραγματικά η απογοήτευση, την οποία ο γράφων αισθάνθηκε είναι τεράστια, διότι τελικά, για άλλη μία φορά, το Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν αφουγκράζεται και δεν κατανοεί τα υπάρχοντα προβλήματα, με αποτέλεσμα να μην δίνει τις κατάλληλες λύσεις. Σε κάθε περίπτωση ευχή και επιθυμία του γράφοντος είναι, επί τέλους η Πολιτεία να ενσκήψει στο ζήτημα της ταχύτητας και της αποτελεσματικότητας της απονομής Δικαιοσύνης και τροποποιούσα ριζικά το υπάρχον καθεστώς, καθιερώνει μόνο μία Δικονομία σε όλα τα Δικαστήρια, δηλαδή Πολιτικά, Διοικητικά και Ποινικά, έτσι ώστε η απονομή της Δικαιοσύνης να γίνει επί τέλους κατά σύγχρονο και κυρίως αποτελεσματικό τρόπο για την κοινωνία.

ΣΤΙΞΕΙΣ

του Δημήτρη Πιστικού

Οικονομική κρίση, πανδημία, πόλεμοι και Ποίηση

«Για να γραφτεί ένα ποίημα
θα πρέπει ο κόσμος να πλαστεί απ' την αρχή.
Δεν είναι η ζωή μας δίχως νόημα
δεν είναι ασυνάρτητος ο κόσμος.
Δεν είναι παίξε – γέλασε η ποίηση.
Δημήτρης Πιστικός («Ζόριζο πράγμα η ποίηση»)

Μπορεί η πανδημία να μας κεραυνοβόλησε, να τάρaxe την καθημερινότητα, να ανακάτωσε τον ατομικό και τον κοινωνικό μας βίο, αλλά τελικά, καθώς κατακαθίζει ο κορνιαχτός, φαίνεται να μάς βόλεψε όλους ή μας ανάγκασε να προσαρμοστούμε αργά ή γρήγορα στις περιστάσεις. Φορέσαμε τις μάσκες μας, αφήσαμε στην άκρη τις όποιες αρχικές επιφυλάξεις, υπακούσαμε στις υποδείξεις, νικήσαμε τον πανικό και την απόγνωση. Η αλήθεια είναι ότι είχαμε μεγάλες απώλειες, που εξακολουθούν ακόμα να μας ακρωτηριάζουν. Αντικρίζοντας τώρα με περισσότερη νηφαλιότητα τα πράγματα, πιθανολογούμε ότι καταφέραμε να περάσουμε, όρθιοι, τις συμπληγάδες ή τουλάχιστον τις μεγαλύτερες.

Εννοώ όσους από εμάς σταθήκαμε τυχεροί. Διότι υπήρξαν, (και συνεχίζουν ακόμα να αυξάνονται): οι άτυχοι (νεκροί, ασθενείς με συνέπειες, συγγενείς μαυροφορεμένοι), οι κουρασμένοι (γιατροί, νοσηλευτές, ευσυνείδητοι κρατικοί λειτουργοί), οι χαμένοι (επαγγελματίες, καταθλιπτικοί, χρηματιστηριακοί παίχτες, πολιτισμός), οι εργαζόμενοι (όσοι δηλαδή έχασαν τις δουλειές τους ή έχασαν εργασιακά δικαιώματα και γενικά οι άνθρωποι της παραγωγής και του μόχθου), οι ευνοημένοι και αναδειχθέντες από τις περιστάσεις (ειδικοί επιστήμονες, καθ' ύλην αρμόδιοι πολιτικοί) και φυσικά οι αείποτε κερδισμένοι (φαρμακευτικές εταιρείες, χρηματιστηριακοί τζογαδόροι, οικονομικοί καιροσκόποι και κερδοσκόποι).

Ειδικότερα, συρρικνώθηκαν κεκτημένα δικαιώματα, περιορίστηκαν ατομικές ελευθερίες, επιβλήθηκαν περιορισμοί. Αντικρουόμενες επιστημονικές απόψεις και αναλύσεις, αστοχίες και λαθεμένες προβλέψεις, διακινούμενες (προφορικές,

διαδικτυακές ή άλλες έντυπες) πληροφορίες, αβάσιμες, αστόχαστες και απατηλές, δημιούργησαν ή επέτειναν ένα κλίμα αβεβαιότητας, σύγχυσης και αναξιοπιστίας. Η εικόνα θόλωσε περισσότερο όταν ελήφθησαν σκληρά και ασυνήθιστα αναγκαία μέτρα, ενίοτε σπασμωδικά, αντιφατικά, ανεπίκαιρα, αναποτελεσματικά και κάποτε υπερβολικά. Μια μεγάλη μερίδα τής κοινωνίας μας δεν πείστηκε και υπήρξε αρνητική. Σε γενικές γραμμές, όμως, οι κοινωνίες με διαφορετικούς ρυθμούς έδειξαν να κατανοούν τους κινδύνους τής πανδημίας και ανέχτηκαν ακόμα και την υπερβολή.

Έχω την αίσθηση ότι διανύουμε ήδη μία περίοδο που οδηγεί προς την έξοδο. Ωστόσο ο φόβος, η ακρίβεια, η ανασφάλεια, πετούν γύρω μας σαν φαντάσματα και βαραίνουν την ατμόσφαιρα. Περαιτέρω, η μελαγχολία και η κατάθλιψη έχουν σημαδέψει ένα μεγάλο αριθμό συνανθρώπων μας, που οι ψυχικές αντοχές και αντιστάσεις τους ήταν μικρότερες. Δεν ξέρω εάν υπάρχουν ασφαλείς μετρήσεις. Υποθέτω όμως ότι θα είναι μεγάλος ο αριθμός των συμπολιτών μας που έχουν πληγεί. Και ασφαλώς με την πάροδο του χρόνου θα αυξάνεται, καθόσον η προσδοκώμενη και μελλούμενη επαναφορά στην «κανονικότητα» θα είναι αργή, απροσδιόριστη και εκ των πραγμάτων σχετικά ανέφικτη.

Η μακρόχρονη οικονομική κρίση, που δεν είναι κάποια αρρώστια σταλμένη ουρανόθεν αλλά είναι αυτονόητη ενδημική κρίση τού παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος, ως άμεση απόρροια της διατυμπανιζόμενης από χρόνια κοσμοσωτήριας μεσσιανικής παγκοσμιοποίησης, ανέβασε τους δείχτες των κρουσμάτων, των διασωληνομένων και των νεκρών, ανέδειξε τις αδυναμίες των συστημάτων υγείας, διέρρηξε τους ιστούς κοινωνικής συνοχής, έπνιξε ασφυκτικά την δημόσια παιδεία, διευκόλυνε και εξόγκωσε την αισχροκέρδεια. Παράλληλα, ανέβασε την πραγματική ανεργία και τον αριθμό των κλειστών επιχειρή-

σεων. Από την άλλη μεριά κατέβασε τους δείχτες που σχετίζονται με τις ανθρωπιστικές αξίες και τις κεντρικές αξίες τού παγκόσμιου πολιτισμού. Συνετέλεσε και συντελεί δηλαδή στο φαινόμενο της παρακμής. Δεν είμαι ειδικός αλλά αυτά που περιγράφω πιστεύω πως είναι ολοφάνερα σε κάθε νουνεχή και καλόπιστα προβληματιζόμενο πολίτη. Σε παρόμοιες περιστάσεις η αρχέγονη βαρβαρότητα караδοκεί και δείχνει τα δόντια της. Είναι εξάλλου γνωστό ότι την κρίση τού οικονομικού συστήματος και τα λογής αδιέξοδα τα ακολουθεί η ανέχεια, η θολούρα, η σύγχυση και στη χειρότερη περίπτωση ο πόλεμος. Που είναι άλλοτε τοπικός, παγκόσμιος, οικονομικός, ψυχολογικός (εικονικός, έντυπος, ηχητικός), ένοπλος και πάντοτε καταραμένος. Που αν κατά τον Ηράκλειτο ήταν «πατήρ πάντων» σήμερα στη συνείδησή μας είναι ο πατέρας Κρόνος που τρώει τα παιδιά του.

Το ίδιο συμβαίνει τώρα και με τον Ρωσοουκρανικό πόλεμο, (διάβαζε πόλεμο Ρωσίας και Δύσης) μέ ό,τι χωράει μέσα στη λέξη Δύση (ακόμα και ο Ατλαντικός ωκεανός έως εκεί που αρχίζει ο Ειρηνικός). Κερδισμένοι, όπως πάντα, οι πολεμοκάπηλες νυφίτσες (όποιας ιδεολογίας, κοπής, ιθαγένειας και όποιου σημείου τού ορίζοντα, δυτικού ή ανατολικού τύπου), οι ενεδρεύοντες κερδοσκόποι, οι φλύαροι (πολιτικάντηδες, τηλεπερσόνες, δημοσιογράφοι, δημαγωγοί) και οπωσδήποτε οι γνωστοί και μη εξαιρετέοι «μαϊντανοί» που πολλάκις αυτοαποκαλούνται «ειδικοί αναλυτές». Η έξοδος από την κρίση είναι βαριά δουλειά για την πολιτική, τη διπλωματία, τους εμπόρους όπλων, τους νεκροθάφτες και τα γραφεία τελετών αλλά και για τους ψυχράιμους ή ζοχαδιακούς ιστορικούς που περιμένουν σαν τις ύαινες τα πτώματα και τους αριθμούς (εννοείται πάντοτε από τη θέση των αναθεωρητών) για να γεμίσουν σελίδες, πιπιλίζοντας την καραμέλα ότι δήθεν η ιστορία δεν επαναλαμβάνεται και εξαντλώντας το περιβόητο δυτικογενές ιδεολόγημα περί του τέλους τής ιστορίας. Σε συνδυασμό πάντοτε με τις ήδη μπαγιάτικες ιμπεριαλιστικές θεωρίες περί δήθεν σύγκρουσης των πολιτισμών.

Υπάρχουν όμως και οι μεγάλοι ζημιωμένοι: ο πολιτισμός, ο ανθρωπισμός και οι λαοί που πληρώνουν στο τέλος το λογαριασμό με υπέρτατες θυσίες. Ιδίως οι πλέον ανίσχυροι και όπως λέγεται συνήθως οι ηλικιακά και οικονομικά «ευάλωτοι». Επαληθεύεται εδώ η λαϊκή ρήση πως όπου τσακώνονται στο βάλτο τα βουβάλια την πληρώνουν

τα βατράχια. Γιατί μη μου πείτε ότι οι αφανείς ή και γνωστοί μεγιστάνες τού πλούτου, οι διάσημοι και ισχυροί πολιτικοί, οι τεχνοκράτες των Βρυξελλών και τα παιδιά τους πηγαίνουν ποτέ στα πολεμικά μέτωπα για να σκοτωθούν. Υπάρχουν πάντα οι πατρίκιοι, οι πληβείοι και οι προλετάριοι. Οι πρώτοι απλώς φροντίζουν να αυξάνουν τον πλούτο τους, να ετοιμάζουν κάποιες δωρεές που απαλλάσσονται από φορολογίες, να κόβουν κάποια μετάλλια ηρωισμού στους επιζήσαντες ή στους κληρονόμους για να τα κρεμάνε στους τοίχους. Η έννοια άλλωστε της πατρίδας, έχει ξεπεραστεί σ' αυτή την ολιγάριθμη ομάδα αλλά και σε ευρύτερα λαϊκά στρώματα από παλιότερα και σύγχρονα πονηρά ιδεολογήματα. Οι σύγχρονοι πραγματικοί πατριώτες θεωρούνται ξεπερασμένοι ρομαντικοί δονκιχώτες, αφελείς και εκτός εποχής. Ο πατριωτισμός, παραμένει ένα ακόμα λαμπερό κατάλοιπο άλλων εποχών και πολλές φορές χρησιμοποιείται, δυστυχώς, ως απατηλό προσωπείο ακραίων στοιχείων που επιβουλεύονται τα όποιες συνταγής δημοκρατικά συστήματα.

Δεν είμαι από τη φύση μου άνθρωπος απαισιόδοξος ούτε έχω καμιά τάση να παθιάζομαι με τις ανθρώπινες ατέλειες. Η επιείκεια είναι μια αρετή που κάθε μέρα επιθυμώ να την προσεγγίζω. Όταν όμως πρόκειται για ζητήματα αρχών δεν επιτρέπω στον εαυτό μου να σιωπά και αδιαφορώ για τις όποιες συνέπειες. Θεωρώ ότι η αυτονομία και η ανεξαρτησία κάθε διανοούμενου είναι ο τίτλος τιμής του. Οι σκέψεις μου είναι αποτέλεσμα βασικών αρχών τού ελληνικού τρόπου ελεύθερης σκέψης όπως αυτή διαμορφώθηκε σε άγραφο κώδικα, συμπυκνώνοντας ένα σύνολο φιλοσοφικών απόψεων και μιας μακρόχρονης πολιτικής και ιστορικής εμπειρίας. Ακόμα και σήμερα, μετά από τόσα παθήματα και αιματοχυσίες, ο κόσμος φαίνεται να βαδίζει σε λάθος δρόμους. Οι πολίτες χάνουν κάθε ημέρα εδάφη, κερδισμένα με κόπους και αγώνες. Η συμμετοχή τους στα κοινά είναι τυπική και επομένως ουσιαστικά ανύπαρκτη. Η άμεση δημοκρατία είναι μια ουτοπία. Και όπως φαίνεται, τίποτε δεν είναι δυνατόν να αλλάξει. Αυτό συνέβαινε, με διακυμάνσεις, και στις παλιότερες εποχές. Ομολογουμένως, διανύουμε και πάλι μια δύσκολη ιστορική καμπή. Που είναι κατεξοχήν υλιστική, αντιπνευματική και αντιπονητική. Και ερωτάται: «οι ποιητές τι χρειάζονται σ' ένα μικρόψυχο καιρό;». Το ερώτημα τέθηκε παλιότερα από τον Γερμανό λυρικό Χαϊντερλιν (στο ποίημα με τίτλο «Brot und wein» «Το ψωμί

και το κρασί») και είναι πάντοτε επίκαιρο.

Ορισμένοι ποιητές, οι οποίοι δεν έχουν καταλάβει τη δύναμη και το νόημα της τέχνης που υποτίθεται ότι υπηρετούν, διατείνονται ότι η ποίηση είναι πλέον μία χαμένη υπόθεση. Η άποψη είναι επίκαιρη και διαχρονική αλλά όχι και ακαταμάχητη. Οι θιασώτες αυτής της άποψης, διαχωρίζουν την ατομική τους συνείδηση και την αυτονομούν χωρίζοντάς την από τη συλλογική συνείδηση. Πρόκειται για αριστοκρατική ιδεολογία. Αυτοί, γράφουν για τον εαυτό τους και για τον μικρό τους κύκλο, τυλιγμένοι στο ναρκισσιστικό κουκούλι τους και συνοδοιπορούν με τους ηττημένους κάθε είδους και κάθε προέλευσης. Απορεί ύστερα κανείς, γιατί επιμένουν να γράφουν και κυρίως γιατί τυπώνουν τα έργα τους. Στον αντίποδα αυτής της αντίληψης, ορθώνονται οι ποιητές που πιάνουν με τις ευαίσθητες κεραίες τους τα μηνύματα των καιρών, ακροάζονται τους πόθους και εκφράζουν τις λαχτάρες των άλλων ταυτίζοντας τη μοίρα τους με την πανανθρώπινη μοίρα. Στο μοναχικό εργαστήρι τους, η Ποίηση μεγαλώνεται. Είναι μια Τέχνη πανάρχαιη που την ανέβασε ο Όμηρος και οι άλλοι μεγάλοι Έλληνες ποιητές σε λαμπρό βάθος. Την κράτησαν ψηλά και όλοι οι άλλοι λαοί με τους μεγάλους ποιητές τους. Πρόκειται για μια τέχνη που η ΟΥΝΕΣΚΟ, μετά από πρόταση του τότε πρέσβη της Ελλάδας συγγραφέα Βασίλη Βασιλικού, καθιέρωσε να γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 21 Μαρτίου, ως Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης. Η ίδια ημέρα έχει καθιερωθεί και ως παγκόσμια ημέρα κατά των φυλετικών διακρίσεων και κατά του ρατσισμού.

Στέλιος Γεράνης

Με την ευκαιρία, θυμάμαι τον αξέχαστο φίλο και σπουδαίο Πειραιώτη ποιητή Στέλιο Γεράνη (1920 -1993) που έγραφε με αισιοδοξία: «Αύριο / όλα τα μονοπάτια τού κόσμου / θα βγαίνουν στην πλατιά λεωφόρο της Ειρήνης, / όλες οι αναπνοές της γης / θα ξεσταίνουν τραγούδια για τον άνθρωπο.» («Γράμμα στην μητέρα απ' τον πόλεμο», 1951). Και κάπου αλλού συμπλήρωνε: «Ο χορός της αγάπης χρειάζεται πολλούς τραγουδιστές. / Ο χορός της λευτεριάς χρειάζεται πολλούς μπροστάρηδες». Το χρέος κάθε ολοκληρωμένου ανθρώπου τονίζεται και από τους στίχους

ενός άλλου σπουδαίου ποιητή, του Νικηφόρου Βρεττάκου (1912-1991), φίλου και κουμπάρου τού Γεράνη, που έζησε κι αυτός αρκετά χρόνια στον Πειραιά: «Γιατί φτάνει όπου να 'ναι / το βράδυ μου, Κύριε, και πρέπει / να 'χω κάμει πριν φύγω την καλύβα μου εκκλησιά / για τους τσοπάνηδες

Νικηφόρος Βρεττάκος

της αγάπης.» Αυτού του είδους οι ποιητές, όλου του κόσμου, παραμένουν πάντοτε φωτεινοί οδοδείχτες, υπερβαίνοντας τους καλούμενους ποιητές του «χρυσελεφάντινου πύργου» και τους «ποιητές της ήττας», δείχνοντάς μας πως όλα δεν χάθηκαν. Και πως η ποίηση χρειάζεται στη ζωή μας, ιδίως σήμερα, (όπως άλλωστε και οι άλλες τέχνες), για να μας οδηγήσει μέσω της αισθητικής συγκίνησης στην ανθρωπιά, στην ευαισθησία, στο ρυθμό, στην ομορφιά και στη δικαιοσύνη δηλαδή στον χαμένο παράδεισο. Υπογραμμίζω πως η ποίηση είναι τέχνη κοινής ωφελείας, απολύτως απαραίτητη, ιδιαιτέρως «τώρα που έγινε / ο κόσμος ένα απέραντο ξενοδοχείο.» όπως τον είδε στην «Κίχλη» ο Γιώργος Σεφέρης.

Οι ποιητές ενεργούν σαν αναχώματα στην απολίθωση, την αμνησία και την αδικία, φαινόμενα μιας άλλης κρίσης, που θα ονόμαζα κρίση συναισθηματική. Μακάρι να κυβερνούσαν τον κόσμο οι ποιητές. Σίγουρα θα ήταν καλύτερος από αυτόν που έχει για κυβερνήτες του ανόνηρους επαγγελματίες και στεγνούς τεχνοκράτες με παχυλές αμοιβές, κούφια διακηρύξεις, αριθμολαγνείες και έπαρση. Θα τελειώσω με λίγους προφητικούς στίχους από το ποίημά μου με τίτλο «Ποιητικός λόγος» (από την πρώτη μου ποιητική συλλογή «Ανάγνωση», 1991): «θα 'ρθουν στιγμές, που οι πολίτες θα κοιμούνται / κάτω από γυμνά σπαθιά, και οι αφέντες θα νέμονται / τον ιδρώτα του κόσμου, στα λεπρά παλάτια τους. / Μόνο οι ποιητές θα ξαγρυπνούν στη μεγάλη πολιτεία / αγριεύοντας τους δυνάστες με δαφνόφυλλα κι αυλούς / αιώνια, τραγουδώντας τους καημούς των ανθρώπων. / Σίγουρα, / θα 'ρθουν στιγμές, που θα μας λογαριάζουν.».

Εύχομαι στους αναγνώστες και του χρόνου, χωρίς οικονομική κρίση, πανδημία, πολέμους και με την Ποίηση δαφνοστεφανωμένη, όπως το δικαιούται.

της **Κικής Τσαγκαράκη-Μπαϊζου**
επ.Δικηγόρου Πειραιά

Αλέκος Φασιανός (1935 - 2022)

Ο θαυματοποιός της ελληνικής αυλής

Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί θαυματοποιός της ζωγραφικής τέχνης, με την έννοια που όλοι αντιλαμβανόμαστε. Τον μάγο δηλαδή που σκηνοθετεί το αδιανόητο μπροστά στα έκπληκτα μάτια μας. Κι ύστερα, ως θαυματοποιός - ζωγράφος, επιχρωματίζει το κατόρθωμά του με χρώματα. Με χρώματα Ελλάδας. Εντάσσοντας έτσι με τρόπο θαυμαστό, το πνεύμα της ελληνικότητας στο έργο του. Μακριά από τη παραστατική, συμβατική αφήγηση, δίνει το στίγμα της δικής του εικαστικής γραφής με αναγνωρίσιμο, μοναδικό τρόπο

Ο Φασιανός είναι ο ζωγράφος που «κατοικεί» μόνιμα στην ελληνική αυλή. Την αυλή δυστοπικών αλλά ταυτόχρονα και ρομαντικών δεκαετιών της πρόσφατης ελληνικής ιστορίας. Παιδί ο ίδιος και γέννημα μιας τέτοιας αυλής ζωντανεύει με τον χρωστήρα του, τη χαρά της ζωής που γεννιέται εντός της. Ανοίγει διάπλατα τη καγκελένια πόρτα της, εκείνη τη γνώριμη πόρτα των μικρών νεοκλασικών αστικών κατοικιών της Αθήνας και ταυτόχρονα ανοίγει την αυλαία στη ζωή, όπως αυτή βιώνεται από την ελληνική κοινωνία στις δεκαετίες του '50 και του '60.

Ο Φασιανός, γεννημένος στην καρδιά της

Αθήνας το 1935, αντλεί από την ανοιχτόχρωμη πόλη του τη φωταύγειά της, από τον καθαρό ουρανό της υιοθετεί τα χρώματα του μπλε και από την πολύσημη εικόνα του ένδοξου παρελθόντος της και του οδυνηρού τότε παρόντος της, εμπνέεται τη λιτότητα των εκφραστικών του μέσων - συμβόλων. Απαραίτητα σύνεργα για να περιγράψει την αισθαντικότητά της πόλης και ν' αποκρυπτογραφήσει έτσι το ποιητικό αλφαβητάρι του ιδιόγλωσσού της.

Οι εικόνες που αντικρίζει από παιδί καθορίζουν την εκφραστική του πορεία. Είναι εκείνες που βρίσκονται στην εκκλησία του Αγίου Παύλου στην καρδιά της Αθήνας, στην εκκλησία της γειτονιάς του, όπου ιερέας είναι ο παππούς του παπα - Ανδρέας. Εκεί στις βυζαντινές αγιογραφίες, με τις μεγάλες επίπεδες, ζωγραφιστές επιφάνειες και τις ασκητικές μορφές που χοροστατούν στο θαύμα της ορθό-

δοξης πίστης γεννιέται και η πρώτη υπερβατική εικονοκλαστική αντίληψή του, και εκεί ανάγεται η καλλιτεχνική του θεμελίωση. Η ζωγραφική του αντίληψη για την εικόνα, ως ανθρώπινο δημιούργημα.

Στη συνέχεια, με τη προτροπή της φιλολόγου μητέρας του και τη φυσική της παρουσία, επισκέπτεται συχνά αρχαιολογικούς χώρους και τα

μουσεία της πόλης. Η άγουρη, νεανική ματιά του ζωγράφου εντυπωσιάζεται από τις αρχαϊκές ληκύθους και τις γραμμικά σχηματισμένες μορφές στην επιφάνειά τους και υιοθετεί τον τρόπο αποτύπωσης των ανθρώπινων περιγραμμάτων.

Στην πορεία εμπνέεται από τα εντυπωσιακά ζωγραφιστά ταβάνια των υπέροχων νεοκλασικών σπιτιών της Αθήνας, σαν αυτά που ο ίδιος κατοικεί με την οικογένειά του. Λίγα χρόνια αργότερα, γνωρίζεται με μεγάλους ζωγράφους της Ελλάδας όπως τον Μόραλη που υπήρξε και δάσκαλός του στη ΑΣΚΤ και τον Τσαρούχη, αλλά και με πάμπολλους ζωγράφους του Παρισιού, στο οποίο θα μεταβεί για σπουδές αργότερα και θα γίνει τόπος κατοικίας του για πολλά χρόνια. Εκεί η φιλική επαφή του με σπουδαίους ποιητές και διανοητές της εποχής του, θα δώσουν μια νέα ώθηση για μεγαλύτερη πνευματικότητα στην εικαστική του έκφραση.

Εντούτοις, ο σπουδαίος ζωγράφος δε σταματά να αναπαριστά και να σκηνογραφεί το παιδικό του όραμα. Να ζωγραφίζει δηλαδή με αθωότητα τη σκηνή της ελληνικής αυλής και με συναισθηματική οξυδέρκεια να προσεγγίζει το γεγονός των απλών συμβάντων της ζωής. Να περιγράφει ένα κόσμο ποιητικό και παρθένο και να τον κοινωνεί με αμεσότητα ακόμα και στον πιο ανυποψίαστο θεατή.

Ανθρώπινες φιγούρες που αναπαύονται στον ήλιο, φουλάρια ανεμίζοντα, μακρύκομες φιγούρες πάνω σε ποδήλατα, ζευγάρια ζώντα σε εαρινή ερωτική διάθεση πάνω σε κρεβάτια σφυρήλατα, μυρωδιά από φρεσκοκομμένα καρπούζια, φοίνικες τροπαιοφόροι μπροστά σε ανοιχτούς ουρανούς,

πουλιά που ίπτανται πάνω από κόκκινες στέγες σπιτιών, άνθρωποι που κρατάνε σφιχτά ανάμεσα στα δάχτυλα ένα κλαδί από δεντρολίβανο, χαρταετοί πολύχρωμοι που ακροβατούν μπροστά σε ανοιχτά παράθυρα, σώματα γυμνά που βιώνουν την αθωότητα των Πρωτοπλάστων, είναι κάποιες από τις εικόνες του εικαστικού του έργου.

Άνθρωποι καθημερινοί, πάνω στη σκακιέρα της αυλής τους όπως αυτή περιγράφει συνοπτικά τη περιπλάνησή τους στη ζωή, άνθρωποι περιπατητές με το βλέμμα στραμμένο στη μεγάλη

γραμμή του ορίζοντα, κάτω από τον καπνό του τσιγάρου τους που εκτονώνει το βάσανο της ζωής, συμπληρώνουν το ποιητικό τοπίο του Φασιανού.

Η γραμμή του είναι απλή, αλλά συνοπτική. Μεγενθύνει την εσωτερικότητα των θεμάτων δίνοντάς τους τη μουσικότητα, τη χαρά και την ποίηση που πρέπει να διαθέτει κάθε αληθινό δημιουργήμα που θέλει να συγκινεί.

Ο Φασιανός, ο μεγάλος αυτός ζωγράφος, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ο ψυχογράφος της ελληνικής ψυχής και ο ποιητής που συνθέτει με το χρωστήρα του την εσωτερική μελωδία των ευαίσθητων κραδασμών της. Είναι ο άνθρωπος που θα σιγοψιθυρίζει στο διηνεκές, το μελωδικό σκοπό της ελληνόφωνης χαράς της αυλής των θαυμάτων. Ο ζωγράφος της αυλής μας!

Ενδεικτική βιβλιογραφία: ·ΑΛΕΚΟΣ ΦΑΣΙΑΝΟΣ
Με το μύθο της γειτονιάς. Εκδ. Καστανιώτη.
Αυτοβιογραφία 2005
ΦΑΣΙΑΝΟΣ: Μυθολογίες του καθημερινού:
Εθνική Πινακοθήκη Νοέμβριος 2004

In honorem

Βάλια Γρίβα (1989-2022)

Η Βασιλική Γρίβα (Βάλια) γεννήθηκε το 1989 στο Αιτωλικό Αιτωλοακαρνανίας. Οι γονείς της, Αντώνης και Μαίρη, νεαροί δικηγόροι τότε, στο ξεκίνημα της πορείας τους, πανευτυχείς καλωσόρισαν το πρώτο τους παιδάκι σε ένα μικρό δυαράκι με θέα τη λιμνοθάλασσα του Αιτωλικού. Τα παιδικά της χρόνια ήταν γεμάτα αγάπη, ξεγνοιασιά και παιχνίδι στις πλατείες και αλάνες της γειτονιάς της, με τους φίλους και τις πολυαγαπημένες της αδερφές, Ιωάννα και Εύα. Η φυσική της ευγένεια και η έμφυτή της ευφυΐα βοήθησαν, ώστε να αριστεύσει κατά τη διάρκεια της σχολικής της πορείας. Μετέπειτα, συνέχισε τις σπουδές της στο Swansea της Ουαλίας, όπου με αριστεία απέκτησε το πτυχίο της νομικής, καθώς και το μεταπτυχιακό της στο Maritime Law.

Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών της, αντί να επιλέξει να επιστρέψει στην ασφάλεια της γενέτειρας της, όπου την περίμενε ένα "στρωμένο" γραφείο και οι γνωριμίες της καθόλα επιτυχημένης επαγγελματικής και πολιτικής καριέρας των γονέων της, η Βάλια επέλεξε να εγκατασταθεί στην Αθήνα, δηλαδή ένα περιβάλλον εντελώς άγνωστο για εκείνη και να ριχτεί στον ανηλεή αγώνα της μαχόμενης δικηγορίας. Έτσι, έγινε μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά.

Επαγγελματικά, ξεχώρισε αμέσως τόσο μεταξύ των συναδέλφων όσο και στις συναναστροφές της με τους γραμματείς των Δικαστηρίων, οι οποίες διενεργούνταν πάντα με ευπρέπεια και χαμόγελο. Μελετηρή, εύστοχη και εύστροφη, πάντα ευγενικήμα και μαχητική, όταν η αντιδικία το απαιτούσε, κινούνταν πάντα με αξιοπρέπεια στους διαδρόμους των Δικαστηρίων κερδίζοντας τον σεβασμό των συναδέλφων και τον θαυμασμό των εντολέων. Όταν αποφάσισε να μεταπηδήσει από τη μαχόμενη δικηγορία στη συμβουλευτική, η μετάβαση έγινε χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία. Με μοναδικό όπλο το βιογραφικό της σημείωμα και την εμπειρία, που είχε αποκτήσει, διορίστηκε στη Watson, Farley and Williams, μία από τις κορυφαίες δικηγορικές εταιρείες του κόσμου. Ακόμα και σε αυτό, το πιο απρόσωπο περιβάλλον, με την πηγαία λάμψη και καλοσύνη της, κατάφερε

να δημιουργήσει ένθερμους δεσμούς τόσο με τους συναδέλφους όσο και συνεργάτες, όπως εκπρόσωπους διεθνών τραπεζικών ιδρυμάτων και CFO's.

Ωστόσο, τα επαγγελματικά της κατορθώματα ωχριούν μπροστά στην προσωπική της επιτυχία. Η Βάλια υπήρξε ένας άνθρωπος ευτυχισμένος, που ήξερε να αγαπά έντονα και να προσφέρει ανιδιοτελώς. Με τον εκλεκτό της καρδιάς της, είχαν ξεκινήσει τις πρώτες ετοιμασίες για τον

γάμο τους και είναι βέβαιο, πως θα γινόταν μια εξαιρετική σύζυγος και στοργική μητέρα, καθώς έδινε ιδιαίτερη έμφαση στις ανθρώπινες σχέσεις, αφού ήταν ένας άνθρωπος με αρχές και αξίες και δεν την ενδιέφερε η υπέρμετρη απόκτηση των υλικών αγαθών και η ματαιοδοξία του επαγγέλματος μας.

Αυτόφωτη, με ιδιοσυγκρασία ήρεμη και γεμάτη αυτοπεποίθηση, δοτική, με βλέμμα καθαρό και ζεστό κι ένα χαμόγελο που με την ελάχιστη αφορμή μετατρέποταν σε γάργαρο γέλιο, φώτιζε τις καρδιές όσων είχαν την ευλογία να την περιβάλλουν με μια φλόγα, που δεν πρόκειται να σβήσει.

Το σώμα της Βάλιας την πρόδωσε, πρόωρα και άδικα, την 26η Μαρτίου του 2022 όμως τα δώρα που απλόχερα χάριζε σε όσους είχαν την τιμή και ευλογία να την γνωρίσουν θα παραμείνουν αναλλοίωτα.

Υπήρξε κόρη, αδερφή, σύντροφος, συνάδελφος, φίλη και για τη συντάξασα το παρόν αδερφή ψυχή.

Ζέτα Θεοδωροπούλου
Δικηγόρος Πειραιά

του **Θεόδωρου Αρβανιτόπουλου**
Δικηγόρου Πειραιά

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΡΑΝΤΟΣ: Είκοσι Χρόνια Σιωπηρής Παρουσίας

4 Μάρτη 2002:

Λίγες γραμμές για τον Γιάννη Μαράντο, ένα σπουδαίο δικηγόρο και πάνω από όλα ένα μεγάλο φίλο, επιστροφή για λίγο σε μέρες φωτεινές.

Γνώρισα τον Γιάννη πολύ πριν την δικηγορία, όταν ακόμη είμαστε φοιτητές της Νομικής Αθήνας στα τέλη της ταραγμένης δεκαετίας του 70. Κλωστήσαμε μπάλλα πρώτη φορά μαζί στους δρόμους της Καλλιθέας, οδός Λασκαρίδου, ναι τότε ήταν εφικτό και αυτό. Τα είπαμε και έπειτα, ελλείψει κινητών τηλεφώνων, μέσω των κοινωνικής ... δικτύωσης, χαθήκαμε.

Αρχές του 1986, ο Φίλιππος Κοτέας, (ζούσα ήδη στο γραφείο του δυο μήνες τη δικηγορία), μου ζήτησε να μάθω σε ένα καινούργιο συνάδελφο τις “πόρτες” στο Πρωτοδικείο Πειραιά, οδός Πραξιτέλους, έξοδος και από Κουντουριώτου και στην Εισαγγελία, οδός Δραγάτση. Τρόμαξα να τον γνωρίσω, ένα μουστάκι τεράστιο, είσαι χάλια του είπα, ευτυχώς γρήγορα το ξύρισε. Μου ξεκαθάρισε ότι με τα κτίρια αυτά δεν είχε καμία πρόθεση να ασχοληθεί, έχω έρθει μόνο για Διοικητικό, τίποτα άλλο. Μου φάνηκε πολύ εγωϊστικό ένα νέο παιδί να έχει τόσο ξεκάθαρους στόχους, όταν η γενιά μας έκανε γενική δικηγορία, πασχίζοντας για ένα ταπεινό μεροκάματο.

Το είπε και το έκανε, όπως συνήθιζε άλλωστε. Και εκεί σε δέκα τετραγωνικά σε ένα από τα δωμάτια του Φίλιππου, με τα γραφεία μας εφάπτόμενα, αρχίσαμε να κτίζουμε καριέρες και να κάνουμε όνειρα, να μιλάμε για μουσική, της κλασσικής περιλαμβανομένης, για αθλητισμό

βέβαια, για τα αιώνια διλήμματα, Γιαννάκης ή Γκάλης, Θεοδωράκης ή Χατζηδάκης, στο ποδόσφαιρο Ισπανία ή Δανία. Μου μίλησε για τους γονείς και τα αδέρφια του, για τα αξημέρωτα ξυπνήματα να προλάβει τον ήλιο για τις ντομάτες στην Κωπαΐδα. Και το βράδυ τραβούσαμε με τον ηλεκτρικό για τα σπίτια μας, η μια μέρα πάνω στην άλλη.

Ήταν λίγο παράξενο πως τα ταίριαζε, από την μια ήταν το χωριατόπαιδο που καμάρωνε για την καταγωγή του και από την άλλη είχε μια καθαρά αστική κουλτούρα και ευγένεια, ποτέ προσποιητή, άλλωστε ο Γιάννης στα πρώτα πέντε λεπτά σου είχε ξεκαθαρίσει τι ακριβώς ένιωθε για σένα.

Ο Γιάννης ανάμεσα σε χιλιάδες τσιγάρα, καθιστώντας με παθητικό καπνιστή, μπήκε βαθιά στο Διοικητικό, άρχισε να παρεμβαίνει στην νομολογία, να αποτελεί το καταφύγιο πολλών συναδέλφων που τον συμβουλευόμαστε

για οτιδήποτε αφορούσε το συγκεκριμένο αντικείμενο, εκτοξεύτηκε γρήγορα πολύ ψηλά στην επιστήμη του. Δοτικός πάντα, δεν θυμάμαι να αρνήθηκε βοήθεια σε κανένα. Και έπειτα με τίμησε πρώτο από όλους, αποκαλύπτοντας μου το ενδιαφέρον του για την αγαπητή συνάδελφο

μας Νότα Γεωργοπούλου, την Νότα που στάθηκε σύντροφος, σύζυγος, μητέρα των κοριτσιών τους και βράχος ως το τέλος.

Έφτιαξαν το γραφείο τους, το σπίτι τους, το εξοχικό στην αγαπημένη τους Επίδαυρο, να αντικρύζει πιάτο την θάλασσα, την Επίδαυρο που τον ζήλεψε τόσο πολύ που τον κράτησε κοντά της.

Δεν θέλω εδώ να μιλήσω για την πλευρά του δικηγόρου, μόνο γράφω ταπεινά για τον πρώτο φίλο που έκανα στα χρόνια της δικηγορίας.

Ο Γιάννης ήταν μια από τις τέσσερις πλευρές του τετραγώνου Μαράντος, Μανουσάκης, Σταματογιάννης, Αρβανιτόπουλος, έξω δεξιά ο Γιάννης, σέντερ φορ ο Στέλιος, αριστερά εγώ, πίσω μας ο Γιώργος, μαζί πολλά χρόνια τετράγωνο έτσι ακριβώς και οι τέσσερις στην ζωή και στην μπάλα με τους δικηγόρους, ο Γιάννης μας στήριξε στην αναδημιουργία του Συλλόγου Νέων Δικηγόρων και Ασκουμένων, τον ξαναστήσαμε αρκετοί συνάδελφοι, ανάμεσα τους η πρόωρη χαμένη, αγαπημένη μας Δήμητρα Κοντού. Τρόμος αληθινός ο Γιάννης στο ποδόσφαιρο, αέρας, τεχνίτης, σουτέρ, χαιρόσουν να τον βλέπεις, γυρίσαμε όλα τα γήπεδα της Αττικής αλλά και εκδρομές με τον σύλλογο, που πάντα συνδύαζαν και ποδόσφαιρο. Μας φιλοξένησε στο χωριό του, τον Υψηλάντη Βοιωτίας, τόσο χαρούμενος που πρόσφερε όπως πάντα, γυρνώντας ανάμεσα στα τραπέζια, με το αιώνιο χαμόγελο και τα πειράγματα. Και στο ημίχρονο των αγώνων βέβαια κάπνιζε οπωσδήποτε ένα τσιγάρο, με την δικαιολογία έτοιμη “έχω δει και τον Κρόϊφ να καπνίζει στο ημίχρονο”, ήταν αδύνατο να τον αντιμετωπίσεις, είχε απάντηση για όλα.

Και έπειτα τον καταραμένο Σεπτέμβρη του 2000 όταν κανονίζαμε, όπως κάθε αρχή Σεπτέμβρη τις ομάδες του ποδοσφαίρου για την νέα χρονιά, μου ζήτησε να κρατήσω την φανέλα του με το 7, γιατί έπρεπε να κάνει κάποιες εξετάσεις και θα ερχόταν “το μεθεπόμενο Σάββατο, δώστην σε

άλλο συνάδελφο και την παίρνω σε δεκαπέντε μέρες”.

Την κράτησα, αρνήθηκα να την δώσω, περιμένοντας τον να γυρίσει και να την πάρει. Δεν γύρισε ποτέ.

Και έπειτα στην αρχή της Άνοιξης, έφυγε στις 4/3/2002, γρήγορος, ανυπόμονος, βιαστικός όπως πάντα.

Πρώτο σημείο συνάντησης τα διόδια της Ελευσίνας, ένα μουντό μεσημέρι του Μάρτη, ντρέπομαι που το σκέπτομαι τώρα, όμως προσπαθούσαμε να αποφύγουμε δυο γεμάτα απορία παιδικά βλέμματα, γιατί τι μπορείς να τους εξηγήσεις. Και μετά στην Επίδαυρο. Τον σηκώσαμε στους ώμους μας, και έπειτα του ακούμπησα απαλά την φανέλα με το 7, που την κρατούσα και τον περίμενα να γυρίσει στην μπάλα και να την φορέσει ξανά, την ακούμπησα για το ταξίδι του.

Νοιώθω ότι το κείμενο αυτό έχει πολύ “εγώ” και πολύ από “εμένα”, θα το κάνω λίγο ακόμη χειρότερο, γιατί στις ηλικίες αυτές της γενιάς μου δεν είναι πια η εποχή των ονείρων, αλλά η εποχή για τις θύμησης:

Ο Γιάννης έφυγε τον Μάρτη του 2002, ο πατέρας μου είκοσι χρόνια ακριβώς πριν, τον Μάρτη του 1982. Ο Γιάννης έφυγε στις εκλογές των δικηγορικών συλλόγων του 2002, η μάνα μου στις επόμενες εκλογές των δικηγορικών συλλόγων του 2005.

Γράφω αυτές τις γραμμές όχι για να θυμηθώ αλλά για να τιμήσω. Να τιμήσω τον Γιάννη, τον φίλο μου και συνάδελφο, γυρνώντας σε μέρες φωτεινές γεμάτες ελπίδες, δουλειά, προκοπή, αληθινές φιλίες. Τώρα φίλοι αγαπημένοι φεύγουν κάθε τόσο, μια καθημερινότητα γεμάτη απώλειες πια.

Τα λόγια είναι λίγα, δεν ήμουν ποτέ καλός σε αυτά, όπως και ο Γιάννης άλλωστε, χάρηκα φίλε που περπατήσαμε, μιλήσαμε, παίξαμε, ζήσαμε μαζί, θυμώνω που βιάστηκες να φύγεις.

Για το Φάνη Μούλιο

του Μανώλη Κοτσώνη

Φάνη όπως θυμάσαι σου είχα στείλει μια επιστολή πριν από πολύ καιρό (27/10/2006, δηλαδή πριν 14 χρόνια) που έλεγε: «Πειραιάς 27/10/2006 Αγαπητέ Φάνη. Όσο περνάει ο καιρός, λιγοστεύουν οι λέξεις. Οποιοδήποτε ποίημα γλωσσικής έκφρασης είναι θησαυρός. Πολύ περισσότερο όταν περιλαμβάνει ποιήματα δικά σου όπως «Οι Αναβάτες». Η επιθυμία μου είναι να σου σφίξω το χέρι για την ποιητική σου συλλογή «ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ». Περιορίζομαι στη παρούσα επιστολή. Είναι ο συνήθης τρόπος επικοινωνίας των απανταχού «κολασμένων». Με Εκτίμηση

Μανώλης Κοτσώνης». Φάνη θέλω να σε πληροφορήσω ότι ήλθαμε στο μνημόσυνό σου μαζί με τον Μπάμπη. Μάλιστα μου έδειξε ένα βιβλίο για τη Γραμμική Β που μετάφρασε πρόσφατα και μου είπε ότι ένα αντίτυπο το προόριζε για σένα. Θεωρούσε ότι πριν μεταβείς παρά δήμον ονείρων, έζησες ανθρώπινα, πολύ ανθρώπινα στην συνοικία των ονείρων. Σου προτείνω να μας επισκέπτεσαι μερικές φορές, όχι μόνο με τα έργα σου αλλά και με το μοναδικό σου χαμόγελο. Το πρώτο (η μελέτη των έργων σου, που έχουν τύχει ευρύτερης αναγνώρισης) μπορεί να γίνεται με δική μας πρωτοβουλία το δεύτερο θέλει και την δική σου σύμπραξη. Δεν θα ξεχάσω ποτέ, Φάνη, ότι με δική σου εισήγηση (ήσουν σύμβουλος στον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά) ο τότε σύντροφός σου,

Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά αοίδιμος Γιώργος Ντεντιδάκης (και με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Δ.Σ.Π.) τοποθέτησε απέναντι από την είσοδο και τις σκάλες του Συλλόγου την τιμητική μαρμάρινη πλάκα στους εκτελεσθέντες αγωνιστές δικηγόρους της Εθνικής Αντίστασης.

*Συνόνειρε Φάνη πήρες μαζί σου, όταν έφυγες μεγάλο τμήμα της ζωής μας, της κουλτούρας μας, του εαυτού μας. Κοντά σου, εκεί που «κοιμήθηκες» είναι και ο αγαπημένος μας ο Κώστας ο Φαζάκης, φίλος σου και φίλος μας. Θα μπο-

ρείτε να συναντιόσαστε τις νύχτες και να τα λέτε. Για την περίπτωση αναθυμήθηκα, Φάνη, το κείμενο ενός εξαιρετικού ομότεχνου σου: «Όσο μακραίνουν οι νύχτες μου και οι φίλοι και οι δικοί περνούν απέναντι κρατώντας στα χέρια τους την προηγούμενη ζωή μας, αρχίζω όλο και πιο συχνά να λογαριάζω, και ίσως καμιά φορά να ονειρεύομαι τον εαυτό μου ανάμεσά τους./ Σιγά-σιγά όλα όσα νοσταλγούμε φεύγουν προς τα εκεί..../Ετσι που (όταν κάποτε αποφασίσεις) το ταξίδι θα μοιάζει σαν επιστροφή στον τόπο σου, στην ποθητή πατρίδα»- (Δημήτρης Μιγγας- Των Κοιμημένων -Πρόλογος)

*Από το ποίημα του Στάθη Πρωταίου (Αιθαλομίχλη) σελ.15. (Απο τα Ενθυμήματα του Μανώλη Κοτσώνη 8η Ιστορία).

In memoriam

Αντώνης Κουτσοφίος

Ο Αντώνης Κουτσοφίος γεννήθηκε το 1956 και μεγάλωσε στον Πειραιά. Σπούδασε στη Νομική Σχολή Αθηνών από την οποία αποφοίτησε με άριστα και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Ναυτικό Δίκαιο.

Επί σαράντα χρόνια, από το έτος 1982, ο Αντώνης Κουτσοφίος υπήρξε μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά και ξεχώρισε με την επιστημονική του γνώση, τη σεμνότητα, την ευθύτητα και την πραότητα του χαρακτήρα του. Σπουδαίος συνάδελφος, εξάίρετος νομομαθής, κόσμησε με την παρουσία του τον νομικό κόσμο της πόλης και της χώρας.

Υπήρξε μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του Ναυτικού Συνεδρίου που χρόνια τώρα διοργανώνει ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά και πολλές φορές εισηγήθηκε με επιστημονική ακρίβεια και αρτιότητα θέματα στον τομέα του Ναυτικού Δικαίου.

Εξειδικευμένος στο Ναυτικό και Ασφαλιστικό Δίκαιο, στήριξε ως διδασκων-εισηγητής τα σεμινάρια ασκουμένων του Συλλόγου μας και, χάρη στην άριστη νομική του κατάρτιση, γενναιόδωρα συνέδραμε συναδέλφους του με συμβουλές επί περίπλοκων νομικών θεμάτων.

Οι νεότεροι συνάδελφοι έχουν να διδαχθούν πολλά και σημαντικά από την δικηγορία του Αντώνη Κουτσοφίου, την οποία άσκησε με αξιέπαινη φρόνηση, επαγγελματισμό και αξιοπιστία.

Εις μνήμη

Χαράλαμπος Χαραλάμπος (1947-2022)

Ο Μπάμπης όπως τον έλεγαν οι φίλοι ήταν ένας εξάίρετος συνάδελφος και αγαπητός φίλος. Έφυγε στις 14 Μαρτίου 2022 από τα εγκόσμια για τη χώρα των αθανάτων. Γεννήθηκε το 1947 και ήταν καλός συνομιλητής, εφύης και με χιούμορ, ασυμβίβαστος, ειλικρινής, ακέραιος, έζησε και ανδρώθηκε με τη γενιά των Πειραιωτών διανοουμένων (Φαζάκης, Χαραλάμπος, Πολιτάκης, Λεβέντης). Ήταν σύμβουλος Δ.Σ. του ΔΣΠ επί Προεδρίας Γεωργίου Ντεντιδάκη κατά τα έτη 1984-1987

Υπηρέτησε την Θέμιδα με συνέπεια, αξιοπρέπεια και με σεβασμό προς τους συναδέλφους του. Λάτρευε την πεζοπορία και υπήρξε μέλος ορειβατικών συλλόγων. Έζησε με τη σύζυγό του Πολυτίμη Κωνσταντινοπούλου, επ. Δικηγόρο Πειραιά και απέκτησε 3 παιδιά, τον Θεόδωρο Χαραλάμπος, δικηγόρο Πειραιά, την Ζωή, φιλόλογο και την Ισμήνη.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

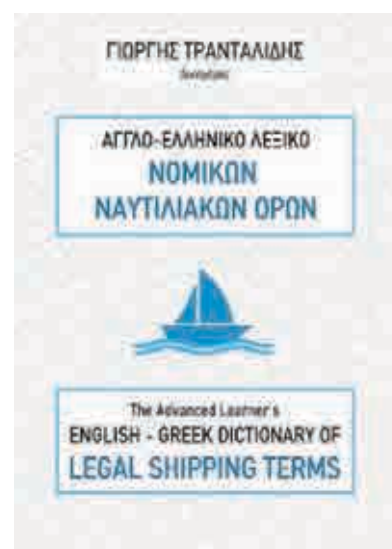

Αγγλο-Ελληνικό Λεξικό Νομικών Ναυτιλιακών όρων

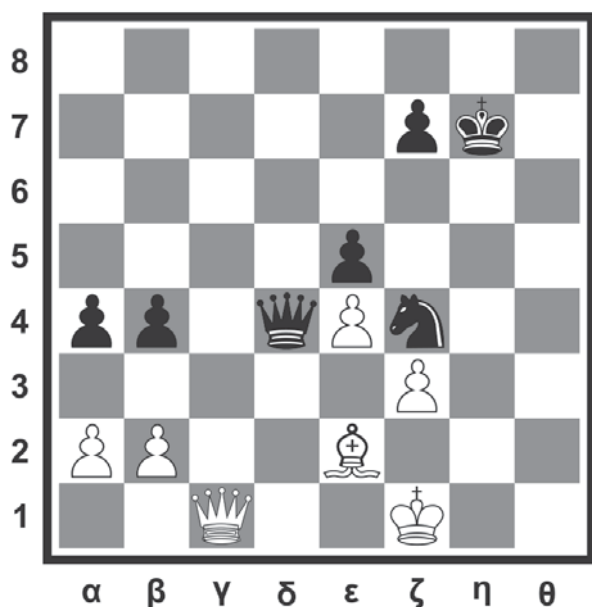
Γιώργης Τρανταλίδης

Το λεξικό περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό λημμάτων ναυτιλιακών όρων αλλά και πολλών τεχνικών/ναυπηγικών όρων, δεδομένου ότι στην αγγλική νομολογία (cases) αναφέρονται πολύ συχνά τέτοιοι όροι. Το λεξικό αυτό ελπίζω να αποτελέσει ένα εύχρηστο και πολύτιμο εργαλείο στα χέρια των ναυτιλιακών δικηγόρων, Δικαστών, πανεπιστημιακών δασκάλων, φοιτητών μεταπτυχιακών, ναυτιλιακών σχολών, Ακαδημιών Ε.Ν., ναυπηγών, νηογνωμόνων, ναυτασφαλιστών, επιθεωρητών πλοίων, πλοιοκτητών, πλοιάρχων, μηχανικών, ναυτικών, μεταφραστών. This unique dictionary has been specially compiled for students and professionals concerned with shipping, whether they be Judges, lawyers, professors, arbitrators, charterers, shipowners, brokers or agents, who deal with matters arising from maritime practice. Some features of this edition are: • definitions in simple language • numerous illustrative sentences and phrases to show the patterns and usage of the headwords • guidance on the stylistic values of words and idioms (legal, technical), which can be met in Court judgments. • appendices including international Conventions and Codes of Maritime Law.

Ο Γιώργης Τρανταλίδης είναι δικηγόρος Αθηνών, ασχολούμενος με τον χειρισμό κυρίως ναυτιλιακών υποθέσεων/ναυαγίων. Γεννήθηκε στο Ρέθυμνο Κρήτης. Είναι απόφοιτος της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Παρακολούθησε το μεταπτυχιακό τμήμα στο University College του Λονδίνου με ειδίκευση στα ναυτιλιακά. Τομείς ειδίκευσης: Ναυτικό Δίκαιο, Ναυτικά Ατυχήματα, Ναυτεργατικά, Ιατρικό Δίκαιο- Ιατρική Ευθύνη, Φαρμακευτικό Δίκαιο. Έργα του ιδίου: 1. «Ιατρικό σφάλμα-Η ευθύνη γυναικολόγου και μαιευτήρα», εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα (2012) 2. «Το ναυάγιο της Φαλκονέρας «ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ» (2013) 3. «Φαρμακευτικό Δίκαιο-Ευθύνη από ελλειψματικό φάρμακο», ΕλλΔνη 54 (2013) 4. «Νομικά περίεργα από όλο τον κόσμο» (2005) 5. «Νομικών Εγκόλπιον» (2010)le xikoNomikon-NautiliakonOronEx.indd 1 5/2

ΣΚΑΚ

Επιμέλεια **Θεοδώρου Σαρρή**
Δικηγόρου Πειραιά

Να βρείτε την καλύτερη κίνηση
για τα μαύρα που είναι να παίξουν*

Ξεσκονίζοντας τη μνήμη μας και πλουτίζοντας τις γνώσεις μας

1) τι σημαίνει «δούρειος»
Ξύλινος

2) Τι ήταν η «λυδία λίθος»
Πέτρωμα μαύρου χρώματος (βασάλτης) με το οποίο μπορούσε να εξακριβωθεί η περιεκτικότητα ενός κράματος σε χρυσό και μεταφορικά ο τρόπος με τον οποίο ελέγχεται/εξακριβώνεται κάτι για τη γνησιότητά του.

3) τι ήταν ο «γόρδιος δεσμός»
Περίπλοκος κόμπος από φλοιό κρανιάς που έδενε το άρμα του Γόρδιου, πατέρα του Μίδα και αρχαίου βασιλιά της Φρυγίας, σε κολόνα στο ναό του Δία, στην πόλη Γόρδιο, που έκοψε ο Μ. Αλέξανδρος. Μεταφορικά: το δύσκολο και δυσεπίλυτο πρόβλημα που ορισμένες φορές έχει απλούστατη λύση.

*Βη1+απειλίζει σαχ
ΠχΒ1 ΙχΑε2 (απειλίζει Ρουά και Ρεν)
Οτι και να παίζει ο λευκός χάνει τη βασίλισσα.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

«Δικηγορική και Δικαστηριακή Καθημερινότητα»

*Για να μην καταστραφούμε από τη γνώση, έχουμε την Τέχνη
(Φρίντριχ Νίτσε)*

Το περιοδικό του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά
«ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ», καλεί τους δικηγόρους
και όλους τους άλλους συλλειτουργούς της Δικαιοσύνης
(Δικαστές και Δικαστικούς Υπαλλήλους), να εκφραστούν
καλλιτεχνικά και να συμμετάσχουν σε διαγωνισμό με θέμα
«**Δικηγορική και Δικαστηριακή καθημερινότητα**».

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστείλουν
μία φωτογραφία, ένα σκίτσο, ένα κείμενο έως 15 γραμμές
ή ένα ποίημα έως 15 στίχους
(μπορούν και ένα από κάθε κατηγορία),
που να αποτυπώνει το πώς βλέπουν τη δικηγορική
ή τη δικαστηριακή καθημερινότητα
και τι σημαίνει για αυτούς.

Όλα τα έργα θα δημοσιευθούν επώνυμα,
στα επόμενα τεύχη της «Δικηγορικής Επικαιρότητας».

Παρακαλούμε να αποστείλετε τα έργα σας
στην ηλεκτρονική διεύθυνση μέχρι τις 31-05-2022
και με την ένδειξη «ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ».

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑΣ